

10402
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 1044

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛ.
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	3
1. Ορος απόσβεση	3
2. Απόσβεση παγίων στοιχείων	3
2.1 Έννοια - σκοπός	3
2.2 Παράγοντες μείωσης της αξίας των παγίων στοιχείων	6
2.3 Ορολογία των αποσβέσεων	7
3. Οι αποσβέσεις παγίων από λογιστική άποψη	17
3.1 Μέθοδοι υπολογισμού των αποσβέσεων	17
3.2 Τρόποι λογιστικής απεικόνισης των αποσβέσεων	19
3.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές	20
4. Οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων στη Χώρα μας	24
4.1 Γενικές αρχές κατά το Ε.Γ.Λ.Σ.	24
4.2 Οι αποσβέσεις από νομική άποψη	26
4.3 Οι αποσβέσεις από φορολογική άποψη	27
4.4 Ειδικές περιπτώσεις και εξαιρέσεις των αποσβέ- σεων	27
4.5 Μεταβολές στον υπολογισμό των αποσβέσεων (ν. 2065/1992)	28
5. Διακρίσεις αποσβέσεων	29
5.1 Τακτικές και έκτακτες αποσβέσεις	29
5.2 Κοστολογικές και μη κοστολογικές αποσβέσεις	33
5.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές	34
6. Οι αποσβέσεις σε περίοδο πληθωρισμού	36
6.1 Οι ανακρίβειες της λογιστικής σε περιόδους πλη- θωρισμού	36
6.2 Οι επιδράσεις του πληθωρισμού στις αποσβέσεις	37
6.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές	37
7. Αποσβέσεις επισφαλών απαιτήσεων	39
7.1 Έννοια και προϋποθέσεις αναγνώρισης επισφαλών απαιτήσεων	39
7.2 Μέθοδος απόσβεσης των επισφαλών απαιτήσεων	40
7.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές	41
8. Απόσβεση Μετοχικού κεφαλαίου	43

8.1	Γενικά περί αποσβέσεων μετοχικού κεφαλαίου	43
8.2	Παραδείγματα - Εφαρμογές	44
9.	Κριτική και Συμπεράσματα των αποσβέσεων	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ : ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ 48

1.	Εννοια και σκοπός των αποθεματικών	48
1.1	Τα αποθεματικά από ιδιωτικοοικονομική άποψη	48
1.2	Τα αποθεματικά από νομική άποψη	49
1.3	Τα αποθεματικά από φορολογική άποψη	49
1.4	Τα αποθεματικά από λογιστική άποψη	50
1.5	Σκοποί για την δημιουργία των αποθεματικών	50
2.	Διακρίσεις αποθεματικών	51
2.1	Με κριτήριο την εμφάνιση τους στον Ισολογισμό ..	51
2.2	Με κριτήριο την αίτια σχηματισμού τους	52
2.3	Με κριτήριο τον χρόνο σχηματισμού τους	52
2.4	Με κριτήριο τον σκοπό που εξυπηρετούν	53
3.	Ανάλυση των αποθεματικών	55
3.1	Τακτικό αποθεματικό	55
3.2	Εκτακτο αποθεματικό	58
3.3	Αποθεματικά καταστατικού	58
3.4	Ειδικά αποθεματικά	59
3.5	Αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμου.	60
3.6	Αποθεματικό για ίδιες μετοχές	61
3.7	Αποθεματικό (ή διαφορά) από τη διάθεση μετοχών "υπέρ το άρτιο"	61
4.	Η λογιστική απεικόνιση των αποθεματικών	62
4.1	Κωδικοποίηση σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.	62
4.2	Παραδείγματα - Εφαρμογές	63
5.	Κριτική και Συμπεράσματα των αποθεματικών	68

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ : ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

1.	Έννοια των προβλέψεων	69
1.1	Ορισμός των προβλέψεων	69
1.2	Προϋποθέσεις σχηματισμού προβλέψεων	69
1.3	Οι προβλέψεις από φορολογική άποψη	70
2.	Διακρίσεις και ανάλυση των προβλέψεων	72
2.1	Προβλέψεις για κινδύνους εκμετάλλευσης	72
2.2	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	73
3.	Λογιστική απεικόνιση των προβλέψεων	74

3.1	Κωδικοποίηση σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.	74
3.2	Παραδείγματα - Εφαρμογές	76
4.	Κριτική και Συμπεράσματα των προβλέψεων	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV : ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ - ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ - ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ 87

1.	Σχέσεις αποσβέσεων - προβλέψεων - αποθεματικών	87
2.	Διαφορές - Ομοιότητες	87
2.1	Ανάλογα με την υποχρεωτικότητά τους	87
2.2	Ανάλογα με το αντικείμενό τους	88
2.3	Σε σχέση με τις συνέπειες που επιφέρουν στον Ισολογισμό	88
2.4	Σε σχέση με τις φθορές, απώλειες του κεφαλαίου .	88
2.5	Σύμφωνα με την φορολόγηση τους	88
2.6	Ανάλογα με το χρόνο δημιουργίας τους	89
2.7	Ανάλογα με το αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημιά)	89
2.8	Ανάλογα με την διανομή ή μη	89
2.9	Ανάλογα με την εμφάνισή τους, στον Ισολογισμό ..	90
3.	Συνοπτικός Πίνακας των διαφορών μεταξύ αποσβέσεων - προβλέψεων - αποθεματικών	91

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο V : ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 92

1.	Προεδρικό Διάταγμα 88/1973 "ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ"
2.	Υπόδειγμα Ισολογισμού και Α.Χ. σύμφωνα με Ε.Γ.Λ.Σ.
2.1	Εθνική Τράπεζα
2.2	Εμπορική Τράπεζα
2.3	Κτηματική Τράπεζα
2.4	ΕΤΒΑ LEASING
2.5	ΑΛΦΑ LEASING
2.6	Ε.Ε.Ε.Χ.
2.7	ΕΙΜΕC SPORT Α.Ε.
2.8	ΛΑΛΑΟΥΝΗΣ Α.Ε.Β.Ε.
2.9	ΣΑΛΑΧΟΥΡΗΣ Α.Ε.
2.10	ΓΚΡΗΚ ΓΚΟΛΑΝΤ Α.Ε.Β.Ε.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι αποσβέσεις, τα αποθεματικά και οι προβλέψεις αποτελούν τρία σημαντικά κεφάλαια της σύγχρονης Λογιστικής.

Στα πλαίσια ανάληψης πτυχιακής εργασίας μας δόθηκε η μοναδική ευκαιρία να αναλύσουμε σε βάθος και σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. τις έννοιες αυτές, με βάση τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά την φοίτηση μας στο Τμήμα Λογιστικής του Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

Από πρώτη άποψη φαίνεται ότι οι αποσβέσεις, τα αποθεματικά και οι προβλέψεις είναι τρία κεφάλαια με διαφορετικό αντικείμενο και χωρίς καμιά σχέση μεταξύ τους.

Όμως, σε τελική ανάλυση πρόκειται για συγγενείς έννοιες, που έχουν σχεδόν τον ίδιο κεντρικό σκοπό μέσα στην Λογιστική (δηλαδή τη διατήρηση της ακεραιότητας του κεφαλαίου της οικονομικής μονάδας και κατ' επέκταση τη βιωσιμότητά της).

Συγκεκριμένα, **απόσβεση** είναι η περιοδική διαπίστωση της συνεχούς μείωσης της αξίας των υλικών και των άυλων αγαθών της οικονομικής μονάδας, κατά την οποία η μονάδα δεν μπορεί να αντιδράσει, αλλά πρέπει να απεικονίσει λογιστικά αυτό το γεγονός, άσχετα από το οικονομικό αποτέλεσμα. Με την πραγματοποίηση των αποσβέσεων και την εμφάνιση της σχετικής δαπάνης μειώνονται τα κέρδη της επιχειρήσεως που θα μπορούσαν να διανεμηθούν και διατηρούνται μέσα στην επιχείρηση, έτσι εκπληρώνεται η αρχή της διατήρησης του κεφαλαίου (Κεφάλαιο I).

Τα **αποθεματικά** επίσης είναι τα ποσά που σχηματίζονται από τα καθαρά κέρδη και παραμένουν μέσα στην επιχείρηση επαυξάνοντας την χρηματοοικονομική της δύναμη και την εξασφαλίζουν από γενικούς κινδύνους (Κεφάλαιο II).

Οι **προβλέψεις** συνιστούν και αυτές την λογιστική διαπίστωση της υποτίμησης, που επέρχεται σε ορισμένα περιουσιακά στοιχεία ή της ζημιάς που υφίστανται αυτά, καθώς και τους διάφορους κινδύνους που είναι πιθανόν να διατρέξει η επιχείρηση. Οι κίνδυνοι αυτοί που υπάρχουν κατά την σύνταξη του Ισολογισμού, είναι αβέβαιοι ως προς το ύψος τους αλλά και ως προς τον χρόνο επέλευσής τους. Η κράτηση, (πρόβλεψη) λοιπόν, που γίνεται έχει σκοπό να καλύψει την επιχείρηση από τις συνέπειες επέλευσης των κινδύνων ή των ζημιών και να διασφαλίσει την ακεραιότητα των κεφαλαίων της (Κεφάλαιο III).

Τα κοινά σημεία που παρατηρούνται ανάμεσα στις αποσβέσεις, προβλέψεις και αποθεματικά είναι αρκετά σημαντικά. Σ' αυτό ακρι-

βώς το σημείο προσπαθήσαμε να επικεντρώσουμε την ανάλυσή μας, με το Κεφάλαιο IV, της παρούσας εργασίας, στο οποίο παρουσιάζουμε τις διαφορές και ομοιότητες των τριών κεφαλαίων που πρωτύτερα αναλύσαμε.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Εισηγητή - Καθηγητή κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΥΣΑΦΗ για τις πολύτιμες συμβουλές του και την αμέριστη συμπαράσταση του.

Επίσης, απευθυνόμενοι στους αναγνώστες της εργασίας μας, ζητούμε να μας κρίνετε με επιείκεια, αν τυχόν μας διέφυγε κάποια διάταξη, λόγω της ραγδαίας εξέλιξης της νομοθεσίας στη χώρα μας*

Πάτρα, Φεβρουάριος 1993

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

* Σημείωση: Αξίζει να σημειωθεί ότι στην εργασία μας, έχουμε συμπεριλάβει όλες τις νέες ρυθμίσεις που προέκυψαν για τις ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ και τις ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ με τον πρόσφατο νόμο 2065/1992.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι.

ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ

1. Όρος Απόσβεση

Η απόσβεση αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα θέματα της Ιδιωτικής Οικονομικής και Λογιστικής, η οποία εξετάζεται από πολλές απόψεις. Ο όρος απόσβεση γενικά σημαίνει τη μείωση ή την εξάλειψη της αξίας κάποιου περιουσιακού στοιχείου της οικονομικής μονάδας.

Συγκεκριμένα ο όρος χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- α. την μείωση της αξίας των στοιχείων του παγίου ενεργητικού (ενσώματα, ασώματα, πλασματικά)
- β. την μείωση της αξίας των απαιτήσεων που οφείλεται στην αφερεγγυότητα του οφειλέτη (επισφαλείς πελάτες)
- γ. την απόδοση στους μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας της ονομαστικής αξίας των μετοχών (απόσβεση μετοχικού κεφαλαίου).

2. Απόσβεση παγίων στοιχείων

2.1 Έννοια - Σκοπος των αποσβέσεων

Σε απόσβεση υπόκεινται κατά το νόμο τα πάγια περιουσιακά στοιχεία, ενσώματα και ασώματα καθώς και τα έξοδα εγκατάστασης της οικονομικής μονάδας.

Ενσώματα πάγια στοιχεία είναι αυτά που χρησιμοποιεί η οικονομική μονάδα για την παραγωγή ή πώληση άλλων αγαθών της, δεν προορίζονται για πώληση ούτε χρησιμοποιούνται επ' άπειρον αλλά υπόκεινται σε χρονικό περιορισμό με αποτέλεσμα να μειώνεται η αξία του περιουσιακού στοιχείου.

Ασώματα πάγια στοιχεία είναι τα περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν υλική υπόσταση, τα οποία είναι δεκτικά χρηματικής αποτίμησης και είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής, είτε μόνα τους, είτε μαζί με την οικονομική μονάδα (πχ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, μισθωτικά δικαι-

ώματα κλπ.)

Έξοδα πρώτης εγκατάστασης είναι τα έξοδα που πραγματοποιεί η οικονομική μονάδα για την ίδρυση και αρχική οργάνωσή της (πχ. έξοδα κατάρτισης καταστατικού, έξοδα κάλυψης μετοχικού κεφαλαίου, έξοδα οικονομοτεχνικής μελέτης κ.ά.).

Κατά τους περισσότερους συγγραφείς της Λογιστικής και της Οικονομικής των επιχειρήσεων αποσβέσιμα περιουσιακά στοιχεία είναι εκείνα τα οποία: αναμένεται ότι θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια περισσότερων της μιας Λογιστικής περιόδου, έχουν περιορισμένη διάρκεια ζωής, και κατέχονται από την επιχείρηση για να χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ή στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών, για εκμίσθωση σε τρίτους ή για διοικητικούς σκοπούς.

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ. ορίζεται ότι "αποσβέσιμα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι τα ενσώματα ή ασώματα στοιχεία που αποκτούνται από την οικονομική μονάδα για διαρκή παραγωγική χρήση και έχουν ωφέλιμη διάρκεια ζωής περιορισμένη, μεγαλύτερη του ενός έτους".

Κατά το νομοθέτη ορίζεται ότι "η απόσβεση του καθενός από τα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι ανάλογη της ετήσιας μείωσης της αξίας του, που οφείλεται τόσο στην χρησιμοποίηση του στοιχείου αυτού όσο και στην πάροδο του χρόνου και στην οικονομική απαξίωση του ..." (άρθρο 43 του ν. 2190/1920).

Όλες οι παραπάνω απόψεις τόσο του νόμου, όσο και του Ε.Γ.Λ.Σ. καταλήγουν στην τελική αντίληψη ότι απόσβεση είναι η μείωση της αξίας των παγίων στοιχείων.

Οι αποσβέσεις που γίνονται στα πάγια περιουσιακά στοιχεία εξυπηρετούν κάποιους σκοπούς της οικονομικής μονάδας. Οι σκοποί αυτοί επικεντρώνονται κυρίως στα εξής:

I. Διατήρηση της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων (σταθερότητα κεφαλαίου)

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιεί η οικονομική μονάδα έχουν κάποια χρηματική αξία. Όπως είναι φυσικό για διάφορους λόγους που θα αναλύσουμε πιο κάτω η χρηματική αξία των παγίων στοιχείων μειώνεται με την πάροδο του χρόνου με αποτέλεσμα κάθε χρόνο η οικονομική μονάδα να παρουσιάζει μείωση του αρχικού της κεφαλαίου. Έτσι, λοιπόν για να αποφευχθεί αυτή η αρνητική κατάσταση για την οικονομική μονάδα θα έπρεπε να βρεθεί κάποιος τρόπος επανόρθωσης του αρχικού κεφαλαίου, δηλαδή κάποιος μηχανισμός που

να εμφανίζει όσο γίνεται αντικειμενικά τη μείωση της αξίας των παγίων στοιχείων. Ο μηχανισμός αυτός είναι οι αποσβέσεις οι οποίες συντελούν ώστε τα πάγια στοιχεία να εμφανίζονται σε κάθε χρήση με την αντικειμενική τους αξία. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η διατήρηση της ακεραιότητας του κεφαλαίου.

II. Διατήρηση της παραγωγικότητας της οικονομικής μονάδας

Η οικονομική μονάδα στα πλαίσια της παραγωγικής της δραστηριότητας υφίσταται κάποιες φθορές και μειώσεις στα πάγια στοιχεία της. Για να μπορέσει να καλύψει τις φθορές των παγίων στοιχείων και να διατηρήσει την παραγωγή της σε υψηλά επίπεδα θα πρέπει να μπορεί να αντλεί κεφάλαια, για την αγορά καινούριων παγίων στοιχείων σε αντικατάσταση των αχρηστευόμενων ώστε να μην παρακωλύεται η παραγωγική της δράση. Η άντληση των κεφαλαίων αυτών μπορεί να επιτευχθεί μέσω του μηχανισμού των αποσβέσεων ο οποίος παρακρατεί τα απαραίτητα κεφάλαια. Έτσι, επιτυγχάνεται η διατήρηση της παραγωγικότητας, που είναι κύριος σκοπός των αποσβέσεων.

III. Ορθή απεικόνιση των λογιστικών μεγεθών στις οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμός - Α.Χ.)

Οι οικονομικές καταστάσεις στο τέλος της χρήσης έχουν ως κύριο σκοπό την ορθή απεικόνιση της περιουσιακής κατάστασης της οικονομικής μονάδας. Γι' αυτό κρίνεται αναγκαίο τα περιουσιακά στοιχεία να εμφανίζονται με την πραγματική τους αξία μειωμένη με τις φθορές που έχουν υποστεί. Για να γίνει αυτό πρέπει να συνυπολογιστούν και να εμφανισθούν οι αποσβέσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Με αυτόν τον τρόπο δηλαδή με την εμφάνιση των αποσβέσεων στις οικονομικές καταστάσεις επιτυγχάνεται ακόμα ένας σκοπός των αποσβέσεων που είναι η ορθή απεικόνιση των λογιστικών μεγεθών.

Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι οι σκοποί των αποσβέσεων είναι εντελώς συνυφασμένοι με την άποψη της Λογιστικής και του Ε.Γ.Λ.Σ. δηλαδή ότι η απόσβεση αποτελεί έξοδο της οικονομικής μονάδας το οποίο βάσει ιστορικού κόστους είναι το κόστος κτήσεως των υπηρεσιών των παγίων στοιχείων που αναλώθηκαν στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε αξία του στοιχείου που αποσβένεται.

2.2 Παράγοντες μείωσης της αξίας των παγίων στοιχείων

Οι παράγοντες που προκαλούν την μείωση της αξίας των παγίων στοιχείων διακρίνονται σε φυσικούς και οικονομικούς.

Φυσικοί παράγοντες (Physical Factors)

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν:

α. Λειτουργική φθορά: δηλαδή η φθορά στην οποία υπόκεινται τα ενσώματα πάγια στοιχεία και οφείλεται στην χρήση τους. Η φθορά αυτή είναι ανάλογη με την ένταση της χρήσης του παγίου στοιχείου και αντιστρόφως ανάλογη με την ένταση της συντήρησής τους. Επίσης, διακρίνεται σε συνήθης λειτουργική φθορά, εάν η φθορά είναι η ομαλή και η αναμενόμενη και σε ασυνήθη λειτουργική φθορά όταν προκαλείται από ατυχήματα σε μηχανήματα, κακή λειτουργία, θραύσεις και γενικά από έκτακτους λόγους.

β. Χρονική φθορά: που επέρχεται με μόνη αιτία την πάροδο του χρόνου, η οποία ποικίλλει από στοιχείο σε στοιχείο, και ανεξάρτητα από τη χρήση του παγίου στοιχείου.

Οικονομικοί παράγοντες (Functional Factors)

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν:

α. Ιδιωτικοοικονομικοί παράγοντες: δηλαδή τα πάγια στοιχεία γίνονται ακατάλληλα για χρησιμοποίηση εξαιτίας γεγονότων που λαμβάνουν χώρα μέσα στην ίδια την επιχείρηση. Όπως λ.χ. όταν το εργοστάσιο μεταφέρεται σε άλλη θέση, όταν μεταβάλλεται η πρώτη ύλη, όταν αυξάνεται το επίπεδο παραγωγής και άλλα.

β. Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες: δηλαδή τα πάγια στοιχεία υπόκεινται σε οικονομική απαξίωση, που σημαίνει αχρήστευση των παραγωγικών στοιχείων, λόγω τεχνικών προόδων. Βελτιώσεις, εφευρέσεις και τεχνικές τελειοποιήσεις σε νέα πάγια στοιχεία, καθιστούν τα παλαιά πάγια όχι αποδοτικά για περισσότερη χρήση.

Γενικά, για τους παράγοντες μείωσης μπορούμε να πούμε ότι σε πολλές περιπτώσεις έχουμε ταυτόχρονη επίδραση και δυσπροσδιόριστες

αναλογίες οι οποίες επιφέρουν τα γνωστά αποτελέσματα.

2.3 Ορολογία αποσβέσεων

Ετήσιο ποσό απόσβεσης:

Είναι το ποσό της ετήσιας μείωσης της αξίας των παγίων στοιχείων του ενεργητικού. Δηλαδή σε κάθε διαχειριστική χρήση, η αξία κάθε στοιχείου μειώνεται κατά ένα μέρος, το δε ποσοστό που αναλογεί για κάθε έτος ονομάζεται ετήσιο ποσό απόσβεσης.

Ωφέλιμη διάρκεια ζωής:

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. ωφέλιμη ζωή είναι, είτε η χρονική περίοδος κατά την οποία υπολογίζεται ότι το αποσβέσιμο πάγιο στοιχείο θα χρησιμοποιείται παραγωγικά από την οικονομική μονάδα, είτε η ολική ποσότητα παραγωγής, ή το ολικό έργο το οποίο αναμένεται να επιτύχει η οικονομική μονάδα από το πάγιο αυτό στοιχείο (πχ. ωφέλιμες παραγωγικές ώρες). Η ωφέλιμη ζωή του αποσβέσιμου πάγιου στοιχείου μπορεί να εκτιμηθεί σε μία από τις εξής βάσεις: σε χρονικές περιόδους (έτη ή μήνες), σε λειτουργικές περιόδους ή ώρες εργασίας και σε μονάδες παραγόμενων προϊόντων. Η επιλογή της κατάλληλης βάσης εξαρτάται από τη φύση των στοιχείων και τις σημαντικότερες αιτίες που προξενούν μείωση της χρησιμότητας αυτών. Πολλές φορές η ωφέλιμη ζωή ενός στοιχείου επηρεάζεται από την πολιτική της επιχείρησης καθώς επίσης από τον κίνδυνο της οικονομικής απαξίωσης του στοιχείου. Έτσι, σε πολλές περιπτώσεις, η ωφέλιμη ζωή του στοιχείου στη συγκεκριμένη επιχείρηση είναι δυνατόν να είναι βραχύτερης ζωής απ' ότι το ίδιο το στοιχείο. Η επιλογή του προσδιορισμού της ωφέλιμης ζωής των αποσβέσιμων στοιχείων διαφέρει από επιχείρηση σε επιχείρηση ανάλογα με τις επιδιώξεις και τους σκοπούς της εκάστοτε οικονομικής μονάδας.

Αποσβεστέα αξία:

Αποσβεστέα αξία είναι η αξία που πρέπει να αποσβεστεί μέσα στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του παγίου στοιχείου. Κατά το νόμο είναι η αξία κτήσεως των παγίων στοιχείων αυξημένη με τις δαπάνες προσθήκης και βελτίωσης (άρθρο 43, νομ. 2190/1920).

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ. "αποσβεστέα αξία ενός αποσβέσιμου παγίου περιουσιακού στοιχείου είναι το ιστορικό κόστος ή άλλο ποσό που αντικατάστησε νομότυπα το ιστορικό κόστος, μειωμένο κατά την υπολλειματική αξία του, εφόσον αυτή είναι αξιόλογη.

Υπολλειματική αξία:

Υπολλειματική αξία είναι το ποσό που υπολογίζει ότι θα εισπράξει η οικονομική μονάδα όταν εκποιήσει το πάγιο στοιχείο της σαν άχρηστο.

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ. ορίζεται ότι "υπολλειματική αξία ενός αποσβέσιμου παγίου περιουσιακού στοιχείου είναι η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία του, που υπολογίζεται να πραγματοποιηθεί κατά το τέλος της ωφέλιμης ζωής του".

Βάσεις υπολογισμού των αποσβέσεων:

Οι κυριότερες βάσεις υπολογισμού των αποσβέσεων είναι:

- Η αξία κτήσης: δηλαδή η τιμολογιακή αξία αγοράς προσαυξημένη με τα ειδικά έξοδα αγοράς και μειωμένη με τις σχετικές εκπτώσεις αγοράς.
- Η νέα αξία: δηλαδή η αξία κτήσης συν τις δαπάνες βελτίωσης που έχουν γίνει στο πάγιο στοιχείο.
- Το κόστος κατασκευής: για τα πάγια στοιχεία που κατασκευάζονται από την ίδια την οικονομική μονάδα.
- Η πραγματική αποσβεστέα αξία: δηλαδή πρόκειται για την αξία κτήσης μείον την υπολλειματική αξία.
- Η καθαρή λογιστική αξία: (αναπόσβεστη) δηλαδή η αξία κτήσης μείον το σύνολο των αποσβέσεων.
- Η αξία αντικατάστασης: δηλαδή πρόκειται για την τιμή που μπορεί να αποκτηθεί το πάγιο μετά την ολοκληρωτική απόσβεση του.

Συντελεστές απόσβεσης:

Η φορολογική νομοθεσία καθορίζει τους συντελεστές απόσβεσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά ομοειδείς κατηγορίες με το Προεδρικό Διάταγμα 88/1973 (Βλέπε Παράρτημα). Τα ποσοστά απόσβεσης βάση διατάγματος έχουν ως εξής:

Πίνακας συντελεστών τακτικών αποσβέσεων

Τα ποσοστά τα τακτικών αποσβέσεων, όπως καθορίστηκαν με το π.δ. 88/1973 και εφαρμόζονται σε ισολογισμούς που κλείνονται από 1ης Ιανουαρίου 1973, έχουν ως εξής⁽¹⁾:

Είδος περιουσιακών στοιχείων	Ίσχύοντα ποσοστά επί τοις %	Παρατηρήσεις	
A) Κτιριακών έγκ/σεων και οικόδο/μάτων⁽¹⁾ (άρθ. 2 § 1).			
α) 'Επί οικόδομων ή τμημάτων τούτων, χρησιμοποιουμένων υπό ξενοδοχείων, κλινικών, σανατορίων, εκπαιδευτηρίων και καταστημάτων εξυπηρετήσεως του κοινού εν γένει	8%	(1) 'Εκ του ποσού της αποσβέσεως αφαιρείται ή κατά τας διατάξεις του άρθρου 20 του Ν.Α. 3323/1955 παρεχομένη απόσβεσις κατά ποσοστόν δώδεκα επί τοις εκατόν (12%) ή πέντε επί τοις εκατόν (5%) επί του ακαθαρίστου εισοδήματος της οικόδομης ή του καταστήματος, γραφείου κ.λπ., αναλόγως της περιπτώσεως (άρθρ. 2 § 2).	
β) επί μπαγκαλόους, κάμπινγκς και συναφών εγκαταστάσεων εκ ξυλείας	12%		
γ) επί οικόδομων ή τμημάτων τούτων, χρησιμοποιουμένων υπό των λοιπών επιχειρήσεων	8%		
δ) επί προχείρων κατασκευών (ξυλίνων, πλαστικών κ.λπ.)	5%		
ε) επί βιομηχανοστασίων, των παραρτημάτων και παρακολουθημάτων τούτων, ως και των μετ' αυτών συνεχομένων αποθηκών προς αποθήκευσιν πρώτων ύλων και πρώτην έν-απόθεσιν των βιομηχανικών προϊόντων, ως ταυτα νοούνται υπό της διατάξεως της παραγρ. 4 του άρθρου 18 του Ν.Α. 3323/55.	12%		
στ) επί ξηραντηρίων καπνού τύπου Βιρτζίνια	8%		
ζ) επί ξηραντηρίων καπνού τύπου Μπέρλεϋ	8%		
η) επί οικόδομημάτων έπεξεργασίας και συντηρήσεως καπνών εις φύλλα (καπναποθηκών) ή άλλων εξαγωγίμων γεωργικών προϊόντων.	10%		
B) Μηχανήματα και εγκαταστάσεις παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενεργείας (άρθρ. 3 § 1).			Τά έν παραγράφω Α' αναφερόμενα ποσοστά αποσβέσεως εφαρμόζονται επί της αξίας των κτισμάτων, ανεξαρτήτως του τρόπου κατασκευής τούτων (συνήθους ή προκατασκευής) (άρθρ. 2 § 3).
α) 'Επί μηχανημάτων κινητηρίου δυνάμεως διά κινητήρων έσωτερικής καύσεως,	8%		
β) επί θερμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής,	12%		
γ) επί σταθμών άεριοστροβίλων παραγωγής,	4%		
δ) επί σταθμών έσωτερικής καύσεως (diesel),	5%		
ε) επί ύδροηλεκτρικών σταθμών παραγωγής,	8%		
στ) επί γραμμών μεταφοράς,	2%		
ζ) επί ύποσταθμών μεταφοράς και γραμμών διανομής χαμηλής τάσεως,	3,5%		
η) επί γραμμών διανομής μέσης τάξεως,	4%		
θ) επί ύποσταθμών διανομής,	3,5%		
Γ) Τηλεπικοινωνιακά εγκαταστάσεις και τηλεπ/νιακά έργα (άρθρ. 3 § 2).			
α) 'Επι τηλεφωνικών εγκαταστάσεων κέντρων	4%		

(1) Πάγια στοιχεία, των οποίων η αξία κτήσεως εκάστου είναι μέχρι 75.000 δρχ., μπορούν να αποσβένονται εξολοκλήρου μέσα στη χρήση που τέθηκαν σε λειτουργία (ν. 1947/1991, άρθρο 5).

β) επί τηλεγραφικών εγκαταστάσεων (telex) κέντρων	10%
γ) επί ραδιοηλεκτρικών εγκαταστάσεων	12,5%
δ) επί έναερίων γραμμών	8%
ε) επί ύπογειών καλωδίων - σωληνώσεων	4%
στ) επί υποβρυχίων καλωδίων	5%
ζ) επί κυρίων τηλεφωνικών συνδέσεων - συσκευών - θαλάμων	10%
η) επί τηλεγραφικών συνδέσεων - συσκευών	10%
θ) επί ραδιοηλεκτρικών συνδέσεων - συσκευών	10%
ι) επί δευτερευουσών εγκαταστάσεων	12,5%
ια) επί καλωδιακών πλοίων	5%
Δ) Ηλεκτρονικοί υπολογισταί και ηλεκτρονικά έν γένει συγκροτήματα (2) (άρθρ. 3 § 3).	20%
Λογιστικά προγράμματα Η/Υ	25%
Ε) Ψυκτικά μηχανήματα, εγκαταστάσεις κλιματισμού και θερμάνσεως (ψυγεία, λέβητες, καυστήρες κ.λπ.) (άρθρ. 3 § 4).	10%
ΣΤ) Μηχανήματα και εγκαταστάσεις καπνοβιομηχανιών (άρθρ. 3 § 5).	
α) Επί κοπτικών μηχανών, χαρμανίων, θραντηρίων και ξηραντηρίων καπνών, εγκαταστάσεων μεταφοράς καπνού εις φύλλα και κεκομμένου, κλιματιστικών εγκαταστάσεων εις τούς χώρους επεξεργασίας και βιομηχανοποίησης	10%
β) επί σιγαροποιητικών, κυτιοποιητικών, πακεταριστικών, λιθογραφικών μηχανών και σελλοφανέζων.	12%
Ζ) Μηχανήματα και εγκαταστάσεις κρατηρίων υγρών καυσίμων και λιπαντικών (άρθρ. 3 § 6).	
α) Επί άντλιών και έξοπλισμοδ αυτών	12%
β) επί αεροσυμπιεστών και γρασσαδόρων	15%
Η) Μηχανήματα και εγκαταστάσεις κατωτέρω επιχειρήσεων (άρθρ. 3 § 7).	
α) Κονσερβοποιίας και τυποποιημένων προϊόντων	12%
β) ύποδηματοποιίας	15%
γ) θυροδεψίας	12%
δ) παραγωγής νημάτων και ύφασμάτων έξ έριου και μετάρης (φυσικής και τεχνητής)	15%
ε) παραγωγής νημάτων και ύφασμάτων έκ φυσικού και τεχνητού θάμβακος	12%
στ) παραγωγής χημικών προϊόντων	12%
ζ) παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων	12%
η) παραγωγής πλαστικών ειδών	12%
θ) διθλιστηρίων	15%
ι) έκτυπωτικών, έκδοτικών και θιβλιοδετικών έργασιδν	12%
ια) παραγωγής τσιμέντου	15%
ιβ) παραγωγής σιδήρου και χάλυθος	20%

(2) Το ποσοστόν τούτο ορίζεται εις τριάκοντα πέντε επί τοις εκατόν (35%) δσάκις τά ως άνω πάγια στοιχεία χρησιμοποιούνται ως μέσα εκπαιδεύσεως

Θ) Είδη υγιεινής ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, σανατορίων και κλινικών (άρθρ. 3 § 8) ⁽³⁾	20%	(3) Αυτά θεωρούνται εγκαταστάσεις της επιχειρήσεως και όχι της οικοδομής.
I) Δοχεία μεταφοράς υγρών και αερίων, μεταλλικών δεξαμενών (άρθρ. 3 § 9).		
α) 'Επί δοχείων μεταφοράς υγρών ύλων (βαρελίων κ.λπ.).	30%	
β) επί χαλυβδίνων φιαλών υγραερίου	15%	
γ) επί δικτύων σωληνώσεων μετά σχετικών εξαρτημάτων υγρών καυσίμων	10%	
δ) επί μεταλλικών δεξαμενών έναποθηκείσεως υγρών καυσίμων.	5%	
ΙΑ) Λοιπά μηχανήματα και εγκαταστάσεις (άρθρ. 3 § 11).		
α) Ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, σανατορίων, κλινικών και εκπαιδευτηρίων,	20%	
β) λοιπών επιχειρήσεων.	15%	
ΙΒ) Είδη εξοπλισμού εν γένει (άρθρ. 4).		
(Έπιπλα σκευή κ.λπ.).		
α) Ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, σανατορίων, κλινικών, εκπαιδευτηρίων, εστιατορίων και κέντρων διασκεδάσεως	30%	(4) Όσakis τὰ ἐν παραγράφῳ ΙΒγ' περιουσιακὰ στοιχεῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς μέσα ἐκπαίδεῦσεως τὸ ποσοστὸν ἀποσθέσεως ὀρίζεται εἰς τριάκοντα πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατόν (35%) (άρθρ. 4 § 4).
β) Λοιπών επιχειρήσεων	20%	
γ) 'Εξοπλισμοῦ γραφείου, ἤτοι λογιστικῶν μηχανῶν, ἀριθμομηχανῶν, φωτοαντιγραφικῶν, φωτοτυπικῶν, γραφομηχανῶν, μαγνητοφῶνων καὶ προβολέων, ὀργάνων καὶ σκευῶν χημικῶν ἐργαστηρίων ⁽⁴⁾ .	15%	
ΙΓ) Μεταφορικά μέσα (πλὴν κλωτῶν καὶ ἑναερίων) καὶ τροχαῖον ὄλικόν (άρθρ. 5 § 1).		
α) 'Επί ἐπιβατηγῶν αὐτοκινήτων καὶ μοτοσυκλετῶν:		
αα. ἐκπαιδευτηρίων	10%	
αβ. λοιπῶν επιχειρήσεων (πλὴν μεταφορικῶν)	12%	
β) ἐπὶ μοτοποδηλάτων καὶ ποδηλάτων	15%	
γ) ἐπὶ φορτηγῶν αὐτοκινήτων	20%	
δ) ἐπὶ τουριστικῶν λεωφορείων αὐτοκινήτων (πούλμαν)	15%	
ε) ἐπὶ λεωφορείων αὐτοκινήτων μεταφορικῶν επιχειρήσεων	20%	
στ) ἐπὶ σιδηροτροχιῶν καὶ τροχαίου ὄλικου	5%	
ζ) ἐπὶ λοιπῶν μέσων καὶ μηχανημάτων τῶν συγκοινωνιακῶν επιχειρήσεων.	12%	
η) ἐπὶ επιχειρήσεων ενοικιάσεων αὐτοκινήτων	25%	
ΙΔ) 'Εναέρια μεταφορικά μέσα (άρθρ. 5 § 2).		
α) 'Επί ἀεροσκαφῶν καινουργῶν	20%	(5) Πλέον πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατόν (5%) δι' ἑκαστον ἔτος τὸ ὅποιον παρήλθεν ἀπὸ τοῦ ἐπομένου τῆς κατασκευῆς μέχρι τοῦ ἔτους τῆς κτήσεως.
β) ἐπὶ ἀεροσκαφῶν μεταχειρισμένων ⁽⁵⁾	20%	

ΙΕ) Πλοία και πλωτά μέσα (άρθρ. 5 § 3).

Έπί πλοίων και λοιπών πλωτών μέσων χωρητικότητας φορτίου κατωτέρας των 500 τόννων, τό ποσοστόν άποσθέσεως όρίζεται εις είκοσιν επί τοίς εκατόν (20%),	20%
διά τό πρώτο έτος έκμεταλλεύσεώς των υπό έλληνικήν σημαίαν, εις δέκα επί τοίς εκατόν (10%)	10%
έτησίως από του δευτέρου έτους έως του πέμπτου έτους και πέντε επί τοίς εκατόν (5%)	5%
διά τό έκτον και έκαστον των έφεξής έτών.	

ΙΣΤ) Έπικίνδunami έπιχειρήσεις (άρθρ. 6 § 1) (*)

Έπί έγκαταστάσεων έν γένει έπιχειρήσεων χαρακτηριζομένων ως έπικινδύνων	16%
---	-----

(6) Αί έν λόγω έπιχειρήσεις δέν δικαιούνται νά ένεργοούν παραλλήλως άποσθέσεις και διά τά πάγια στοιχεία τά άναφερόμενα εις τά άρθρα 2, 3 και 5 του άνω Π.Δ/τος.

ΙΖ) Έπιχειρήσεις παραγωγής πολεμικών ειδών (άρθ. 6 § 2) (*)

Έπί έγκαταστάσεων έν γένει των έπιχειρήσεων παραγωγής πολεμικών ειδών μετ' έκρηκτικών ύλών	33%
--	-----

ΙΗ) Λατομεία - Όρυχεία (άρθρ. 7).

Αί έπιχειρήσεις λατομείων έξορύξεως μεταλλευμάτων ή άλλων όρυκτών ύλών, πλήν των κατά τά άρθρα 2 έως 5 του παρόντος Π.Δ/τος άποσθέσεων των έγκαταστάσεων των ύποχρεούνται εις ένέργειαν έτησίως άποσθέσεως και επί τής αξίας των λατομείων ή μεταλλείων κατά ποσοστόν	8%
---	----

Διά τά έξοδα κατασκευής ιδιωτικών οδών και πλατειών, υπό των έν παραγράφω 1 του άρθρ. 7 του παρόντος έπιχειρήσεων,

Προκειμένου περί σπαστήρων λίθων, θραυστήρων, τριβείων, πετρελαιομηχανών και λοιπών μηχανημάτων	12%
---	-----

ΙΘ) Έκμετάλλευσις διωρύγων (άρθρ. 8) (7)

Έπί έγκαταστάσεων έν γένει των έπιχειρήσεων έκμεταλλεύσεως διωρύγων.	16%
--	-----

(7) Αύται δέν δικαιούνται εις ένέργειαν των κατά τά άρθρα 2, 3, 5 και 9 του άνω Π.Δ/τος άποσθέσεων.

Κ) Λιμενικά έργα - Ναυπηγεία (άρθρ. 9)

Προκειμένου περί λιμενικών έργων και ναυπηγείων, οί συντελεσταί άποσθέσεως όρίζονται ως ακόλουθος:

α) Έπί λιμένων, άποβαθρών και όρμητηρίων	10%
β) επί έργων έλαφρύσεως πρανών	16%
γ) επί ρυμουλκών, θυθοκόρων, πλωτών γερανών, άκάτων - πορθμείων, λέμβων, φορτηγίδων, πλωτήρων και λοιπών συναφών στοιχείων	12%
δ) επί μονίμων δεξαμενών έκ σκυροδέματος	5%
ε) επί πλωτών δεξαμενών	5%
στ) επί ναυπηγικών κλινών	6%
ζ) επί σχεδίων ναυπηγήσεως πλοίων	33%

ΚΑ) Έργοληπτικών έπιχειρήσεων πάγια στοιχεία (άρθρο 10).

Διά πάγια περιουσιακά στοιχεία των έργοληπτικών έπιχειρήσεων δημοσίων και ιδιωτικών έργων, οί συντελεσταί

έτησίως άποσθέσεως όρίζονται ώς άκολουθώς:

α) Έπί ξυλείας χρησιμοποιουμένης δι' οίκοδομικά και λοιπά τεχνικά έργα	30%
β) επί μεταλλικών ίκριωμάτων	10%
γ) Έπί προωθητήρων γαιών, φορτωτών, ίσοπεδωτήρων, άεροσυμπιεστών, έκσκαφών, ασφαλτικών μηχανημάτων, γεωτρυπάνων, άναβατορίων, μηχανικών πτύων, άποξεστήρων αυτοκινουμένων, θραυστήρων, τριβείων, σιλο - κοσκίνων, δονητών, άναμικτήρων σκυροδέματος, όδοστρωτήρων κ.λπ.	10%

ΚΒ) Γεωργικά μηχανήματα και εργαλεία (άρθρο 11).

Προκειμένου περί γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων χρησιμοποιουμένων υπό τών γεωργικών επιχειρήσεων και έκμεταλλεύσεων, έν γένει, τά ποσοστά άποσθέσεως όρίζονται ώς άκολουθώς:

α) Έπί έλκυστήρων, άλωνιστικών μηχανών, σβαρνών όδοντωτών, σκαλιστηρίων, καλλιεργητών, άρότρων, δισκοσβαρνών, χορτοαναδευτών, χορτοσφρευτών, σπαρτικών μηχανών, φορητών άναβατορίων, μηχανών τεμαχισμού σανών δι' ένσειρώσιν (στασίμων), μηχανών άλέσεως τροφών, ρυμουλκών, κοπροδιανομέων, μηχανών θεριστικών, αυτοδετικών, χορτοσυλλεκτοδεματικών, πατατοσυλλεκτικών και θεραλωνιστικών	12%
β) επί φορτωτικών μηχανών, χορτοκοπτικών, συλλεκτικών βάμβακος, συλλεκτικών άραβοσίτου, φρεζών, τευτλοεξαγωγέων, κινητήρων έσωτερικής καύσεως και άντλητικών συγκροτημάτων	12%
γ) Έπί λιπασματοδιανομέων και ψεκαστήρων	14%
δ) επί λοιπών μηχανημάτων	10%

ΚΓ) Κινηματογραφικά ταινία (άρθρ. 12) (8)

Διά τās κινηματογραφικές ταινίας, τά ποσοστά άποσθέσεως όρίζονται είς όγδοήκοντα επί τοίς εκατόν (80%)	80%
διά τό πρώτον, δώδεκα επί τοίς εκατόν (12%) διά τό δεύτερον και όκτώ επί τοίς εκατόν (8%) διά τό τρίτον έτος έκμεταλλεύσεως των.	12%
	8%

ΚΔ) Έργα δικτύων ύδρευσης κ.λπ. (άρθρο 3 § 10)

A. Δίκτυο ύδρευσης:

α) Φράγματα	1%
β) Υδραγωγεία	2,5%
γ) Εξωτερικά αντλιοστάσια	4%
δ) Εσωτερικά αντλιοστάσια	4%
ε) Διυλιστήρια	2%
στ) Δεξαμενές	2%
ζ) Κύριοι τροφοδοτικοί αγωγοί	3%
η) Δευτερεύοντες τροφοδοτικοί αγωγοί	3,5%
θ) Δίκτυο διανομής	4%

B. Δίκτυο αποχέτευσης:

α) Έργα βαρείας υποδομής	2%
β) Βασικοί συλλεκτήρες	2%
γ) Η/Μ εγκαταστάσεις	6,5%
δ) Δευτερεύοντες αγωγοί	2,5%
ε) Εξωτερικές διακλαδώσεις	4%

(8) Είς περίπτωσιν έκμεταλλεύσεως τούτων επί χρονικόν διάστημα έλαττον του έτους, ή άπόσθεσις υπολογίζεται είς τόσα δέκατα όσοι και οί μήνες έκμεταλλεύσεως, ταύτης μή δυναμένης έν πάση περιπτώσει νά υπερβή κατά τό πρώτον έτος τά πραγματοποιηθέντα έκ τής έκμεταλλεύσεως των άκαθάριστα έσοδα. Έ διαφορά τής επί έλαττον γενομένης κατά τό πρώτον έτος άποσθέσεως προσαυξάνει τās άποσθέσεις του δευτέρου έτους προβολής, άσχετως ύψους έσόδων και άποτελεσμάτων έκμεταλλεύσεως κατά τό έτος τοϋτο τής προβαλλομένης ταινίας οϋτως ώστε δια τά δύο πρώτα έτη προβολής ή συνολική από-

Γ. Αντιπλημμυρικά έργα:

α) Διευθετήσεις ρεμμάτων	1%
β) Συλλεκτήρες ομβρίων	2%
γ) Φρεάτια υδροσυλλογής	4%
δ) Δίκτυο ομβρίων	2,5%

Δ. Έργα Αντιρρύπανσης - Κέντρα Επεξεργασίας Λυμάτων

α) Ερευνητικό κέντρο λυμάτων	2%
β) Κέντρα Λυμάτων	2%

σθεσις νά ανέρχεται εις 92%
(80% σύν 12%) επί της αξίας
της ταινίας.

ΚΕ Έλευθερίων επαγγελματιών στοιχεία (άρθρ. 13).

Προκειμένου περί ελευθερίων επαγγελματιών, τά ποσοστά άποσθέσεως όρίζονται ως άκολουθώς:

α) Έπί επίπλων και σκευών	15%
β) επί μηχανημάτων και λοιπών επαγγελματικών εγκαταστάσεων	20%
γ) επί όργάνων και συσκευών εργαστηρίων Χημείου και συναφών τοιούτων	20%
δ) επί έκιστημονικών περιοδικών και συγγραμμάτων	100%

Μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων:

Για την διαχειριστική και λογιστική παρακολούθηση της αξίας κτήσης καθε παγίου όπως επίσης και για την παρακολούθηση των αποσβέσεων τηρείται υποχρεωτικά μέσα στην επιχείρηση "ΜΗΤΡΩΟ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ" με την μορφή βιβλίου ή καρτέλλας ή Η/Υ. Αποτελεί για την επιχείρηση ταυτότητα με αναλυτικά στοιχεία των παγίων στοιχείων της.

3. Η Λογιστική των Αποσβέσεων

3.1 Μέθοδοι υπολογισμού των αποσβέσεων

Κατά την γενική αρχή της λογιστικής κάθε λογιστικό γεγονός μέσα στην επιχείρηση, πρέπει να απεικονίζεται με λογιστικές εγγραφές, έτσι λοιπόν οδηγούμεθα στην Λογιστική έννοια της απόσβεσης.

Η απόσβεση από Λογιστική άποψη είναι η δια λογιστικής εγγραφής διαπίστωση:

- α) της μείωσης της αξίας ενός στοιχείου της πάγιας, κυκλοφορούσας περιουσίας και η οποία εμφανίζεται είτε αφαιρετικά στο Ενεργητικό είτε με αντίθετο λογαριασμό στο Παθητικό του Ισολογισμού, και
- β) η χρονική κατανομή των εκτάκτων δαπανών που είναι ενταγμένες στο Ενεργητικό πχ. έξοδα ίδρυσης κλπ.

Η απόσβεση λογιστικά έχει διπλή επίδραση. Αφ' ενός ελαττώνει την αξία ενός ενεργητικού στοιχείου και αφ' ετέρου καθορίζει την αντίστοιχη δαπάνη. Η μεν χρεωστική πλευρά της εγγραφής των αποσβέσεων εμφανίζει τη δαπάνη, η δε πιστωτική την ελάττωση του Ενεργητικού (δαπάνη = ελάττωση ενεργητικού). Τα συστήματα του μαθηματικού υπολογισμού των αποσβέσεων ακολουθούν διάφορες μεθόδους που οι σπουδαιότερες είναι:

- α) Σταθερή
- β) Φθίνουσα
- γ) Αύξουσα
- δ) Λειτουργική

Αναλυτικά, μπορούμε να επισημάνουμε τα εξής:

Σταθερή Μέθοδος:

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή το ποσό της ετήσιας απόσβεσης του παγίου στοιχείου είναι σταθερό. Το ποσό της ετήσιας απόσβεσης προκύπτει εάν διαιρεθεί η αξία κτήσης (μείον υπολλειματική αξία αν υπάρχει) με την ωφέλιμη διάρκεια ζωής ή όταν χρησιμοποιεί η οικονομική μονάδα συντελεστες απόσβεσης, πολλαπλασιάζεται ο συντελεστής με την αξία κτήσης (μείον υπολλειματική αξία αν υπάρχει).

$$ΕΠ = \text{Ετήσιο Ποσό Απόσβεσης}$$

AK	=	Αξία Κτήσης
YA	=	Υπολλειματική Αξία
ΩZ	=	Ωφέλιμη Ζωή
ΣΑ	=	Συντελεστής Απόσβεσης

$$ΕΠ = \frac{AK - YA}{\Omega Z} \quad (1)$$

$$ΕΠ = \Sigma A \times (AK - YA) \quad (2)$$

Φθίνουσα Μέθοδος:

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή το ποσό της ετήσιας απόσβεσης, γίνεται ολοένα μικρότερο. Με τη φθίνουσα μέθοδο η απόσβεση επιτυγχάνεται με τρεις διαφορετικούς τρόπους:

- α) Σύστημα προοδευτικού ελαττούμενου συντελεστή (από συγκεκριμένα εξίσωση προκύπτουν οι συντελεστές, όπως π.χ. 20%, 15%, 10%, 5%).
- β) Σύστημα σταθερού συντελεστή στην αναπόσβεστη αξία (εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής αλλά σε μειωμένη αξία κάθε φορά δηλαδή στην αναπόσβεστη αξία).
- γ) Σύστημα του αθροίσματος των αριθμών των περιόδων της ωφέλιμης ζωής (με συγκεκριμένη μέθοδο που στηρίζεται στα έτη ωφέλιμης ζωής προκύπτουν κλασματικοί συντελεστές όπως 5/15, 4/15, 3/15, 2/15, 1/15).

Αύξουσα Μέθοδος:

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή το ποσό της ετήσιας απόσβεσης γίνεται όλο και μεγαλύτερο. Αύξουσα μέθοδος επιτυγχάνεται με δύο διαφορετικούς τρόπους:

- α) Σύστημα προοδευτικά αυξανόμενου συντελεστή (πχ. 5%, 10%, 15%, 20%)
- β) Σύστημα του αθροίσματος των περιόδων ωφέλιμης ζωής (πχ. 1/15, 2/15, 3/15, 4/15, 5/15).

Λειτουργική Μέθοδος:

Με τη μέθοδο αυτή η απόσβεση γίνεται ανάλογα με την λειτουργία του πάγιου στοιχείου και εφαρμόζεται κυρίως για την απόσβεση των μηχανών. Παράδειγμα της μεθόδου ένα αυτοκίνητο που ο κατασκευαστής του γνωρίζει πόσα χιλιόμετρα έχει τη δυνατότητα να διανύσει κατά τη διάρκεια της παραγωγικής του ζωής. Μ' αυτόν τον τρόπο κάθε χρήση αποσβένυται ανάλογο ποσό των χιλιομέτρων που διάνυσε μέσα στη χρήση.

Παρατηρήσεις και κριτική των μεθόδων απόσβεσης

Σύμφωνα με την φορολογική νομοθεσία επιβάλλεται η σταθερή μέθοδος απόσβεσης. Οι λόγοι που οδήγησαν στην σταθερή μέθοδο είναι ότι παρουσιάζει απλότητα εφαρμογής, είναι ευνόητη και έχει ορθολογικό αποτέλεσμα. Αντίθετα οι υπόλοιπες μέθοδοι (αύξουσα - φθίνουσα - λειτουργική) παρουσιάζουν δυσκολία εφαρμογής και δυσκολίες υπολογισμού των συντελεστών.

3.2 Τρόποι λογιστικής απεικόνισης των αποσβέσεων

Κατά κανόνα ο υπολογισμός των αποσβέσεων γίνεται στο τέλος της χρήσης, οπότε και καταχωρείται στα σχετικά βιβλία η λογιστική εγγραφή. Η καταχώρηση της εγγραφής γίνεται με τρεις διαφορετικούς τρόπους: άμεσο, έμμεσο και μεικτό τρόπο.

Άμεσος τρόπος απόσβεσης

Με τον τρόπο αυτό χρεώνεται ο λογαριασμός Αποσβέσεις παγίων στοιχείων και πιστώνεται απευθείας το πάγιο περιουσιακό στοιχείο. Λογιστικά οι εγγραφές έχουν ως εξής:

	do	
66	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ-ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΕΣ	
66.02	Αποσβέσεις μηχανημάτων	XXX
	εις	
12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ-ΤΕΧΝ. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	
12.00	Μηχάνημα X	XXX
	Εγγραφή απόσβεσης 1/1-31/12 με άμεσο τρόπο	
	do	

Έμμεσος τρόπος

Με τον τρόπο αυτό χρεώνεται ο λογαριασμός "Αποσβέσεις" και πιστώνεται ο αντίθετος λογαριασμός του πάγιου περιουσιακού στοιχείου "Αποσβεσμένα". Λογιστικές εγγραφές που προκύπτουν έχουν ως εξής:

		do		
66	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ - ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΕΣ			
66.02	Αποσβέσεις μηχανημάτων		XXX	
	εις			
12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ			
12.99	Αποσβεσμένα Μηχανήματα - Τεχνικές Εγκ/σεις			
	και λοιπός εξοπλισμός			XXX
	Εγγραφή απόσβεσης από 1/1-31/12 με έμμεσο τρόπο			
		do		

Παρατηρήσεις και κριτική των τρόπων απόσβεσης

Σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία επιβάλλεται ο έμμεσος τρόπος λογιστικής απεικόνισης των εγγραφών αποσβέσεων. Οι λόγοι που οδήγησαν σε αυτή την επιλογή είναι ότι με τον έμμεσο τρόπο δίνεται η δυνατότητα να γνωρίζει η οικονομική μονάδα ανά πάσα στιγμή τις συνολικές αποσβέσεις που έχουν γίνει.

Επίσης με το ν. 2065/1992 ορίζεται η υποχρεωτική εφαρμογή του Ε.Γ.Λ.Σ. από 1η Ιανουαρίου 1993. Αυτό εναρμονίζεται απόλυτα με τον έμμεσο τρόπο απόσβεσης αφού το Λογιστικό Σχέδιο είχε προνοήσει την τήρηση των Λογαριασμών 10.99, 11.99, 12.99 κλπ. δηλαδή των αντίθετων λογαριασμών που χρησιμοποιούνται στην εγγραφή της απόσβεσης με τον έμμεσο τρόπο.

3.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές

Παράδειγμα 1ον: Η επιχείρηση "ΑΣΤΗΡ Α.Ε." αγόρασε ένα μηχάνημα (θερμοηλεκτρικό σταθμό) την 30.6.1985 αξίας 1.500.000 δρχ. Ζητείται να υπολογιστούν οι αποσβέσεις κατά την 31.12.1990 σύμφωνα με τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ. και του Π.Δ. 88/1973.

Λύση: Συντελεστής απόσβεσης θερμοηλεκτρικού σταθμού σύμφωνα

με άρθρο 3, ΠΔ 88/1973 είναι 4%.

Υπολογισμός Αποσβέσεων

1985 :	1.500.000 x 6/12 x 4%	= 30.000 δρχ.
1986 :	1.500.000 x 4%	= 60.000 δρχ.
1987 :	1.500.000 x 4%	= 60.000 δρχ.
1988 :	1.500.000 x 4%	= 60.000 δρχ.
1989 :	1.500.000 x 4%	= 60.000 δρχ.
1990 :	1.500.000 x 4%	= <u>60.000 δρχ.</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ ΜΕΧΡΙ 31.12.1990		330.000 ΔΡΧ.

* Οι εγγραφές θα γίνονται κατά την 31/12 εκάστου έτους ενώ για το έτος 1990 θα γίνει μόνο η εξής εγγραφή:

		do
66	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	
66.02	Αποσβέσεις μηχανημάτων	
66.02.20	Αποσβέσεις θερμοηλεκτρικού	60.000
	εις	
12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ-ΤΕΧΝ. ΕΓΚ/ΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	
12.99	Αποσβεσμένα μηχανήματα	
12.99.20	Αποσβεσμένα θερμοηλεκτρικά	60.000
Εγγραφή απόσβεσης από 1/1/1990 - 31/12/1990		
		do

Παράδειγμα 2ον: Η επιχείρηση "ΣΤΕΦΑΝ Α.Ε." κατά την 30.5.1985 κατασκεύασε μια οικοδομή και την εξόπλισε για να την χρησιμοποιήσει στην παραγωγική της διαδικασία. Το συνολικό κόστος κατασκευής και εξοπλισμού εκτιμήθηκε στα 12.000.000 δρχ.

Κατόπιν δύο χρόνων και συγκεκριμένα την 30.9.1987 λόγω επέκτασης των δραστηριοτήτων της πραγματοποίησε προσθήκη στο συγκεκριμένο κτίριο με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο όγκος του, η προσθήκη εκτιμήθηκε σε 3.000.000 δρχ.

Ζητείται να υπολογιστούν οι αποσβέσεις έως την 31.12.1988 σύμφωνα με το Ε.Γ.Α.Σ. και το ΠΔ 88/1973.

Λύση: Συντελεστής απόσβεσης οικοδομών σύμφωνα με άρθρο 2, ΠΔ 88/1973 είναι 8%.

Υπολογισμός Αποσβέσεων

1985 :	12.000.000 x 7/12 x 8%	=	560.000 δρχ.
1986 :	12.000.000 x 8%	=	960.000 δρχ.
1987* :	12.000.000 x 8%	=	960.000
1987 :	3.000.000 x 3/12 x 8%	=	<u>60.000</u> = 1.020.000 δρχ.
1988 :	15.000.000 x 8%	=	1.200.000 δρχ.
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ ΜΕΧΡΙ 31/12/1988			3.740.000 δρχ.

* Όπως παρατηρούμε το 1987 οι αποσβέσεις υπολογίζονται στην αρχική αξία κτήσης της οικοδομής καθώς και στην αξία της προσθήκης σε όσα δωδέκατα απομένουν μέχρι τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου (δηλαδή από 30/9/1987 - 31/12/1987). Για τις επόμενες χρονιές οι αποσβέσεις υπολογίζονται στη συνολική αξία κτήσεως προσαυξημένη με τις δαπάνες προσθήκης που έγιναν (δηλαδή στα 15.000.000 δρχ.).

Παράδειγμα 3ον: Η επιχείρηση "ΑΤΕΚ Α.Ε." είχε στην κατοχή της ένα φορτηγό αυτοκίνητο, μάρκας VOLVO με αξία κτήσης κατά την 30.3.1989, 4.000.000 δρχ.

Κατά την 30.6.1992 η επιχείρηση πούλησε το φορτηγό και ταυτόχρονα επιβαρύνθηκε με τα έξοδα πώλησης που ανήλθαν σε 200.000 δρχ. (μεταβιβαστικά έξοδα). Η τιμή πώληση ήταν 2.800.000 δρχ.

Ζητείται να προσδιοριστεί το οικονομικό αποτέλεσμα και να γίνουν οι εγγραφές στα βιβλία κατά την 30.6.1992 σύμφωνα με το Ε.Γ. Δ.Σ. και τις διατάξεις του ΠΔ 88/1973.

Λύση: Σ.Α. 20% (άρθρο 5, ΠΔ 88/1973).

Υπολογισμός Αποσβέσεων

1989 :	4.000.000 x 9/12 x 20%	=	600.000 δρχ.
1990 :	4.000.000 x 20%	=	800.000 δρχ.
1991 :	4.000.000 x 20%	=	800.000 δρχ.
1992 :	4.000.000 x 6/12 x 20%	=	400.000 δρχ.
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΧΡΙ 30/6/1992			2.600.000 ΔΡΧ.

ΦΟΡΤΗΓΟ VOLVO

AK	4.000.000	2.600.000	Αποσβέσεις
Εξοδα	200.000	2.800.000	Τιμή πώλησης
	4.200.000	5.400.000	
KK	1.200.000		

30/6

66	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ - ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΕΣ		
66.03	Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων		
66.03.02	Αποσβέσεις αυτοκινήτων φορτηγών	400.000	
	εις		
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ		
13.99	Αποσβεσμένα μεταφορικά μέσα		
13.99.02	Αποσβεσμένο φορτηγό VOLVO	400.000	
	Απόσβεση φορτηγού από 1/1/1992 - 30/6/1992		
	do		
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Μετρητά	2.800.000	
	εις		
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ		
13.02	Αυτοκίνητα φορτηγά		
13.02.00	Φορτηγό VOLVO	2.800.000	
	Πώληση με τιμολόγιο αρ. XXXXX		
	do		
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ		
13.02	Αυτοκίνητα - Φορτηγά		
13.02.00	Φορτηγό VOLVO	200.000	
	εις		
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Μετρητά	200.000	
	Απόδειξη πληρωμής μεταβιβαστικών		
	do		

do		
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	
13.99	Αποσβεσμένα μεταφορικά μέσα	
13.99.02	Αποσβεσμένο φορτηγό VOLVO	2.600.000
	εις	
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	
13.02	Αυτοκίνητα - Φορτηγά	
13.02.00	Φορτηγό VOLVO	2.600.000
	Μεταφορά αντιθέτου στον κύριο	
do		
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	
13.02	Αυτοκίνητα - φορτηγά	
13.02.00	Φορτηγό VOLVO	1.200.000
	εις	
81	ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
81.03	Εκτακτα Κέρδη	
81.03.03	Κέρδη από εκποίηση μεταφορικών μέσων	1.200.000
	Προέκυψε κέρδος από φορτηγό VOLVO	
do		

Σημείωση:

1) Σε περίπτωση εκποίησης παγίου περιουσιακού στοιχείου (εκτός Ακινήτων) τα πιθανά έξοδα εκποίησης που προκύπτουν προσαυξάνουν την αρχική αξία κτήσης του στοιχείου.

2) Η διαδικασία που ακολουθείται είναι η εξής:

- α) Υπολογισμός αποσβέσεων μέχρι την ημέρα εκποίησης,
- β) Υπολογισμός των εξόδων πώλησης, και
- γ) Υπολογισμός του αποτελέσματος (Κέρδος ή Ζημία)

4. Οι Αποσβέσεις των παγίων στοιχείων στη Χώρα μας

4.1 Γενικές Αρχές κατά το Ε.Γ.Λ.Σ.

Οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων πρέπει να υπολογίζονται και να απεικονίζονται σύμφωνα με τις αρχές του Ε.Γ.Λ.Σ. το οποίο τίθεται σε υποχρεωτική εφαρμογή από 1η Ιανουαρίου 1993. Οι κυριότερες αρχές είναι:

- α) Η αποσβεστέα αξία των παγίων στοιχείων κατανέμεται σε κάθε λογιστική χρήση κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους με ομοιόμορφο τρόπο. Για τον υπολογισμό των αποσβέσεων εφαρμόζεται η σταθερή μέθοδος απόσβεσης και ο έμμεσος τρόπος απόσβεσης.
- β) Ο φορολογικός νόμος ορίζει ανώτατα όρια συντελεστών αποσβέσεων, για διάφορες κατηγορίες παγίων στοιχείων τα οποία δεν μπορεί να υπερβεί η επιχείρηση. Σήμερα ισχύουν οι συντελεστές του ΠΔ 88/1973 και είναι ετήσιοι (βλέπε Παράρτημα).
- γ) Δεν επιτρέπεται η διενέργεια αποσβέσεων με συντελεστές μεγαλύτερους ή μικρότερους από τους ελάχιστους που η κείμενη νομοθεσία προβλέπει ως υποχρεωτικούς.
- δ) Η διενέργεια αποσβέσεων για κάθε έτος ήταν υποχρεωτική μέχρι το 1992. Σύμφωνα με τον ν. 2065/1992 καταργήθηκε το υποχρεωτικό διενέργειας αποσβέσεων για τις επιχειρήσεις που κλείνουν Ισολογισμό μετά την 31/12/1992. Επίσης η διενέργεια αποσβέσεων διακόπτεται όταν το σύνολο των αποσβέσεων γίνει ίσον (μείον μιας μονάδας) με την αποσβεστέα αξία του στοιχείου.
- ε) Ο υπολογισμός των αποσβέσεων γίνεται από την στιγμή που το πάγιο στοιχείο αρχίζει να χρησιμοποιείται ή να λειτουργεί. Αν όμως ένα πάγιο στοιχείο αποκτήθηκε ή κατασκευάστηκε κατά τη διάρκεια της χρήσης, τότε η απόσβεση θα υπολογιστεί σε τόσα δωδέκατα όσοι είναι οι μήνες που μεσολαβούν από το μήνα που τέθηκε σε λειτουργία μέχρι το τέλος της χρήσης.
- στ) Οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων τα οποία παραμένουν σε αδράνεια, για χρονικό διάστημα που διαρκεί συνέχεια πέρα από έξι μήνες υπολογίζονται για το διάστημα αυτό, με μειωμένους συντελεστές.
- ζ) Οι αποσβέσεις που διενεργούνται για κάθε λογιστική χρήση, καταλογίζονται σε αυτή με χρέωση των υπολογαριασμών 66 "ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ" ή στους υπολογαριασμούς του 85 "ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ" και με πίστωση των αντίθετων λογαριασμών των στοιχείων (δηλαδή 10.99, 11.99, 12.99, 13.99, 14.99, 16.99).
- η) Οι τακτικές αποσβέσεις καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 66 και τελικά μεταφέρονται στον λογαριασμό 80 "ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ". Οι πρόσθετες αποσβέσεις καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 85 και τελικά μεταφέρονται στον λογαρια-

σμό 86 "ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ".

4.2 Οι Αποσβέσεις από νομική άποψη

Η Νομοθεσία με μια σειρά Νόμων και Διαταγμάτων ρυθμίζει το κάθε τί που έχει σχέση με τις αποσβέσεις (κυριότερος νόμος 2190/1920 περί Α.Ε. και Π.Δ. 88/1973, Ν.Δ. 3323/55, Ν.Δ. 1077/71, Π.Δ. 99/1977, Ν. 2065/92 κλπ.). Σύμφωνα με την νομολογία δικαίωμα διενέργειας αποσβέσεων έχουν κυρίως οι επιχειρήσεις που τηρούν Βιβλία Γ' Κατηγορίας του Κ.Β.Σ. ενώ στις επιχειρήσεις που τηρούν Βιβλία Α' και Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. οι αποσβέσεις υπολογίζονται εξωλογιστικά.

Ο νόμος δίνει περαιτέρω το μέτρο των αποσβέσεων ορίζοντας ότι η απόσβεση καθενός από τα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι ανάλογη της ετήσιας μείωσης της αξίας του, που οφείλεται τόσο στη χρησιμοποίηση του στοιχείου αυτού, όσο και στην πάροδο του χρόνου και στην οικονομική απαξίωσή του (άρθρο 43 παράγραφος 5 του ν. 2190/1920).

Επίσης, η διάταξη αυτή επιβάλλει όπως οι τυχόν πρόσθετες αποσβέσεις που γίνονται με τη μορφή αναπτυξιακών κινήτρων να παρατίθενται αναλυτικά ανά κατηγορία παγίου και δίπλα να γίνεται αναφορά στις σχετικές φορολογικές διατάξεις (άρθρο 43 παραγ. 5 του ν. 2190/1920). Ακόμα από τις διατάξεις του νόμου προκύπτει ότι οι αποσβέσεις θα πρέπει να γίνονται κατά τρόπο συστηματικό και ομοιόμορφο, καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του παγίου. Αντίκειται λοιπόν στο γράμμα και στο πνεύμα του νόμου η μη διενέργεια από την επιχείρηση αποσβέσεων σε μια χρήση, με τον ισχυρισμό ότι στις προηγούμενες χρήσεις είχε διενεργήσει αποσβέσεις μεγαλύτερες από τις νόμιμες, ή η μη διενέργεια αποσβέσεων σε μία χρήση με την προοπτική της διενέργειας αυξημένων αποσβέσεων σε επόμενες χρήσεις.

Ο νόμος εναρμονίζεται πλήρως με τις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας περί αποσβέσεων, έτσι ώστε να μην δημιουργούνται κενά και αμφισβητήσεις από κανέναν.

4.3 Οι Αποσβέσεις από φορολογική άποψη

Η φορολογική νομοθεσία με τη σειρά της, φροντίζει με διάφορες διατάξεις να ρυθμίζει τα σχετικά με τις αποσβέσεις θέματα.

Η πρώτη φορολογική ρύθμιση έγινε με τον Α.Ν. 332/1936, ο οποίος προέβλεψε με διατάγματα τον καθορισμό των ανωτάτων ορίων αποσβέσεων. Επίσης με τον ίδιο νόμο όρισε ότι "... τα ποσά αποσβέσεων κατά τούτων καθοριζομένων, κατά διαχειριστική περίοδο, θεωρούνται φορολογικώς εκπεστέα εκ των ακαθαρίστων εσόδων προς εξεύρεσιν των φορολογητέων καθαρών κερδών".

Η κυριώτερη φορολογική διάκριση των αποσβέσεων γίνεται ανάμεσα στις Τακτικές και Έκτακτες (πρόσθετες) αποσβέσεις. Οι τακτικές αποσβέσεις διέπονται από τις διατάξεις του κύριου νόμου 2190/1920 και των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων. Οι πρόσθετες αποσβέσεις, οι οποίες δεν είναι ουσιαστικά αποσβέσεις αλλά αποτελούν φορολογικό κίνητρο καθορίζονται κάθε φορά με Αναπτυξιακούς Νόμους (ο πρώτος Α.Ν. ήταν ο 942/1949, ο οποίος παρείχε πρόσθετες αποσβέσεις μέχρι 2,5% δια κτίσματα και 6% για λοιπά πάγια και μόνο από 22 Οκτωβρίου 1947 και εφεξής).

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις μέρες μας συζητείται η κατάργηση των πρόσθετων αποσβέσεων και η αντικατάστασή τους με αφορολόγητα αποθεματικά.

Σημείωση:

Αναλυτική εξέταση των τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων ακολουθεί στην παράγραφο 5.1 της παρούσας εργασίας.

4.4 Ιδιαιτερότητες και εξαιρέσεις των αποσβέσεων

Ορισμένα πάγια περιουσιακά στοιχεία δεν ακολουθούν τους νομικούς και φορολογικούς κανόνες που διέπουν την πλειοψηφία των αποσβέσεων. Οι κυριώτερες εξαιρέσεις είναι:

Γήπεδα:

Σύμφωνα με την φορολογική νομοθεσία τα γήπεδα εξαιρούνται και δεν είναι δεκτικά αποσβέσεων. Εκτός αν υπόκεινται σε εξάντληση ή αχρήστευση του εδάφους τους οπότε αποσβένονται τμηματικά ανάλογα

με την αξία της εξορυσσόμενης ύλης (Συμβούλιο Επικρατείας 2157/1967).

Άϋλα:

Τα άϋλα περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις όσον αφορά τις αποσβέσεις τους.

Συγκεκριμένα η υπεραξία της επιχειρήσης (Goodwill), η οποία δίνει μεγαλύτερη αξία από εκείνη που αντιπροσωπεύουν τα διάφορα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία, αποσβέννεται είτε εφάπαξ είτε τμηματικά και ισόποσα σε περισσότερες από μια χρήσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν τις πέντε χρήσεις.

Τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας (δηλαδή τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η γνώση παραγωγής ενός προϊόντος, τα σήματα κλπ.) αποσβέννουνται σε χρονικό διάστημα που ορίζεται κάθε φορά από Προεδρικό Διάταγμα. Εάν τα δικαιώματα αυτά έχουν περιορισμένη διάρκεια χρησιμοποίησης τους πχ. αγορά διπλώματος ευρεσιτεχνίας για δέκα χρόνια, τότε και η απόσβεση τους είναι ίση με τη διάρκεια χρησιμοποίησής τους.

Τα Έξοδα Ιδρύσεως και Βιομηχανικής εγκατάστασης μπορούν να αποσβεσθούν είτε σε μια χρήση, είτε ισόποσα σε πολλές χρήσεις, όχι πέρα της πενταετίας. Αυτό ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα από νομική μορφή (Σύμφωνα με το ΝΔ 3323/1955 και ΠΔ 1123/80 περί Ε.Γ.Λ.Σ.

4.5 Μεταβολές στον υπολογισμό των αποσβέσεων (Ν. 2065/1992)

Ο φορολογικός νόμος αναφέρεται στη λογιστική έννοια των αποσβέσεων, με την οποία νοείται η απεικόνιση με λογιστικές εγγραφές που καταχωρούνται στα βιβλία της επιχείρησης, της βαθμιαίας μείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων λόγω της παρόδου του χρόνου ή της εξέλιξης της τεχνολογικής προόδου.

Με το νόμο 2065/1992 έγιναν σημαντικές μεταβολές στον υπολογισμό των αποσβέσεων και την έκπτωσή τους από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων. Κατ' αρχήν καταργήθηκε το υποχρεωτικό της διενέργειας των αποσβέσεων. Για τους ισολογισμούς που κλείνουν μετά τις 30 Δεκεμβρίου 1992 η διενέργεια των αποσβέσεων έγινε προαιρετική, ενώ ορίστηκε ότι τα πάγια στοιχεία αξίας έως 200.000 δρχ. το

καθένα μπορούν να αποσβέννυνται εξ ολοκλήρου μέσα στη χρήση κατά την οποία αυτά χρησιμοποιήθηκαν ή τέθηκαν σε λειτουργία. Σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις οι αποσβέσεις θα γίνονται με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης επί της αξίας κτήσεως των παγίων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, προσαυξημένης με τις δαπάνες προσθηκών και βελτίωσης. Δηλαδή κάθε έτος ο συντελεστής που έχει ορισθεί για κάθε πάγιο θα εφαρμόζεται επί της αρχικής αξίας του συν τις δαπάνες προσθηκών και βελτίωσης, μέχρι της συμπλήρωσης της αξίας του αποσβεστέου στοιχείου. Τα ποσοστά αποσβέσεων έχουν ορισθεί με το Π.Δ. 88/1973 όπως αυτό συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με το ν. 1947/1991.

Εξαιρετικά για τα καινούρια μηχανήματα και τον λοιπό μηχανολογικό εξοπλισμό που αποκτάται μετά την 1.1.1993, δεν θα εφαρμόζεται η σταθερή μέθοδος απόσβεσης αλλά η φθίνουσα. Δηλαδή κάθε έτος το ποσοστό απόσβεσης δεν θα εφαρμόζεται στην αρχική αξία του παγίου, αλλά επί της εκάστοτε αναπόσβεστης αξίας. Ο νόμος 2065/1992 έχει παράσχει τη δυνατότητα στις βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές και τις λατομικές επιχειρήσεις, καθώς και τις μικτές επιχειρήσεις αυτών, κατά τις δύο συνεχείς χρήσεις μετά την 30η Δεκεμβρίου 1992 να ενεργήσουν συνολικά αποσβέσεις στα μηχανήματα και τον εξοπλισμό ως τις 31 Δεκεμβρίου με οποιονδήποτε συντελεστή απόσβεσης επιθυμούν, με απαραίτητη προϋπόθεση όμως ότι το σύνολο των αποσβέσεων των παραπάνω στοιχείων δεν θα υπερβαίνει το 20% των Καθαρών Κερδών του μεταποιητικού κλάδου.

5. Διακρίσεις αποσβέσεων παγίων στοιχείων

5.1 Τακτικές και πρόσθετες αποσβέσεις

Οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων διακρίνονται σε τακτικές και πρόσθετες.

Τακτικές

Οι τακτικές αποσβέσεις αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι των αποσβέσεων και υπολογίζονται σύμφωνα με όσα έχουν αναφερθεί μέχρι τώρα.

Οι αρχές που διέπουν τη διενέργεια τακτικών αποσβέσεων είναι

οι εξής:

- α) Η διενέργεια τους είναι προαιρετική από 1.1.1993 σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις που προβλέπει ο ν. 2065/1992.
- β) Βάσει υπολογισμού λαμβάνεται η αξία κτήσης των παγίων, τυχόν προσαυξημένη με δαπάνες βελτίωσης και προσθηκών ή η αναπροσαρμογή των παγίων ^{που} γίνεται κάθε τέσσερα έτη, λαμβάνοντας ως πρώτο έτος αναπροσαρμογής το 1992).
- γ) Το σύνολο των αποσβέσεων δεν πρέπει να υπερβαίνει την αποσβεστέα αξία του παγίου.
- δ) Ως χρόνος έναρξης αποσβέσεων θεωρείται ο χρόνος που τέθηκε ή χρησιμοποιήθηκε το πάγιο στοιχείο. Χρόνος λήξης θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο το ποσό της απόσβεσης γίνεται ίσο με την αποσβεστέα αξία (μείον μια δραχμή, μνεία).
- ε) Προϋποθέσεις για την αναγνώριση των τακτικών αποσβέσεων σύμφωνα με το άρθρο 35 του ν. 3323/1925 και του άρθρου 41 του Κ.Β.Σ. είναι οι εξής:
 - Το περιουσιακό στοιχείο που αποσβένυται πρέπει να ανήκει κατά κυριότητα στην οικονομική μονάδα. Δεν αναγνωρίζεται λοιπόν απόσβεση παγίων ξένης κυριότητας.
 - Το περιουσιακό στοιχείο που αποσβένυται πρέπει να χρησιμοποιείται από την οικονομική μονάδα για το σκοπό τον οποίο προορίζεται. Δηλαδή τα μηχανήματα να λειτουργούν, τα ακίνητα να χρησιμοποιούνται κλπ.
 - Οι αποσβέσεις πρέπει να υπολογίζονται με βάση τα νόμιμα ποσοστά. Σε περίπτωση που χρησιμοποιηθούν μεγαλύτεροι συντελεστές από τους κανονικούς, το επιπλέον ποσό των αποσβέσεων που θα προκύψει θεωρείται από φορολογική άποψη, αποθεματικό και προστίθεται στα λογιστικά κέρδη χρήσης με την ανάλογη φορολόγηση.
 - Το ποσό της απόσβεσης πρέπει να καταχωρείται στα βιβλία της οικονομικής μονάδας. Δηλαδή οι λογιστικές εγγραφές των αποσβέσεων πρέπει να γίνονται στο τέλος κάθε χρήσης κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού. Μπορεί όμως να γίνονται και σε πιο τακτά χρονικά διαστήματα (πχ. κάθε μήνα) προϋπολογιστικά, για την περιοδική κοστολόγηση που τυχόν εφαρμόζει η οικονομική μονάδα.

Πρόσθετες:

Οι πρόσθετες αποσβέσεις έχουν ως σκοπό την υποβοήθηση της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας με τη μορφή αναπτυξιακών κινήτρων που δίνονται σε διάφορες βιομηχανικές, τουριστικές, μεταλλευτικές κλπ. επιχειρήσεις για την επέκταση της παραγωγικότητάς τους.

Για τις αποσβέσεις αυτές ισχύουν γενικά τα εξής:

- Αναγνωρίζονται για έκπτωση από τα έσοδα της επιχείρησης ισοδύναμα με τις τακτικές αποσβέσεις
- Δεν κοστολογούνται. Τα ποσά αυτών μεταφέρονται στον λογαριασμό "Αποτελέσματα Χρήσεως".
- Δεν έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα, όπως οι τακτικές. Συνεπώς, αν δεν διενεργηθούν πρόσθετες αποσβέσεις σε μία χρήση, η οικονομική μονάδα δικαιούται να διενεργήσει τέτοιες αποσβέσεις στην επόμενη χρήση, όχι όμως σωρευτικά.

Τα κυριότερα νομοθετήματα που επιτρέπουν την διενέργεια πρόσθετων αποσβέσεων είναι οι νόμοι 1116/1981, 1262/1982, 1892/1990, και το ν.δ. 3765/1957. Αναλυτικά έχουμε:

i. Νόμος 1161/1981 (Βλέπε Παράρτημα)

Σύμφωνα με αυτό το νόμο καθορίζονται οι προϋποθέσεις αναγνώρισης πρόσθετων αποσβέσεων στις βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις με ειδικές προσαυξήσεις στους συντελεστές.

ii. Νόμος 1262/1982 (Βλέπε Παράρτημα)

Σύμφωνα με αυτό το νόμο υπολογίζονται οι πρόσθετες αποσβέσεις αφού οι επιχειρήσεις υπαχθούν σε μία από τις τέσσερις περιοχές που έχει χωριστεί η επικράτεια ειδικά για την εφαρμογή του συγκεκριμένου νομού.

iii. Νόμος 1892/1990 (Βλέπε Παράρτημα)

Πρόκειται σε γενικές γραμμές για μια παρόμοια ρύθμιση υπολογισμού πρόσθετων αποσβέσεων όμοια με την προηγούμενη.

iv. Νόμος 3765/1957

Προκειται για πρόσθετες αποσβέσεις ορισμένων βιομηχανικών επιχειρήσεων, με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα σε αυτές να μην φορολογούνται για την υπεραξία (αυτόματη υπερτίμηση) που προκύπτει από την πώληση παγίων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.

Αδυναμίες τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων

Εκτός από τις ωφέλιμες που προκύπτουν από την διενέργεια αποσβέσεων, προκύπτουν και αρκετές αδυναμίες τόσο στις τακτικές όσο και στις έκτακτες αποσβέσεις.

Συγκεκριμένα στις τακτικές αποσβέσεις συναντάμε τις εξής αδυναμίες:

- α) Κάθε οικονομική μονάδα αναγκάζεται να χρησιμοποιεί σταθερούς συντελεστές οι οποίοι είναι όμοιοι με των άλλων οικονομικών μονάδων. Έτσι, δεν λαμβάνεται υπόψη η ιδιαιτερότητα και η τυχόν διαφοροποίηση μιας μονάδας από τις άλλες.
- β) Οι συντελεστές απόσβεσης των τακτικών αποσβέσεων δεν λαμβάνουν υπόψη τη λειτουργική φθορά δηλαδή δεν λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός λειτουργίας του παγίου, ο οποίος ποικίλλει από μονάδα σε μονάδα.
- γ) Δεν λαμβάνεται υπόψη η υπολλειματική αξία η οποία σε πολλές περιπτώσεις είναι σημαντική.
- δ) Οι συντελεστές των τακτικών αποσβέσεων στη χώρα μας είναι υψηλότεροι σε σύγκριση με τους συντελεστές που ισχύουν σε άλλες χώρες.

Επίσης, στις πρόσθετες (έκτακτες) αποσβέσεις συναντάμε κάποιες σημαντικές αδυναμίες. Αυτές είναι:

- α) Οι πρόσθετες δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρίζονται αποσβέσεις κυρίως γιατί το ύψος τους, εξαρτάται από την περιοχή στην οποία είναι εγκαταστημένη η οικονομική μονάδα, ανάλογα με την επιθυμία του νομοθέτη για περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Επομένως, δεν λαμβάνουν υπόψη τους σταθερούς νομοθετημένους συντελεστές απόσβεσης.
- β) Οι πρόσθετες αποσβέσεις χρησιμοποιούνται από τις οικονομικές μονάδες για να περιορίσουν τα διανεμόμενα κέρδη τους και το φόρο εισοδήματος επί των κερδών. Άρα, συμπεραίνεται ότι οι

πρόσθετες δεν είναι αποσβέσεις, αλλά προσωρινά αφορολόγητα αποθεματικά.

- γ) Σε κερδοφόρες χρήσεις που τυχόν διενεργούνται πρόσθετες αποσβέσεις, ορισμένα μεγέθη θίγονται. Τέτοιες περιπτώσεις είναι η μείωση του τακτικού αποθεματικού, τα μικρότερα μερίσματα κλπ.

5.2 Κοστολογικές και μη Κοστολογικές αποσβέσεις

Η απόσβεση αποτελεί παραγωγική δαπάνη για τις οικονομικές μονάδες και συνιστά βασικό στοιχείο κόστους. Μέχρι το 1970 που τέθηκε σε εφαρμογή το ΝΔ 587/1970 ο συνυπολογισμός των αποσβέσεων σαν παραγωγική δαπάνη είχε αφεθείς τη διάθεση της οικονομικής μονάδας και φορολογικά ήταν ελεύθερη να ενεργήσει κατά βούληση. Και παρά τους κανόνες της Ιδιωτικής Οικονομικής και της Λογιστικής η θεώρηση των αποσβέσεων ως στοιχείο κόστους ήταν επιβεβλημένη, πολλές οικονομικές μονάδες για διάφορους λόγους δεν προέβαιναν σε αυτή την ενέργεια. Από το οικονομικό έτος 1970, χρόνος ισχύος του ΝΔ 587/1970 και σύμφωνα με τον αρχικό νόμο 3323/1950 (άρθρο 33) οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές οικονομικές μονάδες προκειμένου να προσδιορίσουν το κόστος των μενόνων προϊόντων συνυπολογίζουν στην αξία των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν και ανάλογο ποσοστό εξόδων παραγωγής, στα οποία περιλαμβάνονται και οι τακτικές αποσβέσεις των παγίων στοιχείων. Δηλαδή από αυτά καταφαίνεται ότι μόνο οι τακτικές αποσβέσεις κοστολογούνται γιατί κατά το νόμο οι αποσβέσεις αυτές ανταποκρίνονται στην πραγματική μείωση της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων. Αντίθετα, οι πρόσθετες αποσβέσεις δεν κοστολογούνται γιατί παρέχονται στις οικονομικές μονάδες ως φορολογικό κίνητρο για ανάπτυξη της οικονομίας και για βιομηχανική αποκέντρωση. Όσον αφορά την λογιστική απεικόνιση των αποσβέσεων οι κοστολογικές (τακτικές) μεταφέρονται στη Γενική Εκμετάλλευση, ενώ οι μη κοστολογικές (πρόσθετες) μεταφέρονται στα Αποτελέσματα Χρήσεως.

Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι η διάκριση των αποσβέσεων σε κοστολογικές και μη αποτελεί μια σημαντική πτυχή της Λογιστικής λειτουργίας. Και το Ε.Γ.Α.Σ. δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διάκρισή τους.

5.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές

Η βιομηχανική επιχείρηση "ΧΑΛΥΨ Α.Ε." η οποία είναι εγκατεστημένη στην περιοχή "Α" (δύο βάρδιες) διενεργεί αποσβέσεις κτιρίων αξίας κτήσης 10.000.000 δρχ. και αποσβέσεις φορτηγών αυτοκινήτων (μεταφορικά μέσα) αξίας κτήσης 6.000.000 δρχ.

Να υπολογιστούν οι αποσβέσεις (τακτικές και πρόσθετες) της 31.12.1991 εφόσον η επιχείρηση υπάγεται στον αναπτυξιακό νόμο 1892/ 1990.

A. Υπολογισμός Τακτικών Αποσβέσεων

Πάγια	Αξία Κτήσης	Συντ/στής Αποσβέσης*	Αποσβεστέο ποσό 1991
Κτίρια	10.000.000	8%	800.000
Μεταφορικά Μέσα	6.000.000	20%	1.200.000

B. Υπολογισμός Πρόσθετων Αποσβέσεων (ν. 1892/1990)

Πάγια	Αξία Κτήσης	Συντ/στής Αποσβέσης**	Αποσβεστέο ποσό 1991
Κτίρια	10.000.000	20%	2.000.000
Μεταφορικά Μέσα	6.000.000	20%	1.200.000

* Οι Σ.Α. στις τακτικές αποσβέσεις προκύπτουν από τους πίνακες του ΠΔ 88/1973.

** Οι Σ.Α. στις πρόσθετες αποσβέσεις προκύπτουν από το ν. 1892/1990 κατά περιοχές και ανάλογα τις βάρδιες.

Σύνολο Αποσβέσεων 1991

	A		B	=	
Κτίρια	800.000	+	2.000.000	=	2.800.000
Μεταφορικά μέσα	1.200.000	+	1.200.000	=	2.400.000

Οι λογιστικές εγγραφές που πρέπει να γίνουν είναι οι κάτωθι:

31/12/1991

66	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ Π.Σ. ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΕΣ	
66.01	Αποσβέσεις Κτιρίων-Εγκ/σεων-Τεχν. Εργων	
66.01.00	Αποσβέσεις κτιρίων	800.000
66.03	Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων	
66.03.03	Αποσβέσεις φορτηγών αυτοκινήτων	1.200.000
85	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ Π.Σ. ΜΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΕΣ	
85.01	Αποσβέσεις Κτιρίων-Εγκ/σεων-Τεχν. Εργων	
85.01.00	Αποσβέσεις κτιρίων	2.000.000
85.03	Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων	
85.03.03	Αποσβέσεις φορτηγών αυτοκινήτων	1.200.000
11	ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚ/ΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ - ΤΕΧΝ. ΕΡΓΑ	
11.99	Αποσβεσμένα κτίρια -Εγκ/σεις κτιρίων - Τεχνικά έργα	
11.99.00	Αποσβεσμένα κτίρια	2.800.000
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	
13.99	Αποσβεσμένα μεταφορικά μέσα	
13.99.03	Αποσβεσμένα φορτηγά αυτοκίνητα	2.400.000
Υπολογισμός αποσβέσεων από 1/1/1991-31/12/1991		
do		
11	ΚΤΙΡΙΑ - ΕΓΚ/ΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ - ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	
11.99	Αποσβεσμένα κτίρια - Εγκ/σεις κτιρίων - Τεχνικά έργα	
11.99.00	Αποσβεσμένα κτίρια	2.800.000
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	
13.99	Αποσβεσμένα μεταφορικά μέσα	
13.99.03	Αποσβεσμένα φορτηγά αυτοκίνητα	2.400.000
εις		
11	ΚΤΙΡΙΑ - ΕΓΚ/ΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ - ΤΕΧΝ. ΕΡΓΑ	
11.00	Κτίρια - Εγκ/σεις κτιρίων	
11.00.00	Κτίρια	2.800.000
13	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	
13.03	Φορτηγά αυτοκίνητα	
13.03.00	Φορτηγά αυτοκίνητα	2.400.000

Μεταφορά αντιθέτου στον κύριο λογαριασμό

do

		do	
80	ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ		
80.00	Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης		
80.00.00	Αποσβέσεις π.σ. κοστολογικές	2.000.000	
	εις		
66	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ Π.Σ. ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΕΣ		
66.01	Αποσβέσεις κτιρίων - Εγκ/σεις Κτιρίων - Τεχν. Εγκ/σεις		
66.01.00	Αποσβέσεις κτιρίων		800.000
66.03	Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων		
66.03.03	Αποσβέσεις φορτηγών αυτοκινήτων		1.200.000
	Μεταφορά Κοστολογικών αποσβέσεων		
		do	
86	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ		
86.03	Μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος Αποσβέσεις		
86.03.01	Κτιρίων	2.000.000	
86.03.03	Μεταφορικών μέσων	1.200.000	
	εις		
85	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ Π.Σ. ΜΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΕΣ		
85.01	Αποσβέσεις κτιρίων - εγκ/σεις τεχν. έργων		
85.01.00	Αποσβέσεις κτιρίων		2.000.000
85.03	Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων		
85.03.03	Αποσβέσεις φορτηγών αυτοκινήτων		1.200.000
	Μεταφορά μη κοστολογικών αποσβέσεων		
		do	

6. Οι Αποσβέσεις σε περίοδο πληθωρισμού

6.1 Οι ανακρίβειες της Λογιστικής σε περίοδο πληθωρισμού

Ο πληθωρισμός δημιουργεί σοβαρά ηθικά, πολιτικά και οικονομικά προβλήματα. Οι οικονομικές επιπτώσεις του πληθωρισμού ποικίλουν από περίοδο σε περίοδο ανάλογα με το ύψος του. Επομένως, στη χώρα όπου το ύψος του πληθωρισμού κυμαίνεται σε μεγάλα μεγέθη την τελευταία δεκαετία, είναι φυσικό να έχει προκαλέσει ανακρίβειες στα λογιστικά μεγέθη των οικονομικών μονάδων. Συγκεκριμένα, οι αδυναμίες της λογιστικής λόγω πληθωρισμού είναι οι εξής:

- α) Εμφάνιση των παγίων με μειωμένη αξία
- β) Είσπραξη απαιτήσεων με φθηνότερο νόμισμα
- γ) Εξόφληση υποχρεώσεων με φθηνότερο νόμισμα
- δ) Ανακριβές αποτέλεσμα αφού η εξαγωγή αποτελέσματος γίνεται στο τέλος της χρήσης.

Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι οι οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμός - Αποτελέσματα Χρήσεως) παρουσιάζονται με νοθευμένα ποσά αφού δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και οι οικονομικές μονάδες οδηγούνται σε εσφαλμένα συμπεράσματα.

6.2 Οι επιδράσεις του πληθωρισμού στις αποσβέσεις

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία επειδή η οικονομική μονάδα τα χρησιμοποιεί για μακρύ χρονικό διάστημα δέχονται μεγάλες επιδράσεις από τον πληθωρισμό. Επομένως η αξία κτήσης τους που εμφανίζεται στις οικονομικές καταστάσεις είναι ανακριβής και οι αποσβέσεις που υπολογίζονται πάνω σε αυτή δεν επαρκούν για να εκπληρώσουν το σκοπό τους.

Σ' αυτό το σημείο προκύπτει το επίμαχο ζήτημα, δηλαδή εάν θα πρέπει οι αποσβέσεις να υπολογίζονται στην αρχική αξία κτήσης των παγίων ή εάν θα πρέπει να υπολογίζονται επί της τιμής αντικατάστασης. Το ζήτημα είναι μόνον θεωρητικό γιατί οι αποσβέσεις φορολογικά υπολογίζονται πάντοτε επί της αρχικής αξίας κτήσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Δίνεται η δυνατότητα περιορισμού της επίδρασης του πληθωρισμού στις αποσβέσεις με την αναπροσαρμογή των παγίων περιουσιακών στοιχείων. Η αναπροσαρμογή διενεργείται με συντελεστές που ορίζει ο νόμος ανά τετραετία. Ο υπολογισμός των αποσβέσεων στις αναπροσαρμοσμένες αξίες των παγίων στοιχείων επιτρέπει στην οικονομική μονάδα να καλύψει μέχρι ένα σημείο την απώλεια αγοραστικής δύναμης που τυχόν θα έχει λόγω πληθωρισμού. Γενικά, ο πληθωρισμός επιφέρει μειωμένες αποσβέσεις οι οποίες δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματική μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων.

6.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές

Η επιχείρηση "X" αγόρασε ένα μηχάνημα εσωτερικής καύσεως (Diesel) κατά την 30.6.1984, αξίας κτήσης 1.000.000 δρχ. Η επιχείρηση προέβει στην πώληση του συγκεκριμένου μηχανήματος κατά την

31/12/1988, αφού για κάθε χρόνο διενεργούσε τις τακτικές αποσβέσεις (ΣΑ 8% βάσει ΠΔ 88/1973). Τιμή πώλησης 650.000 δρχ.

Ζητείται να υπολογιστεί το αποτέλεσμα με δύο τρόπους: α) χωρίς να ληφθεί υπόψη η επίδραση του πληθωρισμού (δηλαδή με βάση το Ιστορικό κόστος που εφαρμόζεται στη Λογιστική), β) να ληφθούν υπόψη οι επιδράσεις του πληθωρισμού εάν το ποσοστό πληθωρισμού είχε ως εξής:

		ΔΤΚ
1984	: 16%	116
1985	: 18%	118
1986	: 18%	118
1987	: 20%	120
1988	: 21%	121

ΔΤΚ : Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

A. Υπολογισμός Αποσβέσεων (Ιστορικό Κόστος)

1984	:	$1.000.000 \times \frac{6}{12} \times 8\%$	=	40.000 δρχ.
1985	:	$1.000.000 \times 8\%$	=	80.000 δρχ.
1986	:	$1.000.000 \times 8\%$	=	80.000 δρχ.
1987	:	$1.000.000 \times 8\%$	=	80.000 δρχ.
1988	:	$1.000.000 \times 8\%$	=	80.000 δρχ.

ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ ΜΕΧΡΙ 31.12.1988

360.000 Δρχ.

B. Υπολογισμός Αποσβέσεων (Πληθωριστικά)

1984	:	$1.000.000 \times \frac{121}{116} \times \frac{6}{12} \times 8\%$	=	41.720
1985	:	$1.000.000 \times \frac{121}{118} \times 8\%$	=	82.030
1986	:	$1.000.000 \times \frac{121}{118} \times 8\%$	=	82.030
1987	:	$1.000.000 \times \frac{121}{120} \times 8\%$	=	80.660
1988	:	$1.000.000 \times \frac{121}{121} \times 8\%$	=	<u>80.000</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

366.440

	Ιστορικό Κόστος	Πληθωριστικά
Αξία Κτήσης	1.000.000	1.043.000*
- Αποσβέσεις	360.000	366.440
	<hr/>	<hr/>
Αναπόσβεστη αξία	640.000	676.560
- Τιμή πώλησης	650.000	650.000
	<hr/>	<hr/>
Αποτέλεσμα	10.000	26.560
	ΚΕΡΔΟΣ	ΖΗΜΙΑ

$$* 1.000.000 \times \frac{121}{116} = 1.043.000$$

Συμπεράσματα:

Από το παραπάνω παράδειγμα καταλήγει η επιχείρηση "X" να παρουσιάζει κέρδος 10.000 δρχ. όταν εφαρμόζει το ιστορικό κόστος, ενώ αν ληφθεί υπόψη ο πληθωρισμός θα έχει ζημιά 26.560 δρχ.

Άρα η Λογιστική του Ιστορικού κόστους οδηγεί σε πλασματικά κέρδη και εσφαλμένη εμφάνιση της αξίας κτήσης, της αναπόσβεστης αξίας των παγίων και των διενεργούμενων αποσβέσεών τους.

7. Αποσβέσεις επισφαλών απαιτήσεων

7.1 Έννοια και προϋποθέσεις αναγνώρισης των επισφαλών απαιτήσεων

Εκτός από τις αποσβέσεις που διενεργούνται στα πάγια ενεργητικά στοιχεία έχουμε και τις αποσβέσεις επί των κυκλοφοριακών στοιχείων με πιο σημαντική την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων. Συγκεκριμένα, ο ν. 2190/1920 κάνει διάκριση ανάμεσα σε ασφαλείς, επισφαλείς και ανεπίδεκτες είσπραξης απαιτήσεις. Το κριτήριο που λαμβάνει υπόψη για την διάκριση αυτή είναι η πιθανότητα είσπραξης των απαιτήσεων από την οικονομική μονάδα.

Επισφαλείς απαιτήσεις είναι εκείνες που η είσπραξη τους είναι

αμφίβολη εξαιτίας της αφερεγγυότητας των χρεωστών. Η αφερεγγυότητα του οφειλέτη είναι ζήτημα πραγματικό και κρίνεται με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία για κάθε συγκεκριμένη απαίτηση. Δεν αρκεί δήλωση του φορολογούμενου ότι οι απαιτήσεις που διέγραψε είναι ασφαλείς αλλά απαιτείται επιβεβαίωση από τον οικονομικό έφορο και τα φορολογικά δικαστήρια. Επίσης, για τον χαρακτηρισμό μιας απαίτησης ως επισφαλούς θα πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις ταυτόχρονα:

- α) η απαίτηση να είναι πραγματικά επισφαλής, δηλαδή να μην θεωρείται πιθανή η είσπραξή της και να αποδεικνύεται από τον αρμόδιο έφορο ή από τα φορολογικά δικαστήρια.
- β) η απαίτηση να προέρχεται από εμπορική δραστηριότητα και να μην αφορά προσωπική συναλλαγή του επιχειρηματία λ.χ. δεν αναγνωρίζεται η απαίτηση από χορήγηση δανείου προς τρίτο (ιδιώτη) με τον οποίο η οικονομική μονάδα δεν έχει εμπορικές συναλλαγές έστω κι αν έχει χαρακτηριστεί η απαίτηση αυτή ως επισφαλής.
- γ) η απόσβεση της επισφαλούς απαίτησης πρέπει να γίνει με οριστική εγγραφή στα βιβλία της οικονομικής μονάδας.

Σχετικά με τον χαρακτηρισμό μιας απαίτησης ως επισφαλούς ισχύουν ορισμένοι βασικοί λόγοι. Συνοπτικά είναι οι εξής: η πτώχευση του οφειλέτη δημιουργεί δικαίωμα για χαρακτηρισμό του ως επισφαλής, δεν τίθεται θέμα χαρακτηρισμού εάν ο οφειλέτης έχει εμπράγματα ασφαλεία (ενέχυρο - υποθήκη), η δικαστική επιδίωξη της απαίτησης δεν αποτελεί από μόνη της λόγο χαρακτηρισμού του οφειλέτη ως επισφαλούς καθώς και ορισμένες άλλες σπάνιες περιπτώσεις.

7.2 Μέθοδος απόσβεσης των επισφαλών απαιτήσεων

Ο Κ.Β.Σ. ορίζει ότι για κάθε επισφαλή απαίτηση πρέπει να αναγράφεται στην απογραφή: α) το αρχικό ποσό της απαίτησης, β) το ποσό των αποσβέσεων, γ) το υπόλοιπο αναπόσβεστο της απαίτησης. Επίσης, η εγγραφή της μεταφοράς των επισφαλών απαιτήσεων από τις ασφαλείς πρέπει να γίνεται στη χρήση που η απαίτηση θεωρήθηκε επισφαλής και τούτο για να παρουσιάζει ο ισολογισμός την πραγματική οικονομική κατάσταση της οικονομικής μονάδας.

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. οι ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις πρέπει να βαρύνουν τις χρήσεις στις οποίες γεννήθηκαν και να μην επιβαρύνουν τα αποτελέσματα των επόμενων χρήσεων κατά τις οποίες

διαπιστώθηκαν. Επειδή οι ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθούν προκαταβολικά κατά τις χρήσεις που οι απαιτήσεις αρχικά δημιουργήθηκαν αλλά διαπιστώνονται εκ των υστέρων γι' αυτό επιβάλλεται η διενέργεια σχετικής πρόβλεψης. Γενικά, διαπιστώνονται δυσκολίες στην αντιμετώπιση των αποσβέσεων των επισφαλών απαιτήσεων διότι δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί το ύψος τους από πριν.

7.3 Παραδείγματα - Εφαρμογές

Έστω, ότι το σύνολο των απαιτήσεων της επιχείρησης "X" κατά το έτος 1990 ανέρχεται σε 12.000.000 δρχ. Από αυτές ο πελάτης Γεωργίου που όφειλε 1.500.000 χαρακτηρίστηκε ως επισφαλής με πιθανή ζημιά 40%. Ο Γεωργίου αργότερα εξόφλησε όλη την οφειλή του (1.500.000 δρχ.).

Ζητούνται οι λογιστικές εγγραφές που προκύπτουν την 31.12.90 και χαρακτηρίζουν τον πελάτη ως επισφαλής.

		31/12/1990	
30	ΠΕΛΑΤΕΣ		
30.97	Επισφαλείς πελάτες		
30.97.00	Επισφαλής πελάτης Γεωργίου	1.500.000	
	εις		
30	ΠΕΛΑΤΕΣ		
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.01	Γ. Γεωργίου		1.500.00
	Χαρακτηρισμός Γεωργίου ως επισφαλούς		
	do		
83	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		
83.11	Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		
83.11.00	Προβλέψεις επισφαλή πελάτη Γεωργίου	600.000	
	εις		
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		
44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		
44.11.00	Προβλέψεις για επισφαλή πελάτη Γεωργίου		600.000
	Πιθανή ζημιά 1.500.000 x 40%		
	do		

		do	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		
44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		
44.11.00	Προβλέψεις για επισφαλή πελάτη Γεωργίου	600.000	
	εις		
30	ΠΕΛΑΤΕΣ		
30.97	Επισφαλείς πελάτες		
30.97.00	Επισφαλής πελάτης Γεωργίου	600.000	
	Μεταφορά αντιθέτου στον κύριο		
		do	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Μετρητά	1.500.000	
	εις		
30	ΠΕΛΑΤΕΣ		
30.97	Επισφαλείς πελάτες		
30.97.00	Επισφαλής πελάτης Γεωργίου	900.000	
84	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ		
84.00	Εσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις		
84.00.11	Εσοδα από προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	600.000	
	Εξόφληση οφειλής και διακανονισμός		
		do	
86	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ		
86.02	Εκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		
86.02.03	Εσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	600.000	
	εις		
83	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ		
83.11	Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		
83.11.00	Προβλέψεις για επισφαλή πελάτη Γεωργίου	600.000	
	Μεταφορά αποτελεσματικού λογαριασμού στα Α.Χ.		
		do	

Παρατήρηση:

Ο λογαριασμός 83.11.00 είναι αποτελεσματικός και μεταφέρεται στο τέλος της χρήσης στα Αποτελέσματα Χρήσεως, ενώ ο λογαριασμός 44.11.00 είναι αντίθετος του λογαριασμού των επισφαλών απαιτήσεων.

Επίσης ο λογαριασμός 84.00.11 μεταφέρεται και κλείνει στα Αποτελέσματα Χρήσεως (86.02.03).

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ

30.97.00			
(1)	1.500.000	600.000 (3)	
		900.000 (4)	

30.00.01			
1.500.000		1.500.000 (1)	

83.11.00			
(2)	600.000	600.000 (5)	

44.11.00			
(3)	600.000	600.000 (2)	

84.00.11			
600.000		600.000 (4)	

86.02.03			
(5)	600.000	600.000	

38.00.00			
(4)	1.500.000		

8. Απόσβεση Μετοχικού Κεφαλαίου

8.1 Γενικά περί απόσβεσης μετοχικού κεφαλαίου

Σύμφωνα με το ν. 2190/1920 "Απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου είναι η ολική ή τμηματική απόδοση στους μετόχους της ονομαστικής αξίας των μετοχών τους, η οποία γίνεται είτε από υφιστάμενα και διαθέσιμα αποθεματικά είτε από καθαρά κέρδη, τα οποία δεν είχαν μετατραπεί ακόμη σε αποθεματικά". Η απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου διαφέρει από τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου. Κατά την α-

πόσβεση ελαττώνεται μόνο η περιουσία (ενεργητικό) της εταιρείας, όχι και το μετοχικό κεφάλαιο, το οποίο σαν μαθηματική ποσότητα παραμένει ανέπαφο και αναγράφεται ολόκληρο στον Ισολογισμό. Κατά τη μείωση του κεφαλαίου ελαττώνεται όχι μόνο η περιουσία της εταιρείας αλλά και το μετοχικό κεφάλαιο, αφού μέρος αυτού επιστρέφεται στους μετόχους. Με την απόσβεση του κεφαλαίου δεν παραβλάπτονται τα συμφέροντα των πιστωτών. Έτσι, αν μετά την απόσβεση η εταιρεία καταστεί αφερέγγυος, οι πιστωτές της δεν έχουν δικαίωμα να στραφούν κατά των μετόχων στους οποίους έχει επιστραφεί ολικά ή μερικά η ονομαστική αξία των μετοχών τους.

Όσον αφορά την νομική και φορολογική μεριά της απόσβεσης του μετοχικού κεφαλαίου αξίζει να σημειωθεί ότι τα ποσά που καταβάλλονται στους μετόχους για την απόσβεση των μετοχών τους, δεν αποτελούν φορολογητέο εισόδημα, αλλά επιστροφή κεφαλαίου, γιατί οι μέτοχοι δεν λαμβάνουν τίποτε άλλο παρά μόνο το κεφάλαιο που έχουν συνεισφέρει στην εταιρεία. Προϋποθέσεις αναγνώρισης απόσβεσης μετοχικού κεφαλαίου είναι η πρόβλεψη της από το Καταστατικό και η έγκριση και δημοσίευση της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Συνήθως σε απόσβεση μετοχικού κεφαλαίου προβαίνουν οι επιχειρήσεις οι οποίες ύστερα από ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα περιέχονται στην δικαιοδοσία του Κράτους.

8.2 Παραδείγματα - Εφαρμογές

Ανώνυμη εταιρεία "X" διαθέτει από τα Κέρδη της χρήσης 1990 ποσό δρχ. 5.000.000 για την απόσβεση 5.000 μετοχών, ονομαστικής αξίας δρχ. 1000 καθεμιά και εκδίδει ίσες μετοχές επικαρπίας. Ζητείται η λογιστική απεικόνιση της απόσβεσης του μετοχικού κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ.

1990

88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ	
88.99	Κέρδη προς διάθεση	
88.99.00	Κέρδης χρήσης προς διάθεση	5.000.000
	εις	
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	
53.16	Μέτοχοι - αξία μετοχών τους προς απόδοση λόγω απόσβεσης μετοχικού κεφαλαίου	
53.16.00	Μέτοχοι - αξία μετοχών προς απόδοση	5.000.000
	Διανομή κερδών προς απόσβεση μετοχικού κεφαλαίου	

		do	
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
53.16	Μέτοχοι - αξία μετοχών προς απόδοση λόγω απόσβεσης		
53.16.00	Μέτοχοι - αξία μετοχών προς απόδοση	5.000.000	
	εις		
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Μετρητά		5.000.000
	Εξόφληση μετόχων		
		do	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		
40.00	Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών		
40.00.00	Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο	5.000.000	
	εις		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		
40.04	Κοινό μετοχικό κεφάλαιο αποσβεσμένο		
40.04.00	Κοινό μετοχικό κεφάλαιο αποσβεσμένο		5.000.000
	Εγγραφή απόσβεσης μετοχικού κεφαλαίου		
		do	
04	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ		
04.00	Μετοχές επικαρπίας σε κυκλοφορία		
04.00.00	Μετοχές επικαρπίας σε κυκλοφορία	5.000	
	εις		
08	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ		
08.00	Κάτοχοι μετοχών επικαρπίας		
08.00.00	Κάτοχοι μετοχών επικαρπίας		5.000
	Εγγραφή τάξεως για απόδοση των μετοχών		
		do	

9. Κριτική και Συμπεράσματα των αποσβέσεων

Οι αποσβέσεις σε γενικές γραμμές αποτελούν για τις οικονομικές μονάδες τον κατάλληλο μηχανισμό με τον οποίο μπορούν να διατηρούν ανέπαφη την παραγωγική τους δραστηριότητα και συνεπώς την ακεραιότητα της περιουσίας του. Πρέπει να υπολογίζονται με βάση τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές και σύμφωνα με το Ε.Γ.Α.Σ. Επίσης πρέπει να εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις των οικονομικών μονάδων αποκλειστικά και σύμφωνα με τις επιταγές της φορολογικής νομοθεσίας. Παρ' όλα αυτά οι τακτικές αποσβέσεις παρουσιάζουν ορισμένες αδυναμίες, με αποτέλεσμα ορισμένες φορές να αλλοιώνουν τα αποτελέσματα των οικονομικών καταστάσεων.

Εκτεταμένη όμως νόθευση των αποτελεσμάτων και των Ισολογισμών επιφέρουν οι πρόσθετες αποσβέσεις των παγίων στοιχείων που δίνονται ως κίνητρα οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Αυτές οι αποσβέσεις αντιτίθενται στις διατάξεις της εμπορικής νομοθεσίας και ειδικά στις διατάξεις του ν. 2190/1920 περί Α.Ε. όπου ορίζεται ως μέτρο των αποσβέσεων η λογιστική αρχή της "αυτοτέλειας των χρήσεων". Επίσης, οι πρόσθετες αποσβέσεις αν εξετασθούν παράλληλα με τις διατάξεις που αφορούν την διανομή και αποθεματοποίηση των κερδών της χρήσης θα διαπιστωθεί ότι παραβιάζονται βασικές λογιστικές αρχές και ότι θα πρέπει σύντομα να αντικατασταθούν με τα "Αφορολόγητα Αποθεματικά" τα οποία εξυπηρετούν τους ίδιους αναπτυξιακούς σκοπούς.

Σύμφωνα με το άρθρο 42 του ν. 2190/1920 "οι αποσβέσεις των περιουσιακών στοιχείων καταχωρούνται στο Ενεργητικό αφαιρετικά από την αξία κτήσης του κάθε στοιχείου του ισολογισμού, ώστε για κάθε λογαριασμό να εμφανίζονται, η αξία κτήσης του, οι αποσβέσεις μέχρι τη λήξη της χρήσης και η αναπόσβεστη αξία του στοιχείου.

Δεν μπορεί επομένως, η οικονομική μονάδα να εμφανίζει στον Ισολογισμό της, συσσωρευμένες αποσβέσεις αλλά θα πρέπει να τις εμφανίζει ξεχωριστά για κάθε περιουσιακό στοιχείο του Ενεργητικού. Δηλαδή, η εμφάνιση των αποσβέσεων στον Ισολογισμό έχει την εξής μορφή:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

1.	Γήπεδα - Οικόπεδα	10.000.000	
	Μείον: Αποσβέσεις	<u>1.000.000</u>	9.000.000
2.	Μεταφορικά Μέσα	5.000.000	
	Μείον: Αποσβέσεις	<u>500.000</u>	4.500.000

κλπ.

Γενικά, οι αποσβέσεις αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα αντικείμενα και κεφάλαια της ιδιωτικής οικονομικής και επομένως και της λογιστικής.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι Ι .

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1. Έννοια και σκοπός των αποθεματικών

1.1 Τα Αποθεματικά από Ιδιωτικοοικονομική άποψη

Αποθεματικά από Ιδιωτικοοικονομική άποψη είναι συσσωρευμένα καθαρά κέρδη που δεν έχουν διανεμηθεί ούτε έχουν ενσωματωθεί στο κεφάλαιο, με τα οποία επέρχεται αύξηση της εταιρικής περιουσίας. Αποθεματικό επίσης συνιστά και η διαφορά από την έκδοση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο. Τον ορισμό αυτόν δίνει και το Ε.Γ.Λ.Σ.

Ο σχηματισμός των αποθεματικών γίνεται από τα διανεμόμενα καθαρά κέρδη που πραγματοποιεί σε κάθε χρήση η επιχείρηση. Επίσης, είναι δυνατόν τα αποθεματικά να σχηματίζονται και από εισφορές των μετόχων (ή των εταίρων για Ε.Π.Ε.) οπότε μιλάμε για διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

Πρέπει να τονίσουμε ότι τα κέρδη από τα οποία προέρχονται τα αποθεματικά πρέπει να είναι "πραγματικά κέρδη", κατά τους κανόνες της οικονομικής επιστήμης. Τα λογιστικά κέρδη που προσδιορίζονται με βάση τη λογιστική του ιστορικού κόστους, δεν είναι τα πραγματικά κέρδη της εταιρείας γιατί ένα τμήμα τους αφορά πλασματικά - ει- κονικά κέρδη εξαιτίας της επίδρασης του πληθωρισμού.

Επομένως, τα αποθεματικά που προέρχονται από πλασματικά κέρδη δεν είναι πραγματικά αποθεματικά, αλλά είναι ποσά διορθωτικά της αγοραστικής αξίας του κεφαλαίου, το οποίο μολονότι παραμένει αριθμητικά αμετάβλητο, στην ουσία μειώνεται λόγω των γενικών και ειδικών μεταβολών των τιμών των περιουσιακών στοιχείων που έχει στην κατοχή της η επιχείρηση.

1.2 Τα Αποθεματικά από νομική άποψη

Η Α.Ε. κατά τη νομική άποψη αφαιρεί από τα καθαρά κέρδη της ένα ποσό και το "αποθέτει παρ' εαυτή", δηλαδή το κρατεί στη διάθεσή της για διάφορους σκοπούς. Το τμήμα αυτό των κερδών συνιστά τα καλούμενα από το νόμο αποθεματικά. Αυτά εμφανίζονται στο παθητικό του ισολογισμού και επομένως μειώνουν το ποσό των κερδών που διαθέτει η επιχείρηση.

Τα αποθεματικά δεν σχηματίζονται μόνο από τα κέρδη αλλά μπορούν να σχηματιστούν και από υποτίμηση του ενεργητικού ή υπερτίμηση του παθητικού μιας εταιρείας. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι, από νομική άποψη αποθεματικά είναι εκείνα που προέρχονται από τα λογιστικά κέρδη, όπως αυτά προσδιορίζονται με βάση τη λογιστική του ιστορικού κόστους, καθώς και τις λοιπές λογιστικές αρχές που καθιερώνει η νομοθεσία περί ανωνύμων εταιρειών. Συμπίπτει δηλαδή η νομική με τη λογιστική έννοια των αποθεματικών.

Από νομική άποψη τα αποθεματικά διακρίνονται:

- στα προβλεπόμενα από το νόμο, τα οποία είναι, το τακτικό αποθεματικό που λέγεται και νόμιμο και το αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.
- στα προβλεπόμενα από το καταστατικό, που λέγονται καταστατικά αποθεματικά, και
- στα δημιουργούμενα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, που λέγονται προαιρετικά ή ελεύθερα αποθεματικά.

1.3 Τα αποθεματικά από φορολογική άποψη

Η φορολογική άποψη δέχεται όπως και η νομική ότι τα αποθεματικά προέρχονται από κέρδη ή από νέες εισφορές των μετόχων (ή εταίρων για Ε.Π.Ε.).

Η έκταση όμως των αποθεματικών από φορολογική άποψη διαφέρει από την έκταση αυτών από νομική άποψη στο ότι υπάρχει διαφορά στο μέγεθος των κερδών εκ των οποίων προέρχονται τα αποθεματικά.

Από φορολογική άποψη σπουδαία βαρύτητα έχει η διάκριση των αποθεματικών σε φορολογημένα, που προέρχονται από φορολογημένα κέρδη (όπως τακτικό, έκτακτο κλπ.) και σε αφορολόγητα που προέρχονται από αφορολόγητα κέρδη.

1.4 Τα αποθεματικά από λογιστική άποψη

Από λογιστική άποψη αποθεματικό ορίζεται το επιπλέον του εταιρικού κεφαλαίου το οποίο εμφανίζεται στον Ισολογισμό ως πρόσθετο ίδιο κεφάλαιο. Αναλυτικότερα, αποθεματικό είναι η θετική διαφορά που προκύπτει εάν από το Ενεργητικό που είναι μειωμένο κατά τις αποσβέσεις και τις προβλέψεις αφαιρέσουμε το άθροισμα του κυρίως παθητικού, του εταιρικού κεφαλαίου και των κερδών της χρήσης. Τα αποθεματικά στην ουσία βρίσκονται στο "Ενεργητικό" εκφράζονται όμως και εντοπίζονται στο Παθητικό του Ισολογισμού. Οι λογιστές συνήθως, λόγω της λογιστικής εμφάνισης των αποθεματικών, δηλαδή των λογαριασμών των αποθεματικών στον Ισολογισμό στο σκέλος του Παθητικού, καλούν αποθεματικά τους πιστωτικούς λογαριασμούς, που δείχνουν καθαρά κέρδη της επιχείρησης που παρακρατήθηκαν για επαύξηση της περιουσίας της.

1.5 Σκοποί για την δημιουργία αποθεματικών

Οι σκοποί για τους οποίους δημιουργούνται τα αποθεματικά είναι:

α) Να εξασφαλίζουν τις επιχειρήσεις από ενδεχόμενα έξοδα και ζημιές. Ορθώς η εταιρεία για λόγους πρόνοιας δεν διανέμει σε περίοδο ανθήςεως όλα τα κέρδη στους μετόχους της, αλλά κρατεί ένα μέρος από αυτά, για να αντιμετωπίσει γεγονότα τα οποία δυνατόν να την κλονίσουν ή ακόμα και να την εξαφανίσουν.

β) Να επιτρέπουν στην επιχείρηση να εργάζεται παραγωγικότερα. Πράγματι με την δημιουργία αποθεματικών αυξάνεται η περιουσία αυτής η οποία έχει ως αποτέλεσμα:

- την επέκταση των παραγωγικών εγκαταστάσεων της εταιρείας, την αγορά ακινήτων, μηχανημάτων κ.ά.
- την αύξηση της πιστοληπτικής της ικανότητας.

γ) Να εξασφαλίσουν σταθερότητα στα διανεμόμενα κέρδη. Επειδή είναι αδύνατο, εκ των προτέρων, να καθορίσουμε το συνολικό κέρδος για όλη τη διάρκεια της εταιρείας, αλλά και τον προσδιορισμό του κέρδους της χρήσεως, η εταιρεία οφείλει να παρακρατεί σε περιόδους μεγάλων κερδών, μέρος από αυτά από τη διανομή, τα οποία θα διατεθούν ή αυτά θα είναι περιορισμένα.

δ) Να επιτρέπουν ιδιαίτερα σε περιόδους πληθωρισμού τη δια-

τήρηση της οικονομικής αξίας της επιχειρήσεως. Ο σχηματισμός αποθεματικών επιβάλλεται ακόμη και σε περιόδους νομισματικής ομαλότητας διότι προβλέπουμε έτσι, ότι σε ορισμένα περιουσιακά μας στοιχεία η αντικατάσταση θα απαιτήσει περισσότερα από όσα διατέθηκαν για την απόκτηση τους. Όταν για παράδειγμα, προβλέπεται ότι οι αποσβέσεις δεν επαρκούν για την αντικατάσταση του παγίου στοιχείου. Σε περιόδους όμως πληθωρισμού, ο σχηματισμός αποθεματικών της κατηγορίας αυτής, καθίσταται αναγκαίος, διότι οι αποσβέσεις που διενερούνται επί της αξίας των παγίων στοιχείων δεν επαρκούν για την αντικατάσταση αυτών.

Αλλά και ένας άλλος λόγος επιβάλλει στις επιχειρήσεις να σχηματίζουν αποθεματικά, όταν ο μηχανολογικός εξοπλισμός της επιχειρήσεως υπόκειται σε κίνδυνο οικονομικής απαξιώσεως πριν από την απόσβεσή του.

2. Διακρίσεις αποθεματικών

2.1 Με κριτήριο την εμφάνισή τους στον Ισολογισμό

Η πρώτη διάκριση γίνεται ανάλογα με το αν εμφανίζονται ή όχι στον Ισολογισμό και διακρίνονται σε εμφανή, αφανή και λανθάνοντα.

Εμφανή αποθεματικά είναι εκείνα που εμφανίζονται στον ισολογισμό σε ιδιαίτερο διακεκριμένο λογαριασμό.

Αφανή αποθεματικά είναι εκείνα που δεν εμφανίζονται στον Ισολογισμό της επιχειρήσεως ή αναγράφονται μεν σ' αυτόν, αλλά με τίτλο διαφορετικό από τον τίτλο του αποθεματικού. Τα αφανή αποθεματικά σχηματίζονται με την εμφάνιση στον ισολογισμό της καθαρής θέσεως της επιχειρήσεως μικρότερης από την πραγματική επειδή:

- στοιχείο ή στοιχεία του ενεργητικού δεν γράφτηκαν στον ισολογισμό ή γράφτηκαν με αξία μικρότερη της πραγματικής (υποτίμηση ενεργητικών στοιχείων)
- στοιχεία του παθητικού εξογκώθηκαν με την αναγραφή στον ισολογισμό ανύπαρκτων υποχρεώσεων ή γιατί στοιχεία του παθητικού υπερεκτιμήθηκαν.
- συνέτρεξαν και οι δύο παραπάνω λόγοι.

Τα λανθάνοντα αποθεματικά διακρίνονται από τα αφανή αποθεματικά:

- α) Τα λανθάνοντα αποθεματικά είναι εκείνα που ο Ισολογισμός δεί-

χνει την ύπαρξή τους αλλά δεν καθορίζει το ύψος τους, πχ. στον Ισολογισμό εμφανίζεται ο λογαριασμός "Αυτοκίνητα αποσβεσμένα" ολοσχερώς με αξία μια δραχμή ενώ πραγματικά το αυτοκίνητο έχει μεγαλύτερη αξία.

- β) Τα αφανή αποθεματικά είναι εκείνα που ο Ισολογισμός δεν καθορίζει ούτε το ύψος αλλά ούτε την ύπαρξη τους, πχ. εμπορεύματα 1.000.000 στον Ισολογισμό, ενώ πραγματικά 1.250.000

2.2 Με κριτήριο την αιτία σχηματισμού τους

Με κριτήριο τη γενεσιουργό τους αιτία, τα αποθεματικά διακρίνονται σε υποχρεωτικά, προαιρετικά και έμμεσα ή αυτόματα δημιουργούμενα, με τις ακόλουθες διακρίσεις:

α) Υποχρεωτικά είναι τα αποθεματικά που σχηματίζονται κατ' επιταγή του νόμου ή του καταστατικού. Ειδικότερα, τα κατ' επιταγή του νόμου, που λέγονται και νόμιμα αποθεματικά, είναι το τακτικό αποθεματικό και το αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

β) Τα κατ' επιταγήν διατάξεως του καταστατικού αποθεματικά, που λέγονται και "αποθεματικά καταστατικού" ή "καταστατικά αποθεματικά", είναι εκείνα που δεν προβλέπονται από το νόμο, προβλέπονται όμως από το καταστατικό.

γ) Προαιρετικά ή ελεύθερα είναι τα αποθεματικά, η δημιουργία των οποίων δεν προβλέπεται από το νόμο ή το καταστατικό, αλλά τα οποία δημιουργούνται με ελεύθερη απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων.

δ) Αφανή αποθεματικά είναι τα δημιουργούμενα "έμμεσα" ή "αυτόματα".

2.3 Με κριτήριο τον χρόνο σχηματισμού τους

Με κριτήριο το χρόνο σχηματισμού τους, τα αποθεματικά διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα.

Τακτικά είναι τα αποθεματικά που σχηματίζονται με περιοδικές κρατήσεις, ενώ έκτακτα θεωρούνται τα αποθεματικά που σχηματίζονται με μια κράτηση ή με πολλές, αλλά όχι περιοδικές, για την αντιμετώπιση ορισμένου εξόδου ή ορισμένης ζημιάς.

Σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία, τακτικό είναι μόνο το νόμιμο αποθεματικό, δηλαδή το προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 44 του ν. 2190/1920. Τα τακτικά αποθεματικά χαρακτηρίζονται από το στοιχείο της περιοδικότητας των κρατήσεων από τα κέρδη, ενώ τα έκτακτα αποθεματικά δεν χαρακτηρίζονται από το στοιχείο αυτό, και επιπλέον το μέγεθος των εκτάκτων δεν καθορίζεται από συγκεκριμένες διατάξεις κάποιων νόμων.

Τα έκτακτα αποθεματικά σχηματίζονται συνήθως από τα καθαρά κέρδη της χρήσης. Δεν αποκλείεται όμως το καταστατικό της εταιρείας να ορίζει και άλλες πηγές προέλευσης των αποθεματικών αυτών. Όπως, για παράδειγμα είναι δυνατόν να οριστεί ότι τα παραγραφόμενα δικαιώματα των συναλλασσόμενων με την εταιρεία χρησιμοποιούνται για το σχηματισμό εκτάκτου αποθεματικού. Αλλά και από το νόμο δημιουργείται έμμεσα το έκτακτο "αποθεματικό από την έκδοση των μετοχών υπερ το άρτιο". Οι συνηθισμένες λογιστικές κατηγορίες εκτάκτων αποθεματικών είναι:

- Το αποθεματικό για ενίσχυση ή διατήρηση σταθερού διανεμητέου μερίσματος
- Το αποθεματικό για την εξαγορά ιδρυτικών τίτλων
- Το αποθεματικό για την απόσβεση δανείων
- Το αποθεματικό για την ανανέωση των εγκαταστάσεων
- Το αποθεματικό για την αντιμετώπιση υποτίμησης εμπορευμάτων, χρεωγράφων κ.ά.

2.4 Με κριτήριο το σκοπό που εξυπηρετούν

Με κριτήριο το σκοπό που εξυπηρετούν τα αποθεματικά διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

α) Αποθεματικά που αποσκοπούν στην επαύξηση των μέσων δράσης της εταιρείας:

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα αποθεματικά που προορίζονται για την επέκταση του πάγιου ενεργητικού ή την αύξηση του κεφαλαίου κίνησης της εταιρείας. Ο σκοπός αυτών των αποθεματικών αποβλέπει κυρίως στην χρηματοδότηση των επενδύσεων και γενικά στην επέκταση της δράσης της εταιρείας. Επίσης, με τα αποθεματικά αυτά επαυξάνεται η οικονομική ισχύς και η πιστοληπτική ικανότητα της ε-

πιχείρησης. Στην κατηγορία αυτή των αποθεματικών εντάσσονται :

- Τα αφορολόγητα αποθεματικά που δημιουργούνται με βάση διάφορους αναπτυξιακούς νόμους με σκοπό την επέκταση των επιχειρήσεων
- Τα αποθεματικά για την αγορά συγκεκριμένων ακινήτων, μηχανημάτων ή την εκτέλεση νέων έργων.
- Τα αποθεματικά για απόσβεση δανείου δι' ομολογιών. Το ομολογιακό δάνειο είναι δυνατό να αποσβεστεί είτε με επιβάρυνση είτε χωρίς επιβάρυνση των αποτελεσμάτων χρήσης.

β) Αποθεματικά που αποσκοπούν ιδιαίτερα σε περιόδους πληθωρισμού στη διατήρηση της αξίας της επιχείρησης:

Η δημιουργία των αποθεματικών αυτών γίνεται επειδή η επιχείρηση προβλέπει ότι για να αντικαταστήσει ορισμένα περιουσιακά της στοιχεία θα χρειαστεί να διαθέσει περισσότερα χρηματικά ποσά από όσα διέθεσε για την αρχική τους απόκτηση. Αυτό γίνεται κυρίως σε περιόδους πληθωρισμού όπου οι διενεργούμενες αποσβέσεις δεν επαρκούν για αντικατάσταση των στοιχείων που αποσβέννυνται. Ο σχηματισμός τέτοιων αποθεματικών γίνεται επίσης όταν υπάρχει κίνδυνος οικονομικής απαξίωσης μηχανολογικού εξοπλισμού προτού αποσβεστεί.

γ) Αποθεματικά που αποσκοπούν στην κάλυψη μελλοντικών ζημιών ή εκτάκτων εξόδων:

Με τα αποθεματικά της κατηγορίας αυτής επιτυγχάνεται η διαφύλαξη, κατά το δυνατόν, της σταθερότητας και ακεραιότητας του εταιρικού κεφαλαίου. Πρόκειται δηλαδή, για ένα είδος αυτασφάλισης που προορίζεται να προφυλάξει την εταιρεία από κάθε κίνδυνο σχετικό με την άσκηση της επιχειρήσεως. Με τα αποθεματικά αυτά επιτυγχάνεται, επίσης, η ομαλή και σταθερή εξυπηρέτηση του εταιρικού κεφαλαίου, γιατί γίνεται δυνατή η απόσβεση.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα εξής αποθεματικά:

- Το τακτικό αποθεματικό,
- Το αφορολόγητο αποθεματικό του άρθρου 8, ν.δ. 2176/1952
- Τα χωρίς ειδικό προορισμό αποθεματικά
- Το αποθεματικό για ενδεχόμενη απόσβεση ακινητοποιήσεων
- Το αποθεματικό για κάλυψη ζημιών εμπορευμάτων ή κάλυψη ζημιών από ενδεχόμενες διακυμάνσεις των τιμών στις κινητές αξίες.

- Το αποθεματικό για ενδεχόμενη απόσβεση απαιτήσεων
- Τα αποθεματικά προς κάλυψη ενδεχόμενων κινδύνων από πυρκαϊά, εργατικά ατυχήματα, κλπ. στις αυτασφαλιζόμενες επιχειρήσεις.

δ) Αποθεματικά που προορίζονται να διανεμηθούν στους μετόχους:

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα αποθεματικά που χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση του μερίσματος στις χρήσεις που δεν προέκυψαν κέρδη ή δεν προέκυψαν επαρκή κέρδη. Αυτά τα αποθεματικά είναι τα εξής:

- Αποθεματικά μερισμάτων τα οποία χρησιμοποιούνται για την σταθεροποίηση και κανονικότητα των ετήσιων μερισμάτων προς τους μετόχους, έτσι ώστε η επιχείρηση να διατηρήσει το καλό όνομά της και την φερεγγυότητά της.
- Το υπόλοιπο κερδών εις νέον, το οποίο αποτελεί αποθεματικό, αλλά μόνο για μια χρήση, αφού την επόμενη προστίθεται στο νέο αποτέλεσμα που προκύπτει.
- Τα προς απόσβεση μετοχικού κεφαλαίου, αποθεματικά. Αυτά σχηματίζονται από τις επιχειρήσεις εκείνες που προβαίνουν σε απόσβεση του κεφαλαίου τους. Το κεφάλαιο πρέπει να παραμένει άθικτο κατά τη διάρκεια της χρήσης γιατί ίσως η επιχείρηση προτού διαλυθεί, να προβεί σε επιστροφή της αξίας της μετοχής της, από τα ετήσια κέρδη ή από τα αποθεματικά που σχηματίστηκαν στις προγενέστερες χρήσεις για αυτόν το σκοπό.

3. Ανάλυση των αποθεματικών

3.1 Τακτικό Αποθεματικό

Η υποχρεωτική κράτηση για τακτικό αποθεματικό:

Σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν. 2190/1920 ορίζεται ότι "ετησίως αφαιρείται το εικοστόν τουλάχιστον των καθαρών κερδών προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η προς σχηματισμόν αποθεματικού αφαίρεση παύει ούσα υποχρεωτική, άμα ως τούτο φθάση τουλάχιστον το τρίτον του εταιρικού κεφαλαίου. Το αποθεματικόν τούτο χρησιμοποιείται αποκλειστικώς προς εξίσωση προ πάσης διανομής μερίσματος των τυχών χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών".

Η κράτηση για τακτικό αποθεματικό που προβλέπεται από την παραπάνω διάταξη, τυγχάνει υποχρεωτική με την έννοια ότι επιβάλλεται από το νόμο και μάλιστα από διάταξη αναγκαστικής εφαρμογής. Δεν είναι δηλαδή δυνατόν ούτε εμε διάταξη του καταστατικού ούτε με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων έστω κι αν λήφθηκε με παμπηφία να περιοριστεί το προβλεπόμενο από τη διάταξη ποσοστό ή να μεταβληθεί ο προορισμός του αποθεματικού. Η μόνη προϋπόθεση για να γεννηθεί η υποχρέωση της εταιρείας για διενέργεια κράτησης τακτικού αποθεματικού είναι η συγκεκριμένη χρήση να κλείσει με κέρδη.

Η κράτηση για τακτικό αποθεματικό υπολογίζεται επί του συνολικού ποσού των λογιστικών καθαρών κερδών της χρήσης και πριν από την αφαίρεση από τα κέρδη αυτά του φόρου εισοδήματος. Εάν εκτός από τα κέρδη της χρήσης διανέμονται και κέρδη προηγούμενων χρήσεων ή και αποθεματικά, η κράτηση για τακτικό αποθεματικό υπολογίζεται μόνο επί των καθαρών κερδών της χρήσης. Δεν υπολογίζεται τακτικό αποθεματικό όταν η χρήση κλείσει με ζημιά, έστω κι αν αδανέμητα κέρδη προηγούμενων χρήσεων, διανέμονται στην παρούσα χρήση. Στην περίπτωση που υπάρχουν ζημιές προηγούμενων χρήσεων, το τακτικό αποθεματικό υπολογίζεται επί των υπολοίπων των κερδών που απομένουν μετά την κάλυψη των ζημιών. Εάν τα κέρδη που προέκυψαν στην χρήση είναι μικρότερα από το ποσό των ζημιών, που υπάρχουν από προηγούμενες χρήσεις, δεν υπάρχει υποχρέωση για κράτηση τακτικού αποθεματικού.

Το καταστατικό δεν μπορεί να ορίσει άλλη βάση υπολογισμού του τακτικού αποθεματικού και έχει τη δυνατότητα να ορίσει ποσοστό μεγαλύτερο του 5% όχι όμως και μικρότερο αυτού. Η γενική συνέλευση επίσης δεν μπορεί να ορίσει ποσοστό μεγαλύτερο από το 5% εκτός αν υπάρχει σχετική πρόβλεψη από το Καταστατικό. Ο νομοθέτης όρισε το ελάχιστο όριο κάλυψης για το οποίο, η κράτηση για τακτικό αποθεματικό είναι υποχρεωτική. Το όριο αυτό είναι το 1/3 του ονομαστικού μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης, μπορεί όμως με διάταξη του καταστατικού να συνεχιστεί η διάταξη και μετά την συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το νόμο ανώτατου ορίου.

Προορισμός του τακτικού αποθεματικού:

Το τακτικό αποθεματικό "χρησιμοποιείται" αποκλειστικώς προς εξίσωση προς πάσης διανομής μερίσματος του τυχόν χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών". Έτσι, ο νομοθέτης ο-

ρίζει "αποκλειστικά" χρησιμοποίηση του τακτικού αποθεματικού την κάλυψη της ζημιάς με την οποία τυχόν θα κλείσει ο λογαριασμός "Αποτελέσματα Χρήσεως" σε κάποια μεταγενέστερη χρήση.

Η παραπάνω διάταξη είναι αναγκαστικής εφαρμογής με την έννοια ότι ούτε το καταστατικό, ούτε η γενική συνέλευση, ούτε το Δ.Σ. μπορούν να ορίσουν χρησιμοποίηση του αποθεματικού διαφορετική από εκείνη που ορίζει ο νόμος.

Το τακτικό αποθεματικό προορίζεται να καλύψει μόνο τη ζημιά που προκύπτει με την σύνταξη, κατά το τέλος της χρήσης, του ισολογισμού και του λογαριασμού "Αποτελέσματα Χρήσεως" και την οποία, όπως είναι γνωστόν, εμφανίζει το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού αυτού. Απαιτείται λοιπόν να συνταχθεί ισολογισμός και λογαριασμός "Αποτελέσματα Χρήσεως" ολόκληρης της χρήσης και όχι τμήματος αυτής, όπως λ.χ. οι διάφορες λογιστικές καταστάσεις που συντάσσονται κατά τη διάρκεια της χρήσης. Η ζημιά που εμφανίζεται σε αυτές τις λογιστικές καταστάσεις δεν είναι δυνατόν να καλυφθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης με διάθεση τακτικού αποθεματικού.

Έκτακτη ζημιά που προέκυψε π.χ. από πυρκαϊά στο εργοστάσιο της εταιρείας ή από σεισμό κλπ. δεν είναι δυνατόν να καλυφθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης με χρησιμοποίηση τακτικού αποθεματικού, γιατί η ζημιά αυτή είναι δυνατόν να καλυφθεί μερικά ή ολικά από τα κέρδη της χρήσης.

Η φορολόγηση του τακτικού αποθεματικού:

Το τακτικό αποθεματικό αποτελεί μη διανεμόμενο κέρδος της επιχείρησης και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3843/1958.

Ο φόρος εισοδήματος επί του τακτικού αποθεματικού δεν επηρεάζει το ύψος του τακτικού αποθεματικού, όπως αυτό προσδιορίζεται από το νόμο ή το καταστατικό, αλλά μειώνει το ποσό του μερίσματος στους μετόχους της επιχείρησης. Όμως πρόσφατα με το ν. 2065/92, το σύνολο των κερδών των Α.Ε. είτε διανέμονται είτε όχι φορολογούνται στο όνομα του νομικού προσώπου της Α.Ε. με συντελεστή 35%.

3.2 Έκτακτο Αποθεματικό

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.σ. έκτακτα αποθεματικά είναι αυτά τα οποία σχηματίζονται είτε με απόφαση της τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων, είτε με σχετική πρόβλεψη γι αυτά από το καταστατικό της εταιρείας, για τα οποία καθορίζεται και το ποσοστό και ο σκοπός τους. Τα αποθεματικά αυτά σχηματίζονται με μια κράτηση ή με πολλές, αλλά όχι περιοδικές, με σκοπό την αντιμετώπιση ορισμένων εξόδων ή ζημιών.

Ο χαρακτηρισμός των αποθεματικών αυτών ως έκτακτα έχει την έννοια ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την εταιρεία για οποιοδήποτε σκοπό, δηλαδή ότι δεν είναι ειδικά προορισμού αποθεματικά.

Η εταιρεία μπορεί ελεύθερα να μεταβάλλει τον προορισμό των εκτάκτων αποθεματικών. Εάν έχουν συσταθεί τα έκτακτα αποθεματικά με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων τότε την τροποποίηση τους θα την επιφέρει η ίδια μόνο. Εάν έχουν συσταθεί με το καταστατικό τότε για την τροποποίηση τους απαιτείται απόφαση της γενικής συνέλευσης, αν αναφέρεται αυτό ξεκάθαρα στο καταστατικό, εάν όμως δεν αναφέρεται τότε θα πρέπει να γίνει τροποποίηση του ιδίου του καταστατικού. Τα έκτακτα αποθεματικά μπορούν να κεφαλοποιηθούν εξ ολοκλήρου.

3.3 Αποθεματικά καταστατικού

Αποθεματικά καταστατικού είναι τα αποθεματικά που δεν προβλέπονται από το νόμο, αλλά από ειδικές διατάξεις του καταστατικού της εταιρείας. Το καταστατικό μπορεί ελεύθερα να προσδιορίζει το παρακρατούμενο από τα κέρδη ποσοστό, το ύψος αυτών, το σκοπό τους κλπ. υπό τη βασική προϋπόθεση, ότι τα αποθεματικά αυτά πρέπει να αντλούνται από το "υπόλοιπο κερδών" ή κατά άλλη έκφραση ότι τα αποθεματικά αυτά δεν είναι δυνατόν να μειώνουν την κράτηση για τακτικό αποθεματικό, τον επ' αυτών φόρο εισοδήματος και την κράτηση για διανομή του υποχρεωτικού μερίσματος. Η εταιρεία εφόσον υπάρχουν κέρδη, είναι υποχρεωμένη να σχηματίζει αποθεματικά καταστατικού και γι' αυτό τα αποθεματικά αυτά εντάσσονται στην κατηγορία των υποχρεωτικών αποθεματικών.

Τα καταστατικά αποθεματικά έχουν συνήθως ειδικό προορισμό που προσδιορίζεται στο καταστατικό της εταιρείας, όπως λχ. για την

εξαγορά ιδρυτικών τίτλων, μετοχών για απόσβεση κεφαλαίου, για επέκταση των εγκαταστάσεων της εταιρείας, για προικοδότηση ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού κλπ.

Εφόσον, το καταστατικό προσδιορίζει τον ειδικό προορισμό του αποθεματικού, η χρησιμοποίηση του πρέπει να είναι σύμφωνη με το σκοπό αυτόν. Είναι όμως δυνατόν ύστερα από σχετική τροποποίηση του καταστατικού, το αποθεματικό να διατεθεί για άλλο σχετικό από εκείνο που αρχικά σχηματίστηκε.

3.4 Ειδικά Αποθεματικά

Ειδικά είναι τα αποθεματικά που έχουν ειδικό, συγκεκριμένο προορισμό, λχ. το αποθεματικό για την επέκταση του εργοστασίου της εταιρείας, το αποθεματικό για την κάλυψη μελλοντικών ζημιών ή απωλειών από επισφαλείς πελάτες.

Ο ειδικός προορισμός του αποθεματικού αυτού είναι δυνατό να καθορίζεται από το όργανο εκείνο που επέβαλε το σχηματισμό του. Δηλαδή, από το νόμο όπως είναι το τακτικό αποθεματικό, από το καταστατικό όπως είναι το αποθεματικό για την επέκταση του εργοστασίου της εταιρείας, ή από τη γενική συνέλευση όπως είναι το αποθεματικό για την κάλυψη μελλοντικών ζημιών από επισφαλείς πελάτες. Αλλά και ο φορολογικός νομοθέτης είναι δυνατόν να επιβάλλει ή να επιτρέψει το σχηματισμό ενός ειδικού αποθεματικού, όπως είναι το αποθεματικό από κέρδη από την πώληση χρεωγράφων.

Ειδικό αποθεματικό από κέρδη από την πώληση χρεωγραφων

Με το άρθρο 6 του ν. 34/1968 προστέθηκε στο άρθρο 10 του ν. 148/1967 "περί μέτρων προς ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς" ορίζεται ότι τα κέρδη όλων των φυσικών και νομικών προσώπων που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. τα οποία προκύπτουν από πώληση σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης (υπεραξία) χρεωγράφων, απαλλάσσονται από τη φορολογία εισοδήματος.

Η απαλλαγή αυτή υφίσταται μόνο υπό την προϋπόθεση ότι τα κέρδη αυτά εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού. Ο προορισμός αυτού του ειδικού αποθεματικού είναι να συμπληρώσει τυχόν ζημιές που θα προέλθουν από την πώληση χρεωγραφων στις επόμενες χρήσεις. Λογιστικά τα κέρδη από πώληση χρεωγράφων θα πρέπει να μην

διανεμηθούν αλλά να μεταφερθούν στην πίστωση λογαριασμού "Αποθεματικού". Σε περίπτωση ζημιάς από πώληση χρεωγράφων οι ζημιές δεν καταχωρούνται στα Αποτελέσματα Χρήσης αλλά καλύπτονται από το Ειδικό Αποθεματικό που δημιουργείται από τα κέρδη προηγούμενων χρήσεων.

Αποθεματικό προς αποκάτασταση Ενεργητικού

Πολλές φορές μια εταιρεία παραχωρεί σε κάποια άλλη το προνόμιο της κατασκευής και αποκλειστικής εκμετάλλευσης διαφόρων έργων επί ορισμένο χρόνο, μετά την πάροδο του οποίου οι εγκαταστάσεις περιέχονται στην εταιρεία που παραχώρησε το προνόμιο. Για την αποκατάσταση της ζημιάς που θα προκύψει στην εταιρεία που προέβη στην κατασκευή η νομολογία φρόντισε και έδωσε το δικαίωμα σε αυτή να προβαίνει κάθε χρόνο στο σχηματισμό Αποθεματικού αδιάφορα αν υπάρχουν κέρδη ή όχι.

Στην ουσία πρόκειται για ~~αποσβέσεις~~ των εγκαταστάσεων που έγινε η κατασκευή και εσφαλμένα η φορολογική νομοθεσία χρησιμοποιεί τον όρο "Αποθεματικό" αντί του όρου "Αποσβέσεις".

3.5 Αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων

Όπως είναι γνωστόν με βάση τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3843/1958 που αντικαταστάθηκαν οι Α.Ε. και οι συνεταιρισμοί φορολογούνταν μόνο για το μέρος των κερδών τους που δεν διένειμαν, ενώ για τα διανεμόμενα κέρδη φορολογούνται στο όνομα των δικαιούχων (μέτοχοι, Δ.Σ. κλπ.). Ήδη με τις νέες διατάξεις του ν. 2065/1992 τα πιο πάνω νομικά πρόσωπα καθώς και οι Ε.Π.Ε. θα φορολογούνται πλέον για τα συνολικά τους κέρδη.

Κατ' αρχήν, λοιπόν, οποιοδήποτε αποθεματικό που σχηματίζεται από τα κέρδη υποβάλλεται σε φόρο εισοδήματος. Το κράτος όμως, για να υποβοηθήσει τη βιομηχανική, τουριστική κλπ. ανάπτυξη της χώρας, με την ίδρυση νέων μεγάλων βιομηχανικών, μεταλλευτικών, τουριστικών κλπ. μονάδων (ιδιαίτερα στην επαρχία), την επέκταση των επιχειρήσεων και την ανανέωση και εκσυγχρονισμό του βιομηχανικού τους εξοπλισμού, έδωσε σειρά από φορολογικές απαλλαγές και φορολογικά ευεργετήματα, μεταξύ των οποίων πρωταρχική θέση κατέχουν οι διατάξεις για αφορολόγητα αποθεματικά.

Το κράτος, δηλαδή απάλλαξε από τη φορολογία εισοδήματος τα μη

διανεμόμενα από την εταιρεία κέρδη για όσο χρόνο παραμένουν στην εταιρεία με μορφή αποθεματικών και τα οποία κέρδη διατέθηκαν για την επέκταση, ανανέωση και εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των επιχειρήσεων.

Τα αφορολόγητα αποθεματικά για να αναγνωριστούν από την νομολογία, θα πρέπει να εμφανίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό ανάλογα με τον αναπτυξιακό νόμο που ακολουθούν και όλοι οι λογαριασμοί των αφορολόγητων πρέπει να εμφανίζονται διακεκριμένα στον Ισολογισμό (Βλέπε Παράρτημα).

3.6 Αποθεματικό για ίδιες μετοχές

Πρόκειται για το αποθεματικό εκείνο που σχηματίζεται για την κάλυψη της αξίας κτήσης μετοχών που η ίδια η εταιρεία εκδίδει και δεν δύναται να διαθέσει εξ ολοκλήρου στους μετόχους της.

Αυτή η διαδικασία σχηματισμού αποθεματικού γίνεται στο τέλος της χρήσης και το σχηματιζόμενο αποθεματικό είναι ισόποσο με την αξία κτήσης των μετοχών που κατέχει η ίδια η εταιρεία. Το ποσό αυτό σχηματίζεται από τα κέρδη της χρήσης από τα οποία επιτρέπεται να αφαιρεθούν προηγουμένως μόνο τα ποσά που είναι αναγκαία για το σχηματισμό του τακτικού αποθεματικού και για την διανομή πρώτου μερίσματος.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση προβεί σε πώληση των ιδίων μετοχών της τότε θα πρέπει το αποθεματικό να διαλύεται. Επίσης, το αποθεματικό ιδίων μετοχών αποτελεί μη διανεμόμενο κέρδος και επομένως υποβάλλεται σε φόρο εισοδήματος.

3.7 Αποθεματικό (ή διαφορά) από την διάθεση μετοχών "υπέρ το άρτιο"

Σύμφωνα με το νόμο 2190/1920 η διαφορά από τη διάθεση μετοχών υπέρ το άρτιο δεν δύναται να διατεθεί για πληρωμή μερισμάτων ή ποσοστών. Η διαφορά αυτή προκύπτει από την ονομαστική αξία της μετοχής και της τιμής διαθήσεως, δηλαδή της τιμής που διατίθεται στους μετόχους. Το αποθεματικό ή η διαφορά αυτή δεν υπάγεται στο τακτικό αποθεματικό ούτε είναι ειδικό ή έκτακτο αλλά είναι ένα ι-διότυπο αποθεματικό και αποτελεί μαζί με το τακτικό αποθεματικό τα

ποσά που έχουν καταβάλλει οι μέτοχοι.

Τα αποθεματικά από την διάθεση μετοχών υπέρ το άρτιο δεν αποτελούν εισόδημα, αλλά κεφάλαιο που ανήκει στους μετόχους. Κατά συνέπεια τα αποθεματικά αυτά κεφαλοποιημένα δεν υπόκεινται στη φορολογία εισοδήματος, γιατί δεν έχουμε διανομή εισοδήματος αλλά αύξηση του ονομαστικού κεφαλαίου με τη διάθεση μετοχών "υπέρ το άρτιο".

4. Η λογιστική απεικόνιση των αποθεματικών

4.1 Κωδικοποίηση σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. το οποίο εφαρμόζεται υποχρεωτικά από 1.1.1993 έχει διακρίνει και ταξινομήσει τις διάφορες μορφές αποθεματικών στην ομάδα 4 (παθητικού). Συγκεκριμενέα, ο λογαριασμός 41 "Αποθεματικά - Διαφορές αναπροσαρμογής - επιχορηγήσεις επενδύσεων" είναι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός των αποθεματικών.

Στους υπολογαριασμούς του 41 συναντάμε κατά σειρά:

41.00 - 41.01

"Διαφορά (Αποθεματικό) από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

Πρόκειται για το πλεόνασμα που προκύπτει από την έκδοση μετοχών σε τιμή μεγαλύτερη από την ονομαστική τους αξία. Η διαφορά αποτελεί αποθεματικό.

41.02

"Τακτικό Αποθεματικό"

Είναι εκείνο το αποθεματικό που σχηματίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί Α.Ε. και Ε.Π.Ε.

41.03

"Αποθεματικά καταστατικού"

Είναι εκείνα τα αποθεματικά που σχηματίζονται σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του καταστατικού της εταιρείας.

41.04

"Ειδικά αποθεματικά"

Πρόκειται για ειδικές μορφές αποθεματικών που εξυπηρετούν συγκεκριμένους σκοπούς.

41.05

"Έκτακτα Αποθεματικά"

Τα αποθεματικά αυτά σχηματίζονται σύμφωνα με απόφαση της τακτικής γενικής συνέλευσης.

41.08

"Αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων"

Πρόκειται για αφορολόγητα αποθεματικά που σχηματίζονται από καθαρά κέρδη και δεν υπόκεινται σε φορολογία εισοδήματος.

41.09

"Αποθεματικό για ίδιες μετοχές"

Το αποθεματικό που σχηματίζεται για την κάλυψη των μετοχών που εκδίδει η εταιρεία.

Γενικά, όλα τα αποθεματικά του λογαριασμού 41 πιστώνονται και χρεώνεται ο λογαριασμός 88.99 "Κέρδη προς διάθεση" για να γίνει η διάθεση των κερδών της χρήσεως.

4.2 Παραδείγματα - Εφαρμογές

Παράδειγμα 1ον: Η Ανώνυμη εταιρεία "DORS A.E." που έχει μετοχικό κεφάλαιο 20.000.000 δρχ. (20.000 μετοχές x 1000 δρχ.) καταβεβλημένο εξ ολοκλήρου, εμφανίζει στο τέλος της χρήσης 1990, καθαρά κέρδη 5.800.000 δρχ. από τα οποία 300.000 δρχ. είναι κέρδη προηγούμενης χρήσης. Σύμφωνα με το καταστατικό της Α.Ε. να γίνει η διανομή και διάθεση των κερδών ως εξής:

- α) Τακτικό αποθεματικό (5% επί καθαρών κερδών)
- β) Για Α' μέρισμα (6% επί μετοχικού κεφαλαίου)

- γ) Για αμοιβές Δ.Σ. 1.200.000 δρχ.
 δ) Έκτακτο αποθεματικό 1.500.000 δρχ.
 ε) Για φόρο εισοδήματος (35% επί των αδιανεμήτων κερδών)
 στ) Το υπόλοιπον εις νέον.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΚΕΡΔΩΝ 1990

A/A	Λογαριασμοί (ΔΡΧ)	Διανεμόμενα Κέρδη	Μη Διανεμόμενα Κέρδη	Σύνολο
1	ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘ/ΚΟ (5% x 5.500.000)		275.000	275.000
2	Α' ΜΕΡΙΣΜΑ (6% x 20.000.000)	1.200.000		1.200.000
3	ΑΜΟΙΒΕΣ Δ.Σ.	1.200.000		1.200.000
4	ΕΚΤΑΚΤΟ ΑΠΟΘ/ΚΟ		1.500.000	1.500.000
5	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ *(35%x3.100.000)	1.085.000		1.085.000
6	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΙΣ ΝΕΟ**		540.000	540.000
	ΣΥΝΟΛΑ	3.485.000	2.315.000	5.800.000

* Κέρδη χρήσης 5.500.000
 - Διανεμόμενα κέρδη 2.400.000
 Φορολογητέα Κέρδη 3.100.000

** Το υπόλοιπο εις νέον μεταφέρεται στην νέα χρήση

31/12

86	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ		
86.99	Καθαρά αποτελέσματα χρήσης		
86.99.00	Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης 1990	5.500.000	
	εις		
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.00	Καθαρά Κέρδη χρήσης		
88.00.00	Καθαρά κέρδη χρήσης 1990		5.500.000
	Προέκυψαν καθαρά κέρδη χρήσης 1990		

do

do

42	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ		
42.00	Υπόλοιπο κερδών εις νέον		
42.00.00	Υπόλοιπο κερδών εις νέον	300.000	
	εις		
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.00	Καθαρά κέρδη χρήσεως		
88.00.00	Καθαρά κέρδη χρήσεως 1990		300.000
	Μεταφορά υπολοίπου κερδών προηγούμενης χρήσεως (1989)		

do

88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.00	Καθαρά κέρδη χρήσεως		
88.00.00	Καθαρά κέρδη χρήσεως 1990	5.800.000	
	εις		
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.99	Κέρδη προς διάθεση		
88.99.00	Κέρδη προς διάθεση (1990)		5.800.000
	Προετοιμασία διάθεσης κερδών		

do

88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.99	Κέρδη προς διάθεση		
88.99.00	Κέρδη προς διάθεση (1990)	5.800.000	
	εις		
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ		
41.02	Τακτικό αποθεματικό		
41.02.00	Τακτικό αποθεματικό 1990		275.000
41.05	Ειτακτο αποθεματικό		
41.05.00	Ειτακτο αποθεματικό 1990		1.500.000
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
53.01	Μερίσματα πληρωτέα		
53.01.00	Α' Μέρισμα 1990		1.200.000
53.08	Δικαιούχοι αμοιβών		
53.08.00	Αμοιβές Δ.Σ. 1990		1.200.000
54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ - ΤΕΛΗ		
54.07	Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών		
54.07.00	Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών 1990		1.085.000
42	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ		
42.00	Υπόλοιπο κερδών εις νέον		

42.00.00	Υπόλοιπο Κερδών εις νέον (1990)	540.000
	Εγγραφή διαθέσεων κερδών χρήσεων 1990	

Παράδειγμα 2ον: Η οικονομική μονάδα πραγματοποιεί μια εισαγωγή μηχανολογικού εξοπλισμού κατά την 10.6.1991, αξίας 4.000.000 δρχ. Η αγορά αυτή επιχορηγείται με τη μορφή αφορολόγητου αποθεματικού με 40% επί της αξίας κτήσης της αγοράς. Επίσης υποθέτουμε ότι η καταβολή από το Ελληνικό Δημόσιο θα γίνει μετά την πάροδο δύο μηνών από την ημέρα αγοράς. Ζητείται η λογιστική απεικόνιση της επιχορήγησης μέχρι τη διάθεση του αφορολόγητου αποθεματικού στο τέλος της χρήσης.

$4.000.000 \times 40\% = 1.600.000$ ποσό επιχορήγησης από το Ελλ. Δημόσιο

10/6			
12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ		
12.00	Μηχανήματα	4.000.000	
	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
	38.00	Ταμείο	4.000.000
Τιμολόγιο Νο XXX			

do

33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
33.14	Ελληνικό Δημόσιο - Απαιτήσεις	1.600.000	
	41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	
	41.08	Αφορολόγητα αποθεματικά	1.600.000

Αφορολ. αποθεματικό ν. 1892/1990

10/8

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00	Ταμείο	1.600.000	
	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	
	33.14	Ελληνικό Δημόσιο - Απαιτήσεις	1.600.000

Ένταλμα είσπραξης

do

31/12

41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ		
41.08	Αφορολόγητο Αποθεματικό	1.600.000	
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.07	Λογ/σμός Αποθεματικών προς διάθεση		1.600.000
Διάθεση αφορολόγητου αποθεματικού			
do			
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.07	Λογ. Αποθεματικών προς διάθεση	1.600.000	
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.99	Κέρδη προς διάθεση		1.600.000
Μεταφορά αποθεματικών σε διάθεση			
do			
88	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.99	Κέρδη προς διάθεση	1.600.000	
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
553.14	Βραχ/σμες υποχρεώσεις προς εταίρους		1.600.000
Κέρδη προς διάθεση σε δικαιούχους			
do			

Σημείωση:

Εκτός από τις παραπάνω λογιστικές εγγραφές σχηματισμού των αποθεματικών, σημασία έχει και η λογιστική αντιμετώπιση της διάλυσης ενός αποθεματικού, δηλαδή η για ορισμένο σκοπό χρησιμοποίησή του. Λογιστικά η διάλυση του αποθεματικού συντελείται με χρέωση του λογαριασμού "Αποθεματικό ..." και πίστωση του για κάθε περίπτωση ενδεικνυόμενου λογαριασμού.

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. σε περίπτωση που θα χρησιμοποιηθεί αποθεματικό για κάλυψη ζημιάς ή για να διανεμηθεί στους μετόχους ή για να καλύψει οποιονδήποτε άλλον σκοπό που προορίζεται, το σχετικό ποσό μεταφέρεται από τον οικείο υπολογαριασμό του 41 στην πίστωση του λογαριασμού 88.07 "Λογαριασμός αποθεματικών προς διάθεση".

5. Κριτική και Συμπεράσματα των αποθεματικών

Τα αποθέματα¹ έχουν μεγάλη σημασία αφού σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι εξασφαλίζουν την οικονομική μονάδα από τις ζημιές, διατηρούν σταθερή την παραγωγικότητα της, φροντίζουν για τη σταθερότητα διανομής των κερδών και προνοούν για τις επιδράσεις του πληθωρισμού στα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας.

Ιδιαίτερα η σημασία των αποθεματικών έγινε πρόδηλη αφ' ότου εξαπλώθηκε ο θεσμός της ανώνυμης εταιρείας, στην οποία όπως είναι γνωστόν, το μετοχικό της κεφάλαιο συνιστά τη μόνη εγγύηση για τους δανειστές της. Στις ατομικές επιχειρήσεις ή και σε ορισμένες κατηγορίες προσωπικών εταιριών, όπου ο επιχειρηματίας ευθύνεται απέναντι των τρίτων με ολόκληρη την ατομική του περιουσία, η δημιουργία των αποθεματικών και μάλιστα των εμφανών δεν έχει ιδιαίτερη σημασία.

Τα αποθεματικά πρέπει να κρατούνται από τα καθαρά κέρδη και να εμφανίζονται στο Παθητικό του Ισολογισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι η διάλυση των αποθεματικών δηλαδή η χρησιμοποίησή του για ορισμένο σκοπό επέρχεται με τα εξής γεγονότα:

- α. Με την κεφαλαιοποίησή τους
- β. Με τη διανομή τους στους μετόχους
- γ. Με τη χρησιμοποίησή τους για την απόσβεση κεφαλαίου
- δ. Με την χρησιμοποίησή τους για την απόσβεση κεφαλαίου

Αρμόδιο όργανο για τη λήψη απόφασης για τη διάλυση ενός αποθεματικού είναι το όργανο εκείνο που αποφάσισε το σχηματισμό του. Ένα άλλο σημείο που θα πρέπει να προσεχθεί είναι ότι θα πρέπει να αποφεύγεται η σκόπιμη δημιουργία αποθεματικών (κυρίως αφανών) τα οποία θα χρησιμοποιεί η οικονομική μονάδα για ματαίωση του ανταγωνισμού ή οικονομική ενίσχυσή της, γιατί έτσι αντιτίθεται στις απόψεις της ελεύθερης οικονομίας.

Γενικά τα αποθεματικά εξυπηρετούν τον γενικότερο σκοπό των οικονομικών μονάδων και η γνώση και παρακολούθησή τους κρίνεται αναγκαία και επιβεβλημένη.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι Ι Ι .

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

1. Έννοια των προβλέψεων

1.1 Ορισμός των προβλέψεων

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. πρόβλεψη είναι η κράτηση "ορισμένου ποσού, που γίνεται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας σε βάρος του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης. Η κράτηση αυτή αποβλέπει στην κάλυψη ζημιάς ή εξόδων ή ενδεχόμενης υποτίμησης στοιχείων του ενεργητικού, όταν κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού είναι πιθανή η πραγματοποίησή τους, χωρίς όμως να είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος πραγματοποίησης ή και τα δύο".

Ο νόμος 2190/1920 υιοθετώντας τον παραπάνω ορισμό του Ε.Γ.Λ.Σ. ορίζει με το άρθρο 42, ότι "οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα προορίζονται να καλύψουν ζημιές ή δαπάνες ή υποχρεώσεις της κλειομένης και των προηγούμενων χρήσεων, που διαφαίνονται σαν πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού, αλλά δεν είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος στον οποίο θα προκύψουν. Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται κάθε χρόνο σε ύψος που καλύπτει τα αναγκαία όρια".

Επομένως, από τους παραπάνω ορισμούς μπορούμε να καταλήξουμε στον εξής από ορισμό: **Πρόβλεψη** είναι ο λογιστικός χειρισμός που γίνεται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού και αποβλέπει στην κράτηση ενός ποσού για διάφορες πιθανές απώλειες της επιχείρησης που προέρχονται είτε από την εκμετάλλευση της είτε από έκτακτους κινδύνους.

1.2 Προϋποθέσεις σχηματισμού προβλέψεων

Σύμφωνα με το νόμο και το Ε.Γ.Λ.Σ. για να προβεί η επιχείρη-

ση σε σχηματισμό προβλέψεων πρέπει να συντρέχουν οι εξής δύο προ-υποθέσεις:

α) Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού πρέπει να είναι πιθανή η πραγματοποίηση ζημιάς ή εξόδου ή υποτίμησης των στοιχείων του Ενεργητικού. Πρέπει δηλαδή να υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την πραγματοποίηση της ζημιάς, του εξόδου ή της υποτίμησης των στοιχείων του Ενεργητικού.

β) Να μην είναι γνωστό το ακριβές μέγεθος της ζημιάς ή του εξόδου ή της υποτίμησης των στοιχείων του Ενεργητικού ή ο χρόνος πραγματοποίησης αυτών ή και τα δύο (μέγεθος και χρόνος).

Αξίζει να διευκρινιστεί ότι όσον αφορά το χρόνο πραγματοποίησης της ζημιάς το Ε.Γ.Λ.Σ. ορίζει ότι, πρέπει να μην είναι γνωστός, αυτό όμως εξυπακούεται εφόσον ορίζεται πρωτύτερα ότι το βασικό στοιχείο σχηματισμού προβλέψεων είναι η αβεβαιότητα επέλευσης της ζημιάς. Εάν ο χρόνος που θα συνέβαινε η ζημιά για την επιχείρηση ήταν γνωστός τότε το γεγονός θα ήταν βέβαιο επομένως, δεν θα γινόταν σχηματισμός πρόβλεψης αλλά απλή λογιστική εγγραφή του συμβαίνοντος γεγονότος.

1.3 Οι προβλέψεις από φορολογική άποψη

Η φορολογική αρχή για να αναγνωρίσει τα έξοδα λόγω προβλέψεων και να γίνει η έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα, πρέπει τα έξοδα να είναι:

- α) "Βέβαια" δηλαδή να μην τελούν υπό αίρεση ή προθεσμία
- β) "Εκκαθαρισμένα" δηλαδή τα ποσά αυτά να είναι προσδιορισμένα (οριστικά)

Επομένως, όλες οι προβλέψεις της επιχείρησης δεν αναγνωρίζονται από την φορολογική αρχή παρά μόνο αυτές που τηρούν τις φορολογικές προϋποθέσεις.

Οι προβλέψεις που εκπίπτονται πάντα από το ακαθάριστο εισόδημα είναι οι προβλέψεις για τυχόν υφιστάμενη και μη πραγματοποιηθείσα υποτίμηση παγίων στοιχείων του Ενεργητικού ή υπερτίμηση στοιχείων του Παθητικού (εξαιρούνται μόνο τα ακίνητα και τα πλοία).

Για το σχηματισμό των παραπάνω προβλέψεων πρέπει να ακολουθούνται οι εξής κανόνες:

- α) Κατά την απογραφή να υφίσταται πραγματική υποτίμηση στοιχείων

- του Ενεργητικού ή υπερτίμηση στοιχείων του Παθητικού
- β) Η υποτίμηση να αφορά πάγια στοιχεία και όχι εμπορεύσιμα (Πάγια εκτός ακινήτων και πλοίων)
 - γ) Κάθε πάγιο να λειτουργεί αυτοτελώς και να μην συμψηφίζεται με υποτίμηση ή υπερτίμηση άλλων στοιχείων.
 - δ) Τα πάγια να ανήκουν στην επιχείρηση κατά κυριότητα
 - ε) Να μην γίνεται η υποτίμηση απευθείας στην απογραφή αλλά να γίνεται έμμεσα με τον σχηματισμό πρόβλεψης για να καθίσταται δυνατός ο φορολογικός έλεγχος.

Όσον αφορά τα εμπορεύσιμα στοιχεία δεν συντρέχει λόγος σχηματισμού προβλέψεων για υποτίμησή τους αφού χρησιμοποιείται η χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής. Έτσι, όσες φορές συναντάμε τον όρο πρόβλεψη για τα εμπορεύσιμα στοιχεία καταλαβαίνουμε ότι δεν πρόκειται για πραγματική πρόβλεψη σύμφωνα με αυτά που καθορίζει ο φορολογικός νόμος. Επίσης, μια άλλη κατηγορία προβλέψεων που εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης είναι ότι οι προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές που υιοθετήθηκαν με το ΠΔ 356/1986.

Ο σχηματισμός των προβλέψεων είναι υποχρεωτικός ανεξάρτητα αν η χρήση κλείνει με θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα. Η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται και από τη διάταξη του άρθρου 43 του ν. 2190/1920 που είναι εναρμονισμένη με το Ε.Γ.Λ.Σ. το οποίο ορίζει: "Λογίζονται οι απαραίτητες αποσβέσεις και προβλέψεις, ανεξάρτητα από το αν κατά τη χρήση προκύπτει κέρδος ή ζημία". Επισημαίνεται ιδιαίτερα, ότι η επιχείρηση οφείλει να σχηματίσει τις προβλέψεις στο απαραίτητο ύψος, δηλαδή σε ύψος που καλύπτει τα αναγκαία όρια των ζημιών, δαπανών ή υποχρεώσεων της οικονομικής μονάδας που διαφαίνονται σαν πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού.

Με τις νέες διατάξεις του Ν. 2065/1992 (άρθρο 10) ορίζεται ότι εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσης οι προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων. Το ποσό της πρόβλεψης αυτής υπολογίζεται σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας, μετά την αφαίρεση των επιστροφών ή εκπτώσεων, βάσει των τηρούμενων βιβλίων. Το ποσό αυτό για κάθε διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να υπερβεί το 50% του συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού "πελάτες" όπως αυτό εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσης. Η έκπτωση αυτή εμφανίζεται στα βιβλία της επιχείρησης σε ειδικό λογαριασμό "προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων". Επίσης από το άρθρο αυτό του

νόμου 2065/1992 προβλέπεται η έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της ζημιάς που πραγματοποιήθηκε από φθορά, απώλεια, ή υποτίμηση κεφαλαίου.

Από τα παραπάνω λοιπόν συμπεραίνουμε ότι γίνεται προσπάθεια εναρμόνισης της φορολογικής νομοθεσίας με τις νέες διατάξεις του Ν. 2190/1920 όσον αφορά την αναγνώριση της έκπτωσης των προβλέψεων από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

2. Διακρίσεις και ανάλυση των προβλέψεων

2.1 Προβλέψεις για κινδύνους εκμετάλλευσης

Η πρώτη από τις δύο βασικές κατηγορίες των διακρίσεων είναι οι προβλέψεις για κινδύνους εκμετάλλευσης. Οι προβλέψεις αυτές προορίζονται να καλύψουν τα έξοδα της χρήσης που πιθανολογείται ότι θα πραγματοποιηθούν μετά τον σχηματισμό των προβλέψεων. Τα έξοδα αυτά αν είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στη χρήση θα είχαν καταχωρηθεί σε προσαύξηση των οργανικών εξόδων και δεν θα σχημάτιζαν προβλέψεις.

Αναλυτικά μέσα στην κατηγορία αυτή διακρίνονται οι εξής κυριότερες υποκατηγορίες προβλέψεων:

Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από υπηρεσία

Η νέα αυτή διάταξη του νομου 2190/1920 ορίζει ότι "οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, που υπολογίζονται και σχηματίζονται στο τέλος κάθε χρήσης καλύπτουν τις αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης ή απόλυσης". Με την διάταξη αυτή επιβάλλεται στο τέλος κάθε χρόνου, πρόβλεψη για την αποζημίωση που θα καταβάλλει στο προσωπικό της κατά την έξοδο του από την υπηρεσία. Η πρόβλεψη αυτή πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τις αποζημιώσεις που θα καταβάλλει η επιχείρηση στο εξερχόμενο λόγω συνταξιοδότησης ή απόλυσης προσωπικό της.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού είναι υποχρεωτική γιατί σε διαφορετική περίπτωση ο ισολογισμός δεν περιλαμβάνει μια τέτοια πρόβλεψη θα είναι ψευδής και τα αποτελέσματα χρήσης της επιχείρησης θα είναι διογκωμένα και εικονικά, με αποτέλεσμα η διανομή εικονικών κερδών να έχει καταστρεπτικές συνέ-

πειες για την μελλοντική πορεία της επιχείρησης.

Τα ποσά των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού κατά το χρόνο σχηματισμού των προβλέψεων δεν είναι επικαθαρισμένα και συνεπώς, σύμφωνα με όσα δέχεται η φορολογική νομοθεσία, τα ποσά αυτά δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα αφορολόγητα έσοδα κατά τον χρόνο αυτό.

Γενικά, οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, αποτελούν μιά από τις κυριότερες κατηγορίες προβλέψεων, αφού ο σχηματισμός τέτοιων προβλέψεων γίνεται σχεδόν σε κάθε χρήση λόγω της κινητικότητας του προσωπικού κάθε επιχείρησης.

Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις

Οι συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις που δεν έχουν τη μορφή Ανώνυμης Εταιρείας, και οι τυχόν τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων των επιχειρήσεων αυτών, αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής τους. Οι τυχόν διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση της περίπτωσης αυτής καταχωρούνται στον λογαριασμό "Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις".

2.2 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους

Πρόκειται για την δεύτερη μεγάλη κατηγορία διάκρισης των προβλέψεων. Οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους προορίζονται να καλύψουν έκτακτες ζημιές και έκτακτα έξοδα, που πιθανολογείται ότι θα πραγματοποιηθούν μετά από τον σχηματισμό των προβλέψεων. Τα έξοδα αυτά αν είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στη χρήση θα είχαν καταχωρηθεί στα Αποτελέσματα Χρήσης ως έκτακτα και ανόργανα έξοδα ή κατά περίπτωση ως έξοδα προηγούμενων χρήσεων.

Αναλυτικότερα, μέσα στην κατηγορία αυτή διακρίνονται οι εξής κυριότερες υποκατηγορίες προβλέψεων:

Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων

Σε περίπτωση υποτίμησης παγίου περιουσιακού στοιχείου ασκείται, εάν αυτό υπόκειται ή όχι σε απόσβεση και εφόσον η υποτίμηση

προβλέπεται ότι θα είναι διαρκής, σχηματίζεται ανάλογη πρόβλεψη, ώστε η αποτίμηση του στοιχείου αυτού κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού να γίνεται στη χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσης, και της υποτιμημένης τρέχουσας τιμής του. Οι προβλέψεις αυτές θα βαρύνουν τα Αποτελέσματα Χρήσης.

Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Συμπεριλαμβάνονται οι προβλέψεις που γίνονται για τις επισφαλείς απαιτήσεις δηλαδή για τις απαιτήσεις που η είσπραξη τους δεν είναι πιθανή, σύμφωνα με τις συντρέχουσες συνθήκες που αφορούν κυρίως την αφερεγγυότητα του οφειλέτη.

Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές

Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται από τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, τόσο των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων. Επίσης σχηματίζονται και όταν η επιχείρηση προβαίνει σε πιστώσεις και δάνεια σε ξένο νόμισμα. Το Ε.Γ.Λ.Σ. προνοεί για τη διάκριση των προβλέψεων στις δύο μεγάλες κατηγορίες, όπως θα δούμε στη λογιστική απεικόνιση που ακολουθεί.

3. Λογιστική απεικόνιση των προβλέψεων

3.1 Κωδικοποίηση σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. το οποίο εφαρμόζεται υποχρεωτικά από 1.1.1993 έχει διακρίνει και ταξινομήσει τις διάφορες κατηγορίες των προβλέψεων μέσα στην ομάδα 4 (Παθητικού). Συγκεκριμένα, ο λογαριασμός 44 "Προβλέψεις" είναι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός των προβλέψεων με υπολογαριασμούς από 44.00 - 44.09 για προβλέψεις κινδύνων εκμετάλλευσης και 44.10 - 44.98 για προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους. Αναλυτικά έχουμε:

44.00

Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου

Πρόκειται για τις προβλέψεις που σχηματίζονται για τα ποσά που θα διατεθούν ως αποζημίωση στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης ή αποχώρησης ή απόλυσης.

44.01 - 44.98

Το Ε.Γ.Α.Σ. αφήνει κενούς τους υπολογαριασμούς αυτούς για να τους χρησιμοποιήσει η επιχείρηση σύμφωνα με τις ανάγκες της.

44.09

Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης

Συμπεριλαμβάνονται όλες οι υπόλοιπες προβλέψεις εκμεταλλεύσεων που δεν έχουν συμπεριληφθεί στις προηγούμενες κατηγορίες υπολογαριασμών.

44.10

Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων

Πρόκειται για τις προβλέψεις που σχηματίζονται στις περιπτώσεις που η επιχείρηση πιθανολογεί υποτίμηση ή απαξίωση κάποιων παγίων περιουσιακών στοιχείων της.

44.11

Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Παρακολουθούνται όλες οι σχηματισμένες προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις (πχ. πελάτες).

44.12

Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα

Πρόκειται για τις σχηματισμένες προβλέψεις που διενεργεί η επιχείρηση όταν πιθανολογεί ότι κατά τη διάρκεια της χρήσης θα προκύψουν κάποια έκτακτα έξοδα ή θα υποστεί κάποιους εξαιρετικούς κινδύνους.

44.13**Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων**

Όταν η επιχείρηση πιθανολογεί ότι μέσα στη χρήση θα πληρώσει κάποια έξοδα που αφορούν προηγούμενες χρήσεις, τότε σχηματίζει τις αντίστοιχες προβλέψεις που παρακολουθούνται στον οικείο λογαριασμό.

44.14**Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων**

Παρακολουθούνται οι σχηματισμένες προβλέψεις συναλλαγματικών διαφορών που προκύπτουν από την αποτίμηση απαιτήσεων (πχ. πελατών, γραμματίων εισπρακτέων) και λοιπών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

44.15**Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων**

Παρακολουθούνται οι σχηματισμένες προβλέψεις συναλλαγματικών διαφορών που προκύπτουν από διάφορες πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων

44.98**Λοιπές έκτακτες προβλέψεις**

Συμπεριλαμβάνονται οι υπόλοιπες προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους.

3.2 Παραδείγματα - Εφαρμογές

Οι λογιστικές εγγραφές των προβλέψεων ακολουθούν την εξής γενική σειρά: πρώτα γίνεται ο σχηματισμός της πρόβλεψης, κατόπιν γίνεται η χρησιμοποίηση της πρόβλεψης και τέλος γίνεται η τακτοποίησή της.

Όμως υπάρχουν κάποιες διαφορές ανάμεσα στις εγγραφές των προβλέψεων εκμετάλλευσης με τις εγγραφές των προβλέψεων για έκτα-

κτους κινδύνους, γι' αυτό εξετάζεται η κάθε μία περίπτωση ξεχωριστά και αναλυτικά.

Προβλέψεις Εκμετάλλευσης

Παράδειγμα 1ον: Κατά το έτος 1990 (31.12.1990) σχηματίστηκε πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που ανέρχεται σε 25.000.000 δρχ. Κατά τη διάρκεια της χρήσης 1991 καταβλήθηκαν ποσά για αποζημίωση προσωπικού που ανέρχονται σε 22.000.000 δρχ. Ζητούνται οι λογιστικές εγγραφές με τις τρεις διαφορετικές λύσεις σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.

ΛΥΣΗ I

α. Σχηματισμός πρόβλεψης

		31/12/1990
68	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	
68.00	Προβλέψεις για αποζημίωση λόγω εξόδου από υπηρεσία	
68.00.00	Προβλέψεις προσωπικού για αποζημίωση	25.000.000
	εις	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις	25.000.000
	Εγγραφή σχηματισμού πρόβλεψης	

β. Χρησιμοποίηση πρόβλεψης (κατά τη διάρκεια έτους 1991)

Σύμφωνα με τη Λύση I τα ποσά των αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν κατά το έτος 1991 καταχωρήθηκαν στους Λογαριασμούς της 6ης ομάδας του Ε.Γ.Λ.Σ. Έτσι έχουμε:

60	ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	
60.05	Αποζημίωση απόλυσης ή εξόδου από υπηρεσία	
60.05.00	Αποζημίωση έμμισθου προσωπικού	22.000.000
	εις	

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
38.00	Ταμείο	
38.00.00	Μετρητά	22.000.000
	Εγγραφή χρησιμοποίησης πρόβλεψης	

γ. Τακτοποίηση πρόβλεψης

31/12/1991

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από υπηρεσία	
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις	22.000.000
	εις	
78	ΙΔΙΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
78.05	Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη κινδύνων εκμετάλλευσης	
78.05.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	22.000.000
	Εγγραφή τακτοποίησης πρόβλεψης	

44.00.00

22.000.000		25.000.000
------------	--	------------

Σημείωση:

Όπως παρατηρούμε οι σχηματισμένες προβλέψεις (44.00.00) μεταφέρονται κατά τη διαδικασία τακτοποίησης στον λογαριασμό 78.05 μέχρι το ποσό των εξόδων που πραγματοποιούνται και το ποσό αυτό δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από το ποσό της αρχικής πρόβλεψης. (Δηλαδή στο παράδειγμά μας, δεν θα μπορούσαμε να μεταφέρουμε στον 78.05 ποσό μεγαλύτερο των 25.000.000 δρχ.).

Όταν η σχηματισμένη πρόβλεψη είναι μικρότερη των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν τότε με χρέωση του 83.13 "Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων" και πίστωση του 44 "Προβλέψεις" σχηματίζεται συμπληρωματική πρόβλεψη. Μετά γίνεται η μεταφορά της στον 78.05.

ΛΥΣΗ ΙΙ

α. Σχηματισμός πρόβλεψης

		31/12/1990	
68	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	
68.00	Προβλέψεις	για αποζημίωση λόγω εξόδου από υπηρεσία	
68.00.00	Προβλέψεις	προσωπικού για αποζημίωση	25.000.000
	εις		
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		
44.00	Προβλέψεις	για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από υπηρεσία	
44.00.00	Σχηματισμένες	προβλέψεις	25.000.000
	Εγγραφή	σχηματισμού πρόβλεψης	

β. Χρησιμοποίηση πρόβλεψης (κατά τη διάρκεια του έτους 1991)

Σύμφωνα με τη Λύση ΙΙ η καταχώρηση των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν και για τα οποία είχαν σχηματισθεί προβλέψεις γίνεται στη χρέωση των οικείων υπολογαριασμών 44.00-44.09 με το τίτλο "Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις".

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		
44.00	Προβλέψεις	για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από υπηρεσία	
44.00.01	Χρησιμοποιημένες	προβλέψεις	22.000.000
	εις		
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Μετρητά		22.000.000
	Εγγραφή	χρησιμοποίησης πρόβλεψης	

γ. Τακτοποίηση πρόβλεψης

31/12/1991	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από υπηρεσία
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις 3.000.000 εις
84	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ
84.00	Εσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις
84.00.00	Έσοδα από προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από υπηρεσία 3.000.000
Εγγραφή τακτοποίησης πρόβλεψης	

44.00.00	44.00.01
3.000.000 25.000.000	22.000.000

Σημείωση:

Στο τέλος της χρήσης πρέπει το χρεωστικό υπόλοιπο του 44.00.01 "Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις" να είναι ίσο με το πιστωτικό υπόλοιπο του 44.00.00 "Σχηματισμένες προβλέψεις".

ΛΥΣΗ ΙΙΙ

α. Σχηματισμός πρόβλεψης

31/12/1990	
68	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
68.00	Προβλέψεις για αποζημίωση λόγω εξόδου από υπηρεσία
68.00.00	Προβλέψεις προσωπικού για αποζημίωση 25.000.000 εις
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω

	εξόδου από υπηρεσία	
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις	25.000.000
	Εγγραφή σχηματισμού πρόβλεψης	

β. Χρησιμοποίηση πρόβλεψης (κατά τη διάρκεια του έτους 1991)

Σύμφωνα με τη Λύση ΙΙΙ τα καταβαλλόμενα ποσά εξόδων για τα οποία είχαν σχηματισθεί προβλέψεις τον προηγούμενο χρόνο, καταχωρήθηκαν στη χρέωση του λογαριασμού 82.00 "Εξοδα προηγούμενων χρήσεων", σε τριτοβάθμιους λογαριασμούς αντιστοίχους των κατ' είδος εξόδων της 6ης ομάδας του Ε.Γ.Λ.Σ.

82	ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	
82.00	Εξοδα προηγούμενων χρήσεων	
82.00.07	Εξοδα για αποζημίωση προσωπικού λόγω	
	εξόδου από υπηρεσία	22.000.000
	εις	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
38.00	Ταμείο	
38.00.00	Μετρητά	22.000.000
	Εγγραφή χρησιμοποίησης πρόβλεψης	

γ. Τακτοποίηση πρόβλεψης

		31/12/1991
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω	
	εξόδου από υπηρεσία	
44.00.00	Σχηματισμένες προβλέψεις	25.000.000
	εις	
84	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	
84.91	Εσοδα από προβλέψεις προηγούμενης χρήσης για	
	κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης	
84.91.00	Εσοδα από προβλέψεις για αποζημίωση	
	προσωπικού	25.000.000
	Εγγραφή τακτοποίησης πρόβλεψης	

44.00.00	
25.000.000	25.000.000

Σημείωση:

Όπως παρατηρούμε οι σχηματισμένες προβλέψεις (44.00.00) μεταφέρονται στον 84.91 με το ποσό της αρχικής πρόβλεψης (δηλαδή με τα 25.000.000 στο παράδειγμά μας).

Όσον αφορά τον τρίτο τρόπο λογιστικού χειρισμού των προβλέψεων για κινδύνους εκμετάλλευσης, είναι ο πιο απλός και δίχως μειονεκτήματα, άρα και ο σωστότερος. Πάντως, μέχρι τη νομοθετική τροποποίηση του Ε.Γ.Λ.Σ. κάθε επιχείρηση έχει την ευχέρεια να επιλέγει όποια μέθοδο (λύση) επιθυμεί από τις τρεις που αναλύσαμε πιο πάνω.

Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους

Παράδειγμα 1ον: Κατά την 31.12.1990, κατά τη σύνταξη του Ισολογισμού, εκκρεμεί δικαστική απόφαση για αποζημίωση ζημιών που προξένησε αυτοκίνητο της επιχείρησης σε αντίδικό μας, αιτούμενη αποζημίωση 1.500.000 δρχ. Τελικά κατά την επόμενη χρήση (1991) καταβλήθηκε αποζημίωση 1.200.000 δρχ. στον αντίδικο. Ζητούνται οι λογιστικές εγγραφές από την ημέρα σχηματισμού της πρόβλεψης μέχρι την ημέρα τακτοποίησής της.

ΛΥΣΗ

α. Σχηματισμός πρόβλεψης

		31/12/1990
83	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ	
83.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους ή έκτακτα έξοδα	
83.12.00	Προβλέψεις για έκτακτα έξοδα	1.500.000
	εις	
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
44.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους	

44.12.00	Σχηματισμένες προβλέψεις Εγγραφή σχηματισμού πρόβλεψης	1.500.000
----------	---	-----------

β. Χρησιμοποίηση πρόβλεψης (κατά το έτος 1991)

82	ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	
82.00	εξοδα προηγούμενων χρήσεων	
82.00.07	Αποζημίωση αυτοκινητιστικών ατυχημάτων	1.200.000
	εις	
38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
38.00	Ταμείο	
38.00.00	Μετρητά	1.200.000
	Εγγραφή χρησιμοποίησης πρόβλεψης	

γ. Τακτοποίηση πρόβλεψης

1991

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
44.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους ή έκτακτα έξοδα	
44.12.00	Σχηματισμένες προβλέψεις	1.500.000
	εις	
84	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	
84.01	Εσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	
84.01.12	Εσοδα από προβλέψεις για έκτακτα έξοδα	1.500.000
	Εγγραφή τακτοποίησης πρόβλεψης	

44.12.00

1.500.000		1.500.000
-----------	--	-----------

Σημείωση:

Όπως παρατηρούμε οι σχηματισμένες προβλέψεις (44.12.00) μεταφέρονται στον 84.01.12 με το ποσό της αρχικής πρόβλεψης (δηλαδή με 1.500.000 δρχ. στο παράδειγμά μας).

Παράδειγμα 2ον: Η επιχείρηση "X" είχε κατά την 31/12/1990 τις εξής βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα:

- α) Συναλλαγματικές εισπρακτέες αξίας 1.000 \$
 β) Συναλλαγματικές πληρωτέες αξίας 2.000 DEM
 Οι τιμές των ξένων νομισμάτων ήταν οι εξής:

	31.12.1989	31.12.1990
\$	205	210
DEM	120	125

Ζητούνται οι εγγραφές των προβλέψεων για τις συναλλαγματικές διαφορές που θα προκύψουν κατά την 31.12.1990.

α.	1000 \$	—>	205.000	31.12.1989
β.	1000 \$	—>	210.000	31.12.1990

31/12/1990				
31	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			
31.07	Γραμμάτια Χαρτοφυλακίου σε \$			
31.07.01	Γραμμάτια σε \$		5.000	
	εις			
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ			
44.14	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων			
44.14.00	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές σε \$		5.000	
	Εγγραφή χρησιμοποίησης και σχηματισμού πρόβλεψης			
	do			
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ			
44.14	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές			

44.14.00	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές σε \$			5.000	
	εις				
81	ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
81.01	Εκτακτα και ανόργανα έσοδα				
81.01.04	Συναλλαγματικές διαφορές σε \$				5.000
	Εγγραφή τακτοποίησης πρόβλεψης				

β.	DEM	2.000	—>	240.000	31.12.1989
	DEM	2.000	—>	250.000	31.12.1990

31/12/1990

44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ				
44.14	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση υποχρεώσεων				
44.14.00	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές σε DEM			10.000	
	εις				
51	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ				
51.01	Γραμμάτια πληρωτέα σε ξένο νόμισμα				
51.01.00	Γραμμάτια πληρωτέα σε DEM				10.000
	Εγγραφή σχηματισμού και χρησιμοποίησης πρόβλεψης				
	do				
81	ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
81.00	Εκτακτα και ανόργανα έξοδα				
81.00.04	Συναλλαγματικές διαφορές σε DEM			10.000	
	εις				
44	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ				
44.14	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορες από αποτίμηση υποχρεώσεων				
44.14.00	Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορες σε DEM				10.000
	Εγγραφή τακτοποίησης πρόβλεψης				

4. Κριτική και Συμπεράσματα των προβλέψεων

Οι προβλέψεις έχουν ιδιαίτερη σημασία γιατί έχουν ως αποστολή την εξασφάλιση βιωσιμότητας των οικονομικών μοναδων κάτι που κρίνεται από τις σύγχρονες αντιλήψεις ως απαραίτητο για την ανάπτυξη της οικονομίας κάθε χώρας. Η εξασφάλιση βιωσιμότητας επιτυγχάνεται με την αποφυγή του κινδύνου διανομής ανύπαρκτων και πλασματικών κερδών που εξασφαλίζεται με το σχηματισμό των προβλέψεων.

Οι προβλέψεις σχηματίζονται προτού καθοριστούν τα τελικά Αποτελέσματα Χρήσεως και η Γενική Εκμετάλλευση και έτσι συντελούν στην οριστική διαμόρφωσή τους. Ο σχηματισμός τους δεν γίνεται αυθαίρετα και ανεξέλεγκτα από τις οικονομικές μονάδες, αλλά τηρούνται αυστηρές προϋποθέσεις που ορίζει η φορολογική αρχή.

Στη χώρα μας έχει καθιερωθεί, οι προβλέψεις να εμφανίζονται στο Παθητικό του Ισολογισμού σε ιδιαίτερη κατηγορία λογαριασμών μεταξύ των κατηγοριών ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων (βλέπε ισολογισμούς στα παραρτήματα που ακολουθούν). Η εμφάνιση των προβλέψεων σε αυτή τη θέση μπορεί να δικαιολογηθεί από το ότι μελλοντικά οι προβλέψεις ενδέχεται να μετατραπούν σε αποθεματικά ή υποχρεώσεις.

Γενικά, οι προβλέψεις αποτελούν σπουδαίο αντικείμενο της Λογιστικής και κρίνεται αναγκαία η γνώση τους.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ι V .

ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ - ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ - ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

1. Σχέσεις αποσβέσεων - προβλέψεων αποθεματικών

Οι αποσβέσεις, οι προβλέψεις και τα αποθεματικά κεφάλαια, φαινομενικά αποτελούν τρία ξεχωριστά κεφάλαια της σύγχρονης Λογιστικής. Όπως είδαμε στην ανάλυση των προηγούμενων κεφαλαίων υπάρχει άμεσος συσχετισμός αναμεταξύ τους με αρκετά κοινά σημεία εφαρμογής τους. Όμως, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στο ότι, τόσο οι αποσβέσεις, όσο τα αποθεματικά αλλά και οι προβλέψεις έχουν ως κυριότερο σκοπό την διατήρηση της ακεραιότητας του κεφαλαίου της οικονομικής μονάδας, εξασφαλίζοντας την παραγωγικότητά της και κατ' επέκταση την βιωσιμότητά της μέσα σε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό χώρο.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε τα επιμέρους σημεία των τριών κεφαλαίων (ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ - ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ - ΑΠΟΘΕΜΑΤΑΙΚΑ) στα οποία παρουσιάζονται οι σημαντικότερες ομοιότητες και διαφορές τους.

2. Διαφορές - Ομοιότητες2.1 Ανάλογα με την υποχρεωτικότητά τους

- α) Οι αποσβέσεις είναι προαιρετικές σύμφωνα με το ν. 2065/1992 ο οποίος κατήργησε το υποχρεωτικό της διενέργειας αποσβέσεων που ίσχυε μέχρι τις 30 Δεκεμβρίου 1992.
- β) Οι προβλέψεις είναι υποχρεωτικές σύμφωνα με το άρθρο 43 του νόμου 2190/1920 περί Α.Ε.
- γ) Τα αποθεματικά δημιουργούνται προαιρετικά εκτός του τακτικού αποθεματικού του οποίου η δημιουργία είναι υποχρεωτική.

2.2 Ανάλογα με το αντικείμενο τους

- α) Οι αποσβέσεις έχουν πάντα καθορισμένο αντικείμενο, το οποίο είναι το εκάστοτε αποσβεστέο περιουσιακό στοιχείο.
- β) Οι προβλέψεις έχουν πάντα καθορισμένο αντικείμενο, το οποίο είναι το εκάστοτε υποτιμώμενο ενεργητικό ή υπερτιμώμενο παθητικό περιουσιακό στοιχείο.
- γ) Τα αποθεματικά δεν έχουν πάντα καθορισμένο αντικείμενο και προορισμό, αλλά αποσκοπούν στην αντιμετώπιση του γενικού κινδύνου που προέρχεται από διάφορους λόγους.

2.3 Σε σχέση με τις συνέπειες που επιφέρουν στον Ισολογισμό

- α) Οι αποσβέσεις επιφέρουν μείωση του Ενεργητικού γιατί επέρχεται μείωση στα επιμέρους διάφορα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης.
- β) Οι προβλέψεις επιφέρουν μείωση του Ενεργητικού με την υποτίμηση των Ενεργητικών στοιχείων και αύξηση του Παθητικού με την υπερτίμηση των παθητικών στοιχείων.
- γ) Τα αποθεματικά αυξάνουν την καθαρή θέση της επιχείρησης δηλαδή πρόκειται για έναν έμμεσο τρόπο αυτοχρηματοδότησης.

2.4 Σε σχέση με τις φθορές, απώλειες του Κεφαλαίου

- α) Οι αποσβέσεις έχουν ως στόχο την επανόρθωση της οριστικής ζημιάς λόγω φθοράς ή απώλειας με την ανασύσταση του χαμένου κεφαλαίου.
- β) Οι προβλέψεις προνοούν για τυχόν ζημιές και έχουν ως τελικό στόχο την ακεραιότητα του κεφαλαίου.
- γ) Τα αποθεματικά έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση ενδεχόμενων ζημιών και αποτελούν πρόσθετο ίδιο κεφάλαιο, το οποίο αυξάνει το αρχικό.

2.5 Σύμφωνα με την φορολόγησή τους

- α) Οι αποσβέσεις φορολογικά αποτελούν δαπάνη, η οποία εκπίπτει

από τα ακαθάριστα έσοδα.

- β) Οι προβλέψεις φορολογούνται αλλά απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα ως δαπάνη.
- γ) Τα αποθεματικά αποτελούν κέρδη τα οποία φορολογούνται εκτός από τα Αφορολόγητα αποθεματικά τα οποία εξαιρούνται.

2.6 Ανάλογα με το χρόνο δημιουργίας τους

- α) Οι αποσβέσεις διενεργούνται προτού καθοριστεί το τελικό αποτέλεσμα χρήσης και συντελούν στην οριστική διαμόρφωσή του.
- β) Οι προβλέψεις σχηματίζονται προτού καθοριστεί το τελικό αποτέλεσμα χρήσης και συντελούν στην οριστική διαμόρφωσή του.
- γ) Τα αποθεματικά δημιουργούνται μετά τον καθορισμό του τελικού αποτελέσματος χρήσης, χωρίς να υπάρξει αλλοίωση του οριστικού αποτελέσματος.

2.7 Ανάλογα με το αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία)

- α) Οι αποσβέσεις διενεργούνται άσχετα από το αν υπάρχουν κέρδη ή όχι.
- β) Οι προβλέψεις σχηματίζονται άσχετα από την ύπαρξη κερδών ή όχι.
- γ) Τα αποθεματικά δημιουργούνται υπό την προϋπόθεση ύπαρξης καθαρών κερδών.

2.8 Ανάλογα με τη διανομή τους ή μη

- α) Οι αποσβέσεις αποτελούν οργανικό, ομαλό έξοδο και βαρύνουν το κόστος επομένως δεν διανέμονται.
- β) Οι προβλέψεις σχηματίζονται για πιθανές ζημιές ή απώλειες γι' αυτό και δεν διανέμονται.
- γ) Τα αποθεματικά δημιουργούνται όπως αναφέραμε από τα καθαρά κέρδη κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού και επομένως είναι δυνατόν να διανεμηθούν εκτός από το τακτικό και το αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

2.9 Ανάλογα με την εμφάνιση τους στον Ισολογισμό*

- α) Οι αποσβέσεις αποτελούν αντίθετους λογαριασμούς και εμφανίζονται αφαιρετικά των κυρίων στο Ενεργητικό
- β) Οι προβλέψεις εμφανίζονται στο Παθητικό σε ιδιαίτερη κατηγορία λογαριασμών ανάμεσα στα Ιδια Κεφάλαια και στις υποχρεώσεις
- γ) Τα αποθεματικά εμφανίζονται στο Παθητικό σε ιδιαίτερη κατηγορία μετά τα Ιδια Κεφάλαια.

* Σχετικά με την εμφάνιση των αποσβέσεων, των αποθεματικών και των προβλέψεων υπάρχουν υποδείγματα Ισολογισμών στα Παραρτήματα (Κεφάλαιο V).

3. Συνοπτικός Πίνακας των διαφορών μεταξύ Αποσβέσεων - Προβλέψεων - Αποθεματικών

ΠΙΝΑΚΑΣ

A/A	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ
1	Προαιρετικά	Υποχρεωτικά	Προαιρετικά (πλην τακτικού)
2	Αντικείμενο το αποσβεστέο περιουσιακό στοιχείο	Αντικείμενο το υποτιμώμενο ενεργητικό ή υπερτιμώμενο Παθητικό	Αντικείμενο, γενικό, όχι καθορισμένο για διαφορούς κινδύνους
3	Μείωση ενεργητικού	Μείωση ενεργητικού ή αύξηση παθητικού	Αύξηση καθαρής θέσης
4	Ανασύσταση χαμένου κεφαλαίου	Διατήρηση ακεραιότητας κεφαλαίου	Αποτελούν πρόσθετο ίδιο κεφάλαιο
5	Ασχετα από κέρδη	Ασχετα από κέρδη	Μόνον όταν υπάρχουν κέρδη
6	Προτού τελικού αποτελέσματος χρήσης	Προτού τελικού αποτελέσματος χρήσης	Μετά τελικού αποτελέσματος χρήσης
7	Δεν διανέμονται	Δεν διανέμονται	Διανομή ορισμένων
8	Εμφάνιση αφαιρετικά στο Ενεργητικό	Εμφάνιση στο Παθητικό	Εμφάνιση στο Παθητικό
9	Εκπίπτονται από ακαθάριστα έσοδα	Εκπίπτονται υπό προϋποθέσεις από ακαθάριστα έσοδα	Φορολογούνται εκτός τα αφορολόγητα αποθεματικά

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο V.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Προεδρικό Διάταγμα 88/1973 "ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ"
2. Υπόδειγμα Ισολογισμού και Α.Χ. σύμφωνα με Ε.Γ.Λ.Σ.
 - 2.1 Εθνική Τράπεζα
 - 2.2 Εμπορική Τράπεζα
 - 2.3 Κτηματική Τράπεζα
 - 2.4 ΕΤΒΑ LEASING
 - 2.5 ΑΛΦΑ LEASING
 - 2.6 Ε.Ε.Ε.Χ.
 - 2.7 ΕΛΜΕC SPORT Α.Ε.
 - 2.8 ΛΑΛΑΟΥΝΗΣ Α.Ε.Β.Ε.
 - 2.9 ΣΑΛΑΧΟΥΡΗΣ Α.Ε.
 - 2.10 ΓΚΡΗΚ ΓΚΟΛΝΤ Α.Ε.Β.Ε.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ (1)

1) ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 88/1973

ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ
(Φ.Ε.Κ. 153/23.7.1973, τεύχος Α')

ΑΡΘΡΟΝ 1

1. Δια τον προσδιορισμόν του καθαρού κέρδους των εμπορικών, βιομηχανικών και γεωργικών επιχειρήσεων των ασκουμένων υπό φυσικών και νομικών προσώπων, ως και του καθαρού εισοδήματος εξ υπηρεσιών ελευθερίων επαγγελματιών περί των αι διατάξεις των άρθρων 35, 39 και 46 του Ν.Δ. 3323/1955 «περί φορολογίας του εισοδήματος» και του άρθρου 8 του Ν.Δ. 3843/1958 «περί φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων», τα ποσοστά αποσβέσεως της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων καθορίζονται κατά τας επομένως διατάξεις του παρόντος.

Γενικά για τις
αποσβέσεις

2. Τα ποσοστά ταύτα εφαρμόζονται επί διαχειρίσεων ή ισολογισμών, των η λήξις εμπίπτει εις το από 1ης Ιανουαρίου 1973 και εφεξής χρονικό διάστημα.

3. Τα κατά το παρόν Διάταγμα ποσά εκπεστέων αποσβέσεων υπολογίζονται επί της εις δραχμάς αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως κατά τον χρόνον κτήσεως αυτών ή της προσηρμοσμένης αξίας των της εξευρισκομένης κατά τας ισχυούσας εκάστοτε σχετικές διατάξεις περί προσαρμογής των ισολογισμών, πλην της τοιαύτης της προβλεπομένης υπό των διατάξεων του Ν.Δ. 1314/1972.

4. Τα δια του παρόντος καθοριζόμενα ποσοστά αποσβέσεων αφορώσιν ετησίαν απόσβεσιν. Επί νέων μηχανημάτων, εγκαταστάσεων και λοιπών παγίων στοιχείων, η απόσβεσις άρχεται από του μηνός καθ' ον ετέθησαν ταύτα εις λειτουργίαν, υπολογίζονται δε εις τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες μέχρι τέλους της χρήσεως.

5. Αι ενεργούμεναι αποσβέσεις δεν δύνανται να υπερβούν την αξίαν κτήσεως ή την προσηρμοσμένην τοιαύτην του αποσβεστέου στοιχείου κατά τα ανωτέρω εν παραγράφω 3 διαλαμβανόμενα.

(1) Προεδρικό Διάταγμα 520/1988 § 1: Για τον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους των επιχειρήσεων, ισχύουν τα ποσοστά απόσβεσης της αξίας των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 2-13 του Π.Δ/τος 88/1973 (ΦΕΚ 153/23.7.73 τ. Α'), όπως ισχύουν κάθε φορά.

Οι διατάξεις των παραγράφων 3 - 6 του άρθρου 1 του Π.Δ./τος 88/1973 εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση.

2. Η απόσβεση είναι υποχρεωτική και γίνεται κάθε έτος.

6. Η αξία των εργαλείων και ανταλλακτικών των χρησιμοποιούμενων μηχανημάτων τόσο των επιχειρήσεων όσο και των ελευθερίων επαγγελματιών, αποσβέννυνται εξ ολοκλήρου εντός της χρήσεως καθ' ην το πρώτον χρησιμοποιήθησαν ταύτα.

Ανταλλακτικά
και εργαλεία

7.⁽¹⁾ Πάγια στοιχεία, των οποίων η αξία κτήσης εκάστου είναι μέχρι 75.000 δραχμές, δύναται να αποσβένονται εξ ολοκλήρου μέσα στη χρήση κατά την οποία τέθηκαν αυτά σε λειτουργία.

8. Η διενέργεια κατ' έτος των δια του παρόντος οριζόμενων ποσοστών αποσβέσεων τυγχάνει υποχρεωτική⁽²⁾.

ΑΡΘΡΟΝ 2

1. Τα ποσά αποσβέσεως της αξίας των κτιριακών εγκαταστάσεων και οικοδομημάτων ορίζονται ως ακολούθως:

Κτίρια και
εγκαταστάσεις

α) Επί οικοδομών ή τμημάτων τούτων, χρησιμοποιούμενων υπό ξενοδοχείων, κλινικών, σανατορίων, εκπαιδευτηρίων και καταστημάτων εξυπηρετήσεως του κοινού εν γένει εις οκτώ επί τοις εκατόν (8%),

β) επί μπαγκαλόους, κάμπινγκς και συναφών εγκαταστάσεων, εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%) ή οκτώ επί τοις εκατόν (8%), αναλόγως της κατασκευής των εκ ξυλείας ή τσιμέντου,

γ) επί οικοδομών ή τμημάτων τούτων, χρησιμοποιούμενων υπό των λοιπών επιχειρήσεων, εις πέντε επί τοις εκατόν (5%),

δ) επί προχείρων κατασκευών (ξύλινων, πλαστικών κ.λπ.) εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

ε) επί βιομηχανοστασίων, των παραρτημάτων και παρακολουθημάτων τούτων, ως και των μετ' αυτών συνεχόμενων αποθηκών προς αποθήκευσιν πρώτων υλών και πρώτην εναπόθεσιν των βιομηχανικών προϊόντων, ως ταύτα νοούνται υπό της διατάξεως της παραγρ. 4 του άρθρου 18 του Ν.Δ. 3323/1955, εις οκτώ επί τοις εκατόν (8%),

στ) επί ξηραντηρίων καπνού τύπου Βιρτζίνια εις οκτώ επί τοις εκατόν (8%),

ζ) επί ξηραντηρίων καπνού τύπου Μπάρλεϋ εις δέκα επί τοις εκατόν (10%),

η) επί οικοδομημάτων επεξεργασίας και συντηρήσεως καπνών εις φύλλα (καπναποθηκών) ή άλλων εξαγωγίμων γεωργικών προϊόντων, εις οκτώ επί τοις εκατόν (8%).

(1) Η § 7 του άρθρου 1 προστέθηκε με το άρθρο 5 του Ν. 1947/1991 και η πρώην § 7 αριθμήθηκε ως § 8 (ισχύς από ισολογισμούς που κλείνουν μετά την 30/12/1990). Με το άρθρο 10 § 11 του Ν. 2065/1992 το ποσό των δρχ. 75.000 αυξήθηκε από 30/6/1992 σε δρχ. 200.000.

(2) Με το άρθρο 10 § 11 του Ν. 2065/1992 ορίζεται, ότι η διενέργεια αποσβέσεων είναι προαιρετική για ισολογισμούς που κλείνουν μετά τις 30/12/1992.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

2. Εκ του ποσού της επί τη βάσει του παρόντος αναγνωριζομένης αποσβέσεως αφαιρείται η κατά τας διατάξεις του άρθρου 20 του Ν.Δ. 3323/1955 παρεχομένη απόσβεσις κατά ποσοστό δώδεκα επί τοις εκατόν (12%) ή πέντε επί τοις εκατόν (5%) επί του ακαθαρίστου εισοδήματος της οικοδομής ή του καστήματος, γραφείου κ.λπ., αναλόγως της περιπτώσεως.

3. Τα εν τη παραγράφω Ι του παρόντος αναφερόμενα ποσοστά αποσβέσεως εφαρμόζονται επί της αξίας των κτισμάτων, ανεξαρτήτως του τρόπου κατασκευής τούτων (συνήθους ή προκατασκευής).

ΑΡΘΡΟΝ 3

1. Δια τα μηχανήματα και εγκαταστάσεις παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενεργείας, τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

Μηχανήματα και
εγκαταστάσεις

α) Επί μηχανημάτων κινητηρίου δυνάμεως δια κινητήρων εσωτερικής καύσεως εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

β) επί θερμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής εις τέσσερα επί τοις εκατόν (4%),

γ) επί σταθμών αεροστροβίλων παραγωγής εις πέντε επί τοις εκατόν (5%),

δ) επί σταθμών εσωτερικής καύσεως (Diesel) εις οκτώ επί τοις εκατόν (8%),

ε) επί υδροηλεκτρικών σταθμών παραγωγής εις δύο επί τοις εκατόν (2%),

στ) επί γραμμών μεταφοράς εις τρία και ήμισυ επί τοις εκατόν (3,5%),

ζ) επί υποσταθμών μεταφοράς και γραμμών διανομής χαμηλής τάσεως εις τέσσερα επί τοις εκατόν (4%),

η) επί γραμμών διανομής μέσης τάξεως εις τρία και ήμισυ επί τοις εκατόν (3,5%) και

θ) επί υποσταθμών διανομής εις τέσσερα επί τοις εκατόν (4%).

2. Επί τηλεπικοινωνιακών εγκαταστάσεων και τηλεπικοινωνιακών έργων το ποσοστόν αποσβέσεως ορίζεται ως ακολούθως:

α) Επί τηλεφωνικών εγκαταστάσεων κέντρων εις οκτώ επί τοις εκατόν (8%),

β) επί τηλεγραφικών εγκαταστάσεων (Telex) κέντρων εις δέκα επί τοις εκατόν (10%),

γ) επί ραδιοηλεκτρικών εγκαταστάσεων εις δώδεκα και ήμισυ επί τοις εκατόν (12,5%),

δ) επί εναερίων γραμμών εις οκτώ επί τοις εκατόν (8%),

ε) επί υπογείων καλωδίων - σωληνώσεων εις τέσσερα επί τοις εκατόν (4%),

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

στ) επί υποβρυχίων καλωδίων εις πέντε επί τοις εκατόν (5%),

ζ) επί κυρίων τηλεφωνικών συνδέσεων - συσκευών - θαλάμων, εις δέκα επί τοις εκατόν (10%),

η) επί τηλεγραφικών συνδέσεων - συσκευών εις δέκα επί τοις εκατόν (10%),

θ) επί ραδιοηλεκτρικών συνδέσεων - συσκευών εις δέκα επί τοις εκατόν (10%),

ι) επί δευτερευουσών εγκαταστάσεων εις δώδεκα και ήμισυ επί τοις εκατόν (12,5%) και

ια) επί καλωδιακών πλοίων εις πέντε επί τοις εκατόν (5%).

3. Δια τους ηλεκτρονικούς υπολογιστάς και ηλεκτρονικά συγκροτήματα εν γένει, το ποσοστόν αποσβέσεως ορίζεται εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%). Το ποσοστόν τούτο ορίζεται εις τριάκοντα πέντε επί τοις εκατόν (35%) οσάκις τα ως άνω πάγια στοιχεία χρησιμοποιούνται ως μέσα εκπαίδευσως.

Για τα λογισμικά προγράμματα Η/Υ το ποσοστό αποσβέσεως ορίζεται σε 25%(¹).

4. Το ποσοστόν αποσβέσεως, δια τα ψυκτικά μηχανήματα (ψυγεία διατηρήσεως τροφίμων κ.λπ.), εγκαταστάσεις κλιματισμού και κεντρικής θερμάνσεως (λέβητες - καυστήρες κ.λπ.), ορίζεται εις δέκα επί τοις εκατόν (10%).

5. Επί μηχανημάτων και εγκαταστάσεων χρησιμοποιούμενων υπό καπνοβιομηχανιών τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

α) Επί κοπτικών μηχανών, χαρμανιέρων, υγραντηρίων και ξηραντηρίων καπνών, εγκαταστάσεων μεταφοράς καπνού εις φύλλα και κεκομμένου, κλιματιστικών εγκαταστάσεων εις τους χώρους επεξεργασίας και βιομηχανοποιήσεως, εις δέκα επί τοις εκατόν (10%) και

β) επί σιγαροποιητικών, κυτιοποιητικών, πακεταριστικών, λιθογραφικών μηχανών και σελλοφανέζων, εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%).

6. Δια τα μηχανήματα και εγκαταστάσεις των πρατηρίων υγρών καυσίμων και λιπαντηρίων τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

α) Επί αντλιών και εξοπλισμού αυτών εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%) και

β) επί αεροσυμπιεστών και γρασσαδόρων εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%).

7. Προκειμένου περί των ειδικών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων των κατωτέρω επιχειρήσεων, τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

(1) Το τελευταίο εδάφιο της § 3 προστέθηκε με το άρθρο 5 § 4 του Ν. 1947/1991 (ισχύς επί ισολογισμών κλειομένων μετά την 30/12/1990).

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

α. Κονσερβοποιίας και τυποποιημένων προϊόντων εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

β. υποδηματοποιίας εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%),

γ. βυρσοδεψίας εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

δ. παραγωγής νημάτων και υφασμάτων εξ αερίου και μετάξης (φυσικής και τεχνητής) εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%),

ε. παραγωγής νημάτων και υφασμάτων εκ φυσικού και τεχνητού βάμβακος εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

στ. παραγωγής χημικών προϊόντων εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

ζ. παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

η. παραγωγής πλαστικών ειδών εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

θ. διύλιστηρίων εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%),

ι. εκτυπωτικών, εκδοτικών και βιβλιοδετικών εργασιών εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

ια. παραγωγής τσιμέντου εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%) και

ιβ. παραγωγής σιδήρου και χάλυβος εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%).

8. Επί ειδών υγιεινής ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, σανατορίων και κλινικών θεωρουμένων ως εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων και ουχί των ακινήτων, το ποσοστόν αποσβέσεως ορίζεται εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%).

9. Δια τα δοχεία μεταφοράς υγρών και αερίων - μεταλλικών δεξαμενών κ.λπ., τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

α. Επί δοχείων μεταφοράς υγρών υλών (βαρελίων κ.λπ.) εις τριάντα επί τοις εκατόν (30%),

β. επί χαλυβδίνων φιαλών υγραερίου εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%),

γ. επί δικτύων σωληνώσεων μετά σχετικών εξαρτημάτων υγρών καυσίμων εις δέκα επί τοις εκατόν (10%),

δ. επί μεταλλικών δεξαμενών εναποθηκείσεως υγρών καυσίμων εις πέντε επί τοις εκατόν (5%).

10.(1) Για τα έργα δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιρρύπανσης, αντιπλημμυρικά έργα, κέντρα επεξεργασίας λυμάτων, τα ποσοστά απόσβεσης ορίζονται ως εξής:

A) Δίκτυο ύδρευσης:

α) Φράγματα 1%

(1) Η § 10 του άρθρου 3 προστέθηκε με το άρθρο 5 § 2 του Ν. 1947/1991 (ισχύς από ισολογισμούς που κλείουν μετά την 30/12/1990) και η πρώην § 10 αριθμείται ως § 11.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

β) Υδραγωγεία	2,5%
γ) Εξωτερικά αντλιοστάσια	4%
δ) Εσωτερικά αντλιοστάσια	4%
ε) Διυλιστήρια	2%
ζ) Κύριοι τροφοδοτικοί αγωγοί	3%
η) Δευτερεύοντες τροφοδοτικοί αγωγοί	3,5%
θ) Δίκτυο διανομής	4%
<i>Β) Δίκτυο αποχέτευσης:</i>	
α) Έργα βαρείας υποδομής	2%
β) Βασικοί συλλεκτήρες	2%
γ) Η/Μ εγκαταστάσεις	6,5%
δ) Δευτερεύοντες αγωγοί	2,5%
ε) Εξωτερικές διακλαδώσεις	4%
<i>Γ) Αντιπλημμυρικά έργα:</i>	
α) Διευθετήσεις ρεμμάτων	1%
β) Συλλεκτήρες ομβρίων	2%
γ) Φρεάτια υδροσυλλογής	4%
δ) Δίκτυο ομβρίων	2,5%
<i>Δ) Έργα Αντιρρύπανσης - Κέντρα Επεξεργασίας Λυμμάτων:</i>	
α) Ερευνητικό κέντρο λυμμάτων	2%
β) Κέντρα Λυμμάτων	2%

II. Επί λοιπών μηχανημάτων και εγκαταστάσεων εν γένει, το ποσοστόν αποσβέσεως ορίζεται ως ακολούθως:

α. Ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, σανατορίων, κλινικών και εκπαιδευτηρίων εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%),

β. λοιπών επιχειρήσεων εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%).

ΑΡΘΡΟΝ 4

1. Προκειμένου περί ειδών εξοπλισμού εν γένει (επίπλων, σκευών κ.λπ.) των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, σανατορίων, κλινικών, εκπαιδευτηρίων, εστιατορίων και κέντρων διασκέδασης, το ποσοστόν αποσβέσεως ορίζεται εις τριάκοντα επί τοις εκατόν (30%).

2. Το ποσοστόν αποσβέσεως επί ειδών εξοπλισμού εν γένει (επίπλων, σκευών κ.λπ.) λοιπών επιχειρήσεων ορίζεται εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%) (1).

3. Προκειμένου περί ειδών εξοπλισμού γραφείου, ήτοι λογιστικών μηχανών, αριθμομηχανών, φωτοαντιγραφικών και φωτοτυπικών μηχανημάτων, γραφομηχανών, μαγνητοφώνων και προβολέων διαφανειών, ως και οργάνων και συσκευών εργαστηρίου χημείου, το ποσοστόν α-

Είδη εξοπλισμού
(έπιπλα, σκεύη κ.λπ.)

(1) Ν. 1809/1988, άρθρο 9 § 1.— Η απόσβεση της δαπάνης για την απόκτηση των ηλεκτρονικών ταμειακών μηχανών γίνεται είτε εφάπαξ είτε σε τρεις το πολύ διαχειριστικές χρήσεις κατ' ίσα ποσά.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

ποσβέσεως ορίζεται εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%).

4. Δια τα ως άνω, εν παραγράφω 3, περιοριστικά στοιχεία, οσάκις ταύτα χρησιμοποιούνται ως μέσα εκπαίδευσσεως, το ποσοστόν αποσβέσεως ορίζεται εις τριάκοντα πέντε επί τοις εκατόν (35%).

ΑΡΘΡΟΝ 5

Μεταφορικά μέσα

1. Δια τα μεταφορικά μέσα (πλην πλωτών και εναερίων) και τροχαίον υλικόν τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως κατωτέρω:

α. Επί επιβατηγών αυτοκινήτων και μοτοσυκλεττών:
αα) εκπαιδευτηρίων εις δέκα επί τοις εκατόν (10%)

και

ββ) επιχειρήσεων ενοικιάσεως αυτοκινήτων σε 25%⁽¹⁾,

γγ) λοιπών επιχειρήσεων (πλην μεταφορικών) εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

β. επί μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%),

γ. επί φορτηγών αυτοκινήτων εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%),

δ. επί τουριστικών λεωφορείων αυτοκινήτων (πούλμαν) εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%),

ε. επί λεωφορείων αυτοκινήτων μεταφορικών επιχειρήσεων εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%),

στ. επί σιδηροτροχιών και τροχαίου υλικού εις πέντε επί τοις εκατόν (5%) και

ζ. επί λοιπών μέσων και μηχανημάτων των συγκοινωνιακών επιχειρήσεων εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%).

2. Προκειμένου περί εναερίων μεταφορικών μέσων τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

α. Επί αεροσκαφών καινούργιών εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%),

β. επί αεροσκαφών μεταχειρισμένων εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%) πλέον πέντε επί τοις εκατόν (5%) δι' έκαστον έτος το οποίον παρήλθεν από του επομένου της κατασκευής μέχρι του έτους της κτήσεως.

3. Επί πλοίων και λοιπών πλωτών μέσων χωρητικότητος φορτίου κατωτέρας των 500 τόννων, το ποσοστόν αποσβέσεως ορίζεται εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%) δια το πρώτον έτος εκμεταλλεύσεώς των υπό ελληνικήν σημαίαν, εις δέκα επί τοις εκατόν (10%) ετησίως, από του δευτέρου έως και του πέμπτου έτους και πέντε επί τοις εκατόν (5%) δια τον έκτον και έκαστον των εφεξής ετών.

(1) Η υποπερίπτωση ββ) της § 1 προστέθηκε με το άρθρο 5 § 3 του Ν. 1947/1991 (ισχύς επί ισολογισμών κλεισμένων μετά την 30/12/1990), της πρώην υποπερίπτωσης ββ) αριθμηθείσης ως γγ).

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

4. Οι εν παραγράφους 1 έως 3 του παρόντος συντελεσται αποσβέσεως δεν έχουν εφαρμογήν, οσάκις προβλέπονται έτεροι τοιούτοι υπό διατάξεων ειδικών νόμων.

ΑΡΘΡΟΝ 6

1. Το ποσοστόν αποσβέσεως, προκειμένου περί εγκαταστάσεων εν γένει επιχειρήσεων χαρακτηριζομένων ως επικινδύνων, ορίζεται εις δέκα εξ επί τοις εκατόν (16%) ετησίως.

Εγκαταστάσεις
επικινδύνων
επιχειρήσεων

2. Το ποσοστόν αποσβέσεως των εγκαταστάσεων εν γένει των επιχειρήσεων παραγωγής πολεμικών ειδών μετ' εκρηκτικών υλών ορίζεται εις τριάκοντα τρία επί τοις εκατόν (33%) ετησίως.

3. Αι εν τω παρόντι άρθρω αναφερόμεναι επιχειρήσεις δεν δικαούνται εις ενέργειαν των κατά τα άρθρα 2, 3 και 5 του παρόντος αποσβέσεων.

ΑΡΘΡΟΝ 7

1. Αι επιχειρήσεις λατομείων εξορύξεως μεταλλευμάτων ή άλλων ορυκτών υλών, πλην των κατά τα άρθρα 2 έως 5 του παρόντος αποσβέσεων των εγκαταστάσεών των, υποχρεούνται εις ενέργειαν ετησίας αποσβέσεως και επί της αξίας των λατομείων ή μεταλλείων κατά ποσοστόν οκτώ επί τοις εκατόν (8%).

Εξορυκτικές
επιχειρήσεις

2. Δια τα έξοδα κατασκευής ιδιωτικών οδών και πλατειών, υπό των εν παραγράφω 1 του παρόντος επιχειρήσεων, το ποσοστόν της αποσβέσεως ορίζεται εις πέντε επί τοις εκατόν (5%).

3. Το ποσοστόν αποσβέσεως των εν παραγράφω 1 ανωτέρω επιχειρήσεων, προκειμένου περί σπαστήρων λίθων, θραυστήρων τριβείων, πετρελαιομηχανών και λοιπών μηχανημάτων, ορίζεται εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%).

4. Προκειμένου περί της αποσβέσεως των δαπανών των πραγματοποιουμένων δια την εκτέλεσιν πάσης φύσεως μεταλλευτικών ερευνών, ως και των συναφών προς ταύτας δαπανών εν γένει, έχουν εφαρμογήν αι διατάξεις του άρθρου 18 του Ν.Δ. 4029/1959 «περί αργούντων μεταλλείων κ.λπ.».

ΑΡΘΡΟΝ 8

1. Το ποσοστόν ετησίας αποσβέσεως των εγκαταστάσεων εν γένει των επιχειρήσεων εκμεταλλεύσεως διωρύγων ορίζεται εις δέκα έξ επί τοις εκατόν (16%).

Εγκαταστάσεις
διωρύγων

2. Αι εν τω παρόντι άρθρω αναφερόμεναι επιχειρήσεις δεν δικαούνται εις ενέργειαν των κατά τα άρθρα 2, 3, 5 και 9 του παρόντος αποσβέσεων.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

ΑΡΘΡΟΝ 9

Προκειμένου περί λιμενικών έργων και ναυπηγείων, οι συντελεστές αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

Λιμενικά έργα
και ναυπηγεία

α) Επί λιμένων, αποβαθρών και ορμητηρίων εις δέκα επί τοις εκατόν (10%),

β) επί έργων ελαφρύνσεως πρανών εις δέκα εξ επί τοις εκατόν (16%),

γ) επί ρυμουλκών, βυθοκόρων, πλωτών γερανών, ακάτων - πορθμείων, λέμβων, φορτηγίδων, πλωτήρων και λοιπών συναφών στοιχείων εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

δ) επί μονίμων δεξαμενών εκ σκυροδέματος εις πέντε επί τοις εκατόν (5%),

ε) επί πλωτών δεξαμενών εις πέντε επί τοις εκατόν (5%),

στ) επί ναυπηγικών κλινών εις εξ επί τοις εκατόν (6%) και

ζ) επί σχεδίων ναυπηγήσεως πλοίων εις τριάκοντα τρία επί τοις εκατόν (33%).

ΑΡΘΡΟΝ 10

Δια τα πάγια περιουσιακά στοιχεία των εργοληπτικών επιχειρήσεων δημοσίων και ιδιωτικών έργων, οι συντελεστές ετησίας αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

Εργοληπτικές
επιχειρήσεις

α) επί ξυλείας χρησιμοποιουμένης δι' οικοδομικά και λοιπά τεχνικά έργα εις τριάκοντα επί τοις εκατόν (30%),

β) επί μεταλλικών ικριωμάτων εις δέκα επί τοις εκατόν (10%) και

γ) επί προωθητήρων γαιών, φορτωτών, ισοπεδωτήρων, αεροσυμπιεστών, εκσκαφών, ασφαλιστικών μηχανημάτων, γεωτρυπάνων, αναβατορίων, μηχανικών πτύων, αποξεστήρων αυτοκινουμένων, θραυστήρων, τριβείων, σιλοκοσκίνων, δονητών, αναμικτήρων σκυροδέματος, οδοστρωτήρων κ.λπ. εις δέκα επί τοις εκατόν (10%).

ΑΡΘΡΟΝ 11

Προκειμένου περί γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων χρησιμοποιουμένων υπό των γεωργικών επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων εν γένει, τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

Γεωργικά
μηχανήματα
και εργαλεία

α) Επί ελκυστήρων, αλωνιστικών μηχανών, σβαρνών οδοντωτών, σκαλιστηρίων, καλλιεργητών, αρότρων, δισκοσβαρνών, χορτοαναδευτών, χορτοσωρευτών, σπαρτικών μηχανών, φρητών αναβατορίων, μηχανών τεμαχισμού σανών δι' ενσείρωσιν (στασίμων), μηχανών αλέσεως τροφών, αυτοδετικών χορτοσυλλεκτοδεματικών πατατοσυλλεκτικών και θεριζοαλωνιστικών εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

β) επί φορτωτικών μηχανών, χορτοκοπτικών, συλλεκτικών βάμβακος, συλλεκτικών αραβοσίτου, φρεζών, τευτλοεξαγωγέων, κινητήρων εσωτερικής καύσεως και αντλητικών συγκροτημάτων εις δώδεκα επί τοις εκατόν (12%),

γ) επί λιπασματοδιανομέων και ψεκαστήρων εις δέκα τέσσαρα επί τοις εκατόν (14%) και

δ) επί λοιπών μηχανημάτων εις δέκα επί τοις εκατόν (10%).

ΑΡΘΡΟΝ 12(1)

1. Για τις κινηματογραφικές ταινίες, τα ποσοστά απόσβεσης ορίζονται σε ογδόντα τα εκατό (80%) για το πρώτο, δώδεκα τα εκατό (12%) για το δεύτερο και οκτώ τα εκατό (8%) για το τρίτο έτος εκμετάλλευσής τους.

2. Η απόσβεση υπολογίζεται σε δωδεκάμηνη βάση ανεξάρτητα από το χρόνο εκμετάλλευσής της ταινίας κατά το διαχειριστικό έτος με τον περιορισμό να μην υπερβεί κατά το πρώτο έτος τα πραγματοποιηθέντα από την εκμετάλλευση της ταινίας ακαθάριστα έσοδα. Η τυχόν διαφορά της μειωμένης κατά το πρώτο έτος απόσβεσης προσαυξάνει τις αποσβέσεις του δεύτερου έτους, ανεξάρτητα από το ύψος των ακαθάριστων εσόδων, ώστε για τα πρώτα δύο έτη η συνολική απόσβεση να ανέρχεται στο ενενήντα δύο τα εκατό (80% + 12% = 92%) της αξίας της ταινίας.

Κινηματογραφικές
ταινίες

ΑΡΘΡΟΝ 13

Προκειμένου περί ελευθερίων επαγγελματιών, τα ποσοστά αποσβέσεως ορίζονται ως ακολούθως:

α) Επί επίπλων και σκευών εις δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15%),

Περιουσιακά
στοιχεία ελευθερίων
επαγγελματιών

(1) Το άρθρο 12 του Π.Δ. 88/1973 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 § 14 του Ν. 1473/1984 (ισχύς από 1/1/84). Το αντικαταστάθέν άρθρο είχε ως εξής:

« Άρθρο 12 § 1. Δια τας κινηματογραφικάς ταινίας, το ποσοστό απόσβεσεως ορίζεται εις ογδοήκοντα επί τοις εκατόν (80%) δια το πρώτον, δώδεκα επί τοις εκατόν (12%) δια το δεύτερον και οκτώ επί τοις εκατόν (8%) δια το τρίτον έτος εκμεταλλεύσεώς των.

§ 2. Εις περίπτωσιν εκμεταλλεύσεως τούτων επί χρονικών διάστημα έλαττον του έτους, η απόσβεσις υπολογίζεται εις τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες εκμεταλλεύσεως, ταύτης μη δυναμένης εν πάση περιπτώσει να υπερβή κατά το πρώτον έτος τα πραγματοποιηθέντα εκ της εκμεταλλεύσεώς των ακαθάριστα έσοδα. Η διαφορά της επί έλαττον γενομένης κατά το πρώτον έτος απόσβεσεως προσαυξάνει τας αποσβέσεις του δεύτερου έτους προβολής, ασχέτως ύψους εσόδων και αποτελεσμάτων εκμεταλλεύσεως κατά το έτος τούτο της προβαλλομένης ταινίας, ούτως ώστε δια τα δύο πρώτα έτη προβολής η συνολική απόσβεσις να ανέρχεται εις 92% (80% + 12%) επί της αξίας της ταινίας».

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

β) Επί μηχανημάτων και λοιπών επαγγελματικών εγκαταστάσεων εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%),

γ) επί οργάνων και συσκευών εργαστηρίων χημείου και συναφών τοιούτων εις είκοσιν επί τοις εκατόν (20%) και

δ) επί επιστημονικών περιοδικών και συγγραμμάτων εις εκατόν επί τοις εκατόν (100%).

Εις τον αυτόν επί των Οικονομικών Υπουργών, ανατίθεται την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος Διατάγματος.

Εν Αθήναις τη 7 Ιουλίου 1973

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

2) ΝΟΜΟΣ 1116/1981

ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ κ.λπ. ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΑΡΘΡΟΝ 20

§ 1. Οι συντελεστές των τακτικών αποσβέσεων, που ισχύουν κάθε φορά, των πάγιων περιουσιακών στοιχείων των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων, που αποκτούν οι επιχειρήσεις από την 1η Ιανουαρίου 1981, προσ αυξάνονται με τα εξής ποσοστά, ανάλογα με την περιοχή στην οποία πραγματοποιείται η επένδυση και τις βάρδιες εργασίας:

Πρόσθετες
αποσβέσεις
επιχειρήσεων

Περιοχή	α. βάρδια	β. βάρδια	γ. βάρδια
A	—	25%	50%
B	25%	50%	75%
Γ	50%	100%	150%

Τα παραπάνω πρόσθετα ποσοστά αποσβέσεων που αφορούν την περιοχή Β εφαρμόζονται και για τις επιχειρήσεις της παραγράφου 2, τα δε πρόσθετα ποσοστά που αφορούν την περιοχή Γ εφαρμόζονται και για τις επιχειρήσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4 αυτού του νόμου. Για τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις τις εγκατεστημένες στην περιοχή Α εφαρμόζονται τα πρόσθετα ποσοστά της περιοχής Α και για τις εγκατεστημένες στις περιοχές Β και Γ τα πρόσθετα ποσοστά της περιοχής Γ.

§ 2. Για την εφαρμογή της παραπάνω παραγράφου απαιτείται απασχόληση στη δεύτερη βάρδια αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο ετήσιο ποσοστό τουλάχιστον εξήντα τοις εκατό (60%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια και εφόσον απασχολείται και τρίτη βάρδια απαιτείται συνολικά στη δεύτερη και τρίτη βάρδια απασχόληση αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο τήσιο ποσοστό τουλάχιστον ενενήντα τοις εκατό (90%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια.

§ 3. Οι συντελεστές των τακτικών αποσβέσεων, που ισχύουν κάθε φορά των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που αποκτούν οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις από 1 Ιανουαρίου 1981, προσ αυξάνονται με τα εξής ποσοστά, ανάλογα με την περιοχή της παραγράφου 4 του άρθρου 4 αυτού του νόμου, στην οποία πραγματοποιείται η επένδυση:

Περιοχή	Πρόσθετη απόσβεση
A	25%
B	50%
Γ	100%

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

§ 4. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου ισχύουν μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1990.

§ 5. Οι διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.Δ. 1078/1971 «περί λήψεως φορολογικών και άλλων τινών μέτρων προς ενίσχυσιν της Περιφερειακής Αναπτύξεως» και του άρθρου 5 του Ν.Δ. 1313/1972 «περί μέτρων ενισχύσεως της Τουριστικής Αναπτύξεως» εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία που αποκτούν οι επιχειρήσεις μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1980. Από την 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά, τα πρόσθετα ποσοστά αποσβέσεων αυτού του άρθρου εφαρμόζονται και στα περιουσιακά στοιχεία, που αποκτήθηκαν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1980, εφόσον τα στοιχεία αυτά δεν έχουν αποσβεσθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982.

§ 6. Οι τακτικές και πρόσθετες αποσβέσεις που εκπίπτονται από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεως, υπολογίζονται στην αξία κτήσεως των πάγιων περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως, αφού αφαιρεθούν τα ποσά των επιχορηγήσεων που πήρε η επιχείρηση, με βάση τις διατάξεις αυτού του νόμου, για την απόκτηση των παραπάνω πάγιων περιουσιακών στοιχείων.

3) ΝΟΜΟΣ 1262/1982

ΠΑΡΟΧΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΑΡΘΡΟΝ 15

§ 1. Οι αυξημένες αποσβέσεις του παρόντος νόμου ισχύουν για παραγωγικές επενδύσεις του άρθρου 1 που θα πραγματοποιήσουν οι επιχειρήσεις του άρθρου 2 από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου μέχρι 31.12.1992.

Αυξημένες
αποσβέσεις
επιχειρήσεων

§ 2. Οι συντελεστές των τακτικών αποσβέσεων, των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων του άρθρου 2 που ισχύουν κάθε φορά, αυξάνονται προκειμένου για πάγια που θα αποκτηθούν μετά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, ανάλογα με την περιοχή της παραγράφου 1 του άρθρου 3 αυτού του νόμου στην οποία εγκαθίστανται και ανάλογα με τις βάρδιες εργασίες, κατά τα πιο πάνω ποσοστά:

Περιοχή	α' βάρδια	β' βάρδια	γ' βάρδια
Α'	—	20%	40%
Β'	20%	40%	80%
Γ'	35%	70%	120%
Δ'	50%	700%	150%

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

Για τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις ισχύει το καθεστώς της Γ' Περιοχής ανεξάρτητα του τόπου εγκατάστασης, εκτός των μεταλλευτικών επιχειρήσεων της Περιοχής Δ', στις οποίες ισχύει το καθεστώς της Περιοχής αυτής.

Για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών (πλην βιομηχανικών) και τα κατασκηνωτικά κέντρα CAMPINGS ισχύουν οι παραπάνω συντελεστές α' βάρδιας.

§ 3. Για την εφαρμογή της παραπάνω παραγράφου απαιτείται απασχόληση στη δεύτερη βάρδια αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο ετήσιο ποσοστό ίσο τουλάχιστον προς το ήμισυ (50%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια και εφόσον απασχολείται και τρίτη βάρδια, απαιτείται συνολικά στη δεύτερη και τρίτη βάρδια απασχόληση αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο ετήσιο ποσοστό τουλάχιστον προς τα τέσσερα πέμπτα (80%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια.

§ 4. Δαπάνες κατασκευής και βελτίωσης κτιρίων και εγκαταστάσεων χρησιμοποιούμενων για την αναψυχή και τη συνεστίαση των εργατών και υπαλλήλων των επιχειρήσεων πραγματοποιούμενες στα χρονικά πλαίσια της παραγράφου 1 του παρόντος τυγχάνουν απόσβεσης 100% κατά το πρώτο έτος της επένδυσης ανεξάρτητα περιοχής.

§ 5. Δαπάνες για έργα τέχνης Ελλήνων Καλλιτεχνών τα οποία φιλοτεχνούνται, κατασκευάζονται ή αγοράζονται μετά τη δημοσίευση του παρόντος, και ενσωματώνονται ή τοποθετούνται στα κτίρια των επιχειρήσεων (π.χ. αγάλματα, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες κ.λπ.), τυγχάνουν απόσβεσης 100% κατά το πρώτο έτος της επένδυσης ανεξάρτητα από την περιοχή, εάν η αξία τους δεν υπερβαίνει το 3% της αξίας του κτιρίου στο οποίο ενσωματώνονται ή τοποθετούνται μόνιμα. Το τυχόν επιπλέον του 3% ποσό υπόκειται σε απόσβεση με τους συνήθεις κανόνες. Τα ενσωματωμένα στο κτίριο έργα τέχνης δεν μπορούν να αφαιρεθούν πριν από την παρέλευση 10ετίας ή την κατεδάφιση του κτιρίου.

§ 6. Για τον υπολογισμό των τακτικών και προσθέτων αποσβέσεων, αφαιρείται από την αξία κτήσης των πάγιων στοιχείων το ποσό των δωρεάν επιχορηγήσεων που λαμβάνει η επιχείρηση από το Δημόσιο.

ΑΡΘΡΟΝ 16

Στην περίπτωση που τα βιβλία της επιχείρησης κριθούν ανειλικρινή γίνεται εξωλογιστικός προσδιορισμός των καθαρών κερδών της χρήσης και οι πρόσθετες αποσβέσεις που διενεργήθηκαν μέσα στη χρήση, λαμβάνονται υπόψη για τη διαμόρφωση του συντελεστή καθαρού κέρδους με το οποίο και θα φορολογηθεί η επιχείρηση.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

4) ΝΟΜΟΣ 1892/1990
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΑΥΞΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 15

Περιεχόμενο και έκταση του κινήτρου

1. Οι αυξημένες αποσβέσεις του παρόντος νόμου ισχύουν για παραγωγικές επενδύσεις του άρθρου 1 που θα πραγματοποιήσουν οι επιχειρήσεις του άρθρου 2 μέχρι 31.12.1994.

2. Οι συντελεστές των τακτικών αποσβέσεων των πάγιων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων του άρθρου 2, που ισχύουν κάθε φορά, αυξάνονται, όταν πρόκειται για πάγια περιουσιακά στοιχεία που θα αποκτηθούν μετά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, ανάλογα με τις περιοχές των παραγράφων 1 και 5 του άρθρου 3 αυτού του νόμου, στην οποία εγκαθίστανται και ανάλογα με τις βάρδιες εργασίας, κατά τα πιο κάτω ποσοστά:

Περιοχή	α' βάρδια	β' βάρδια	γ' βάρδια
A		20%	40%
B	20%	40%	80%
Γ	35%	70%	120%
Δ	50%	100%	150%

Για τις επιχειρήσεις του άρθρου 2 παράγραφος 1 εδ. γ αυτού του νόμου και με την επιφύλαξη της παρ. 5 του άρθρου 3 του ίδιου νόμου, εκτός των μεταλλευτικών επιχειρήσεων των περιοχών A και Δ, στις οποίες ισχύει το καθεστώς των περιοχών αυτών, ισχύει το καθεστώς της περιοχής Γ, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης.

Για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών, τα κατασκηνωτικά κέντρα (campings) και τα κέντρα χειμερινού τουρισμού ισχύουν οι παραπάνω συντελεστές α' βάρδιας.

3. Για την εφαρμογή της παραπάνω παραγράφου απαιτείται απασχόληση στη δεύτερη βάρδια αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο ετήσιο ποσοστό ίσο τουλάχιστον προς το ήμισυ (50%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια και εφόσον απασχολεί και τρίτη βάρδια απασχόλησης αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο ετήσιο ποσοστό ίσο τουλάχιστον προς τα τέσσερα πέμπτα (80%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια.

4. Δαπάνες κατασκευής και βελτίωσης κτιρίων και

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

εγκαταστάσεων χρησιμοποιούμενων για την αναψυχή και τη συνεστίαση των εργατών και υπαλλήλων των επιχειρήσεων, καθώς και δαπάνες για μελέτες εργονομίας και για μέτρα προστασίας των εργαζομένων, πραγματοποιούμενες στα χρονικά πλαίσια της παραγράφου 1 του παρόντος, τυγχάνουν απόσβεσης 100% κατά το πρώτο έτος της επένδυσης ανεξαρτήτως περιοχής.

5. Δαπάνες για έργα τέχνης Ελλήνων καλλιτεχνών, τα οποία φιλοτεχνούνται, κατασκευάζονται ή αγοράζονται μετά τη δημοσίευση του παρόντος και ενσωματώνονται ή τοποθετούνται στα κτίρια των επιχειρήσεων (π.χ. αγάλματα, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, κ.λπ.), τυγχάνουν απόσβεσης 100% κατά το πρώτο έτος της επένδυσης ανεξάρτητα από την περιοχή, εάν η αξία τους δεν υπερβαίνει το 3% της αξίας του κτιρίου στο οποίο ενσωματώνονται ή τοποθετούνται μόνιμα. Το τυχόν επιπλέον του 3% ποσό υπόκειται σε απόσβεση με τους συνήθεις κανόνες. Τα ενσωματωμένα στο κτίριο έργα τέχνης δεν μπορούν να αφαιρεθούν πριν από την παρέλευση 10ετίας ή την κατεδάφιση του κτιρίου.

6. Για τον υπολογισμό των τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων, αφαιρείται από την αξία κτήσης των πάγιων στοιχείων το ποσό των δωρεάν επιχορηγήσεων που λαμβάνει η επιχείρηση από το Δημόσιο.

ΑΡΘΡΟ 16

Φορολογική μεταχείριση των αυξημένων αποσβέσεων

Στη περίπτωση που τα βιβλία της επιχείρησης κριθούν ανειλικρινή, γίνεται εξωλογιστικός προσδιορισμός των καθαρών κερδών της χρήσης και οι πρόσθετες αποσβέσεις που διενεργήθηκαν μέσα στη χρήση μειώνουν τα εξωλογιστικώς προσδιοριζόμενα κέρδη.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 9 ΤΗΣ 4ης ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984
 24η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Ποσό
 κλεισθ. προση-
 μενης νόμισ-
 ματος της
 χώρας της
 1984 ως
 1983
 Δοτ
 Δοτ

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Ποσό
 κλεισθ. προση-
 μενης νόμισ-
 ματος της
 χώρας της
 1984 ως
 1983
 Δοτ
 Δοτ

Α. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

(όσο τό οποίο έχει κληθεί να καταβληθεί
 μετά τό τέλος τής έπόμενης χρήσεως ποσό δρχ.....) (18.12)

Χρήσεως 1984	Χρήσεως 1983
Άλτο Απο- Αναπό- Κλη- οβλ- οβλ-στη σεως σεξ Άλτο	Άλτο Απο- Αναπό- Κλη- οβλ- οβλ-στη σεως σεξ Άλτο
XXX XXX	XXX XXX

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

- Κεφάλαιο (μετοχικό, κλπ) (.....) μετοχές τών..... δρχ.)
 40.00-01 1. Καταβλημένο XXX XXX
- Φεταλόμενα
 (όσο τό οποίο έχει κληθεί να
 καταβληθεί ποσό δρχ.....)
 40.02-03 2. Φεταλόμενα XXX XXX
- Αποσβεσμένο
 40.04-05 3. Αποσβεσμένο XXX XXX

Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΤΙΣΕΩΣ

16.10	1. Έξοδα ίδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	XXX XXX XXX
18.15	2. Συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κήσεως πύγων στοιχείων	XXX XXX XXX
16.18	3. Τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου	XXX XXX XXX
(16.13 - 14 + 16.18 - 17 - 16.19)	4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	XXX XXX XXX

II Διαφορά από έπείσο μετοχών υπέρ τό άρτιο (41.00)

III Διαφορές αναπροσαρμογής - Επικερρήσεις επενδύσεων

- Διαφορά από αναπροσαρμογή αξίας
 συμμετοχών και χρεογράφων
 41.06 XXX XXX
- Διαφορά από αναπροσαρμογή αξίας
 λοιπών περιουσιακών στοιχείων
 41.07 XXX XXX
- Επικερρήσεις επενδύσεων πάγιου ενεργητικού
 41.10 XXX XXX

Γ. ΠΑΠΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

- Λοιπές δινητοποίησης
 16.11-12 1. Έξοδα έρευνών και αναπτύξεως
 18.01-03 2. Παραχωρήσεις και δικαιώματα
 βιομηχανικής ιδιοκτησίας
- Υπερξία επικερρήσεως (Goodwill)
 18.00 3. Υπερξία επικερρήσεως (Goodwill)
- Πρακταβολές κήσεως άου-
 18.98 4. Πρακταβολές κήσεως άου-
 ματων δινητοποίησης
- Λοιπές άόωμιατες δινητοποίησης
 16.04-05 5. Λοιπές άόωμιατες δινητοποίησης

IV. Άποθεματικό Κεφάλαιο

- Τακτικό άποθεματικό
 41.02 XXX XXX
- Άποθεματικό καταστατικό
 41.03 XXX XXX
- Ειδικά άποθεματικά
 41.04 XXX XXX
- Έκτακτα άποθεματικά
 41.05 XXX XXX
- Άφορολόγητα άποθεματικά ειδικών
 διατάξεων νόμων
 41.08 XXX XXX
- Άποθεματικό για ίδιες μετοχές
 41.09 XXX XXX

V. Άποτελέσματα εις νέο

- Υπόλοιπο κερδών χρήσεως εις νέο
 42.00 XXX XXX
- Υπόλοιπο ζημιών χρήσεως εις νέο
 42.01 XXX XXX
- Υπόλοιπο ζημιών προηγού-
 μενων χρήσεων
 42.02 XXX XXX

VI. Ποσό προοριζόμενο για αύξηση κεφαλαίου
 43.00-01 1. Καταβόσεις μετόχων ή εταιρών
 43.02 2. Διαβόλημα μερίσματος χροσώς για
 αύξηση μετοχικού κεφαλαίου

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
 (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ+ΑΙΥ+ΑΥ+ΑΥΙ)

8. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ

44.00 1. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού
 λόγω εξόδου από την υπηρεσία
 (44.09
 +44.12-99) 2. Λοιπές προβλέψεις

Γ. ΥΠΟΧΡΕΨΕΙΣ

I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

- 45.00-05 1. Ομολογιακά δάνεια XXX XXX
- 45.10-12 2. Δάνεια Τραπεζών XXX XXX
- 45.13 3. Δάνεια Ταμειοτηρίων XXX -
- 45.14-15 4. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις XXX XXX
- προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις
- 45.16-17 5. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις XXX XXX
- προς λοιπές συμμετοχές
- 6. Τραπεζές Λ/μακροπρόθεσμων XXX XXX
- ένδιαφέροντος επιχειρήσεις
- χρηματοδοτήσεων με έγγυηση
- πραγματίων εισηπρακτέων XXX XXX
- 45.19-21 7. Γραμμάτια πληρωτέα μακρ λήξεως XXX XXX
- 45.24-26 8. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις XXX XXX
- Μείον: Μή δουλευμένοι τόκοι
- Υπολ. Λ/45

II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

- Πιστ. Υπολ. 50 1. Προμηθευτές XXX XXX
- 51.00-02 2. Γραμμάτια πληρωτέα Μείον: Μή δουλευμένοι τόκοι XX XXX
- 51.03-05 3. Τραπεζές Λ/βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων XXX XXX
- 52 4. Προκαταβολές Πελατών XXX XXX
- Πιστ. Υπολ. 30 5. Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη XXX XXX
- 54 6. Ασφαλιστικοί Όργανισμοί XXX XXX
- 55 7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση XXX XXX
- 53.17-18 Ζε μετόφορα XXX XXX

II. Ένομιμες δανητοποιήσεις
 (10.00+10.10) 1. Γήπεδο Οικόπεδο
 44.10 Μείον: Προβλέψεις απαίτησεων
 και υπομίσθων

- (10.01-06+ 10.11-16- 10.99) 2. Ορυχεία-Μεταλλεία-Λατομεία
 - Άγροί-Φυτείες-Δάση
- 11 3. Κτίρια και τεχνικά έργα
- 12 4. Μηχανήματα-Τεχνικές εγκαταστάσεις
 και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός
- 13 5. Μεταφορικά μέσα
- 14 6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός
- (15+32.00+ 10.08) 7. Ακινήτοποιησις υπό εκτέλεση
 χρ. υπόλ. και προκαταβολές

Σύνολο δανητοποιήσεων
 (ΓI + ΓII)

**III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες
 χρηματοοικονομικές απαιτήσεις**

- 18.00 1. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες
 επιχειρήσεις
- 18.01 2. Συμμετοχές σε λοιπές
 επιχειρήσεις
- 53.06 Μείον: Οφειλόμενες δόσεις XX
- (18.00.19 + 18.01.19) Προβλέψεις για υπομίσθους XX
- 18.02+ 3. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων
- (18.03) 4. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικών
 ενδιαφερόντων επιχειρήσεων
- (18.04+ 18.05) 5. Γραμμάτια εισπρακτέα μακρο-
 πρόθεσμος λήξεως
- 18.07-08 Μείον: Μή δουλευμένοι τόκοι
- 18.09-10 6. Τίτλοι με χαρακτήρα
 δανητοποιήσεων
- 18.15-16 7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις
- (18.06+18.11 + 18.13-14

Σύνολο παγίου ενεργητικού
 (ΓI+ΓII+ΓIII)

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Αποθέματα	Από μεταφορές	Υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις	Υποχρεώσεις προς λοιπές συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις	Μερίσματα πληρωτέα	Πιστωτές διάφοροι	Σύνολο υποχρεώσεων (Γ1+Γ11)
1. Εμπορεύματα	53.10-11	53.12-13	53.01	Υπόλ. Α/53		
2. Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή - Υποπροϊόντα και Υπολείμματα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
3. Παρονομητέα αξιόγραφα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
4. Πρώτες και βοηθητικές ύλες - Αναλώσιμα υλικά - Ανταλλακτικά και είδη συσκευασίας	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
5. Προκαταβολές για αγορές αποθεμάτων	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
6. Άλλα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
7. Άλλα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
8. Άλλα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
9. Άλλα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
10. Άλλα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
11. Άλλα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx
12. Άλλα	xxx xxx	xxx xxx	xxx xxx			xxx xxx

II. Απαιτήσεις

Χρ. υπόλ. 30 πλην 30.97-99	Ζε ή δεχ. ε.η.	Υπο-λο-λή-ση-χρη-σικά-από-1984-1983
1. Πελάτες	xxx xxx	xxx xxx
2. Γραμμάτια εισπρακτέα - Χαρτοφυλάκιου (μειον τα προεξοφλημένα-μεταβιβ-ομένα ποσού δεχ.....)	xxx	xxx
- Στις Τράπεζες για είσπραξη	xxx	xxx
- Στις Τράπεζες σε έγγυηση	xxx	xxx
Μείον:		
Μη δουλεμμένοι τόκοι	xx xxx	xxx xxx
3. Γραμμάτια σε καθυστέρηση	xxx xxx	xxx xxx
4. Κεφάλαιο εισπρακτέο στην έπόμενη χρήση	xxx xxx	xxx xxx
5. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων	xxx xxx	xxx xxx
6. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων	xxx xxx	xxx xxx
7. Απαιτήσεις κατά όργάνων διαίτησεως	xxx xxx	xxx xxx
8. Δεσμευμένοι λ/σμοί καταθέσεων	xxx xxx	xxx xxx
9. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες στην έπόμενη χρήση	xxx xxx	xxx xxx
10. Έπισηφελές: Επίδοκα πελάτες και χρεώστες	xxx	xxx
Μείον: Προβλέψεις (44.11)	xx xxx	xxx xxx
11. Χρεώστες διάφοροι	xxx xxx	xxx xxx
12. Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών και πιστώσεων	xxx xxx	xxx xxx
35	xxx xxx	xxx xxx

III. Χρεώγραφα
 (34.00-03 +
 34.10-13 +
 34.20-21)
 (34.05-06
 + 34.15-16
 + 34.22-23)
 Υπολ. Α/34
 34.25

1. Μετοχές
 XXX
 XXX
 XXX
 XXX
 XXX
 XX
 Μισθ: Οφειλόμενες δόσεις
 XXX XXX
 XXX XXX

IV. Διαθέσιμα
 36.00
 36.02
 36.03-06

1. Ταμείο
 XXX XXX
 2. Ληγμένα τοκομερίδια εισπρακτέα
 XXX XXX
 3. Καταθέσεις όψεως
 και προθεσμίας
 XXX XXX
 XXX XXX
 XXX XXX
 XXX XXX

Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού
 (α) + ΔΙΙ + ΔΙΙΙ + ΔΙΥ)

E. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

36.00
 36.01
 Υπολ. Α/36

1. Έσοδα επόμενων χρήσεων
 XXX XXX
 2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα
 XXX XXX
 3. Λοιποί μεταβατικοί λογαί ενεργητικού
 XXX XXX
 XXX XXX
 Ζε
 Δορ
 : Η.
 ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ
 (Α+Β+Γ+Δ+Ε)
 XXX XXX
 XXX XXX

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥ

01
 02
 03
 04

1. Άλλατρια περιουσιακά στοιχεία
 XXX XXX
 2. Χρεωστικοί λογαριασμοί Εγγυήσεων
 και εμπράγματων ασφαλειών
 XXX XXX
 3. Άποιώσεις από άμφοτεροβαρείς
 συμβάσεις
 XXX XXX
 4. Λοιποί λογαριασμοί τάξεως
 XXX XXX
 XXX XXX

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

56.00
 56.01
 Υπολ. Α/56

1. Έσοδα επόμενων χρήσεων
 XXX XXX
 2. Έξοδα χρήσεως δουλειάμενα
 XXX XXX
 3. Λοιποί μεταβατικοί Λ/ομοί
 XXX XXX
 XXX XXX
 Ζε
 Δορ
 : Η.
 Σύνολο
 Δο
 Χορ
 Χορ
 ΟΣΙΑΣ
 ΟΣΙΑΣ
 1984 1983
 XXX XXX
 XXX XXX

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
 (Α+Β+Γ+Δ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ

05
 06
 07
 08

1. Διακρίσιμοι άλλοι δάνεια περιουσιακών στοιχείων
 XXX XXX
 2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Εγγυήσεων και
 εμπράγματων ασφαλειών
 XXX XXX
 3. Άποιώσεις από άμφοτεροβαρείς
 συμβάσεις
 XXX XXX
 4. Λοιποί λογαριασμοί τάξεως
 XXX XXX
 XXX XXX

Το υπόδειγμα της Καταστάσεως Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 25
ΤΗΣ 4ης ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ (Α/86)
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984)

		Ποσό καλειόμενης Χρήσεως 1984	Ποσό προηγούμενης Χρήσεως 1983
I. Αποτελέσματα έμμεταλλεύσεως			
70.71.72 και 73 (70 Έως και 73)-86.00.00	Έσοδος εργασιών (πωλήσεις)	XXX	XXX
86.00.00 (80.01)	Μειών: Κόστος πωλήσεων	XXX	XXX
86.00.01 (74.75 και 78.05)	Μικτά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) έμμεταλλεύσεως	XX	XX
	Πλέον: Άλλα έσοδα έμμεταλλεύσεως	XXX	XXX
	Σύνολο	XXX	XXX
86.00.02 (92.01)	ΜΕΙΩΝ: 1. Έσοδα διοικητικής λειτουργίας	XXX	XXX
86.00.03 (92.02)	2. Έσοδα λειτουργίας έρευνών-ανάπτυξης	XXX	XXX
86.00.04 (92.03)	3. Έσοδα λειτουργίας διαθέσεως	XXX	XXX
	Μερικά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) έμμεταλλεύσεως	XX	XX
	ΠΛΕΟΝ (ή μείον)	XX	XX
86.01.00 (76.00)	1. Έσοδα συμμετοχών	XX	XX
86.01.01 (76.01)	2. Έσοδα χρεογράφων	XX	XX
86.01.02 (76.04)	3. Κέρδη πωλήσεως συμμετοχών και χρεογράφων	XX	XX
86.01.03 (76.02 έως 76.98, πλην 76.04)	4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα	XX	XX
	Μείον:	XX	XX
86.01.07 (64.11)	1. Διαφορές άποτιμήσεως συμμετοχών και χρεογράφων	XX	XX
86.01.08 (64.10 και 64.12)	2. Έξοδα και ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων	XX	XX
86.01.09 (65)	3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	XX	XX
86.00 + 86.01 (λογ. 80)	Όλικά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) έμμεταλλεύσεως	XX	XX
II. ΠΛΕΟΝ (ή μείον): Έκτακτα αποτελέσματα			
86.02.00 (81.01)	1. Έκτακτα και άνόργανα έσοδα	XX	XX
86.02.01 (81.03)	2. Έκτακτα Κέρδη	XX	XX
86.02.02 (82.01)	3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	XX	XX
86.02.03 (84)	4. Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	XX	XX
	Μείον:	XX	XX
86.02.07 (81.00)	1. Έκτακτα και άνόργανα έξοδα	XX	XX
86.02.08 (81.02)	2. Έκτακτες ζημιές	XX	XX
86.02.09 (82.00)	3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	XX	XX
86.02.10 (83)	4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	XX	XX
	Όργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές)	XX	XX
86+85	Σύνολο άποσβέσεων πάγιων στοιχείων	XX	XX
86	Μείον: Οι από αυτές ένοσηματωμένες στο λειτουργικό κόστος	XX	XX
86.99	ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Κέρδη ή Ζημιές) ΧΡΗΣΕΩΣ προ φόρων	XX	XX

114

 Το υπόδειγμα του Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Ο «Πίνακας Διαθέσεως Αποτελεσμάτων»

		Ποσά Κλειόμενης Χρήσεως 1984	Ποσά Προηγούμενης Χρήσεως 1983
88.00 ή 88.01 (86.99)	Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) χρήσεως	x x x	x x x
88.02-04 (42.00-02)	(+) ή (-): Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (κερδών ή ζημιών) προηγούμενων χρήσεων	x x x	x x x
88.06 (42.04)	(+) ή (-): Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων	(- x x x)	x x x
88.07 (Υπολ/σμοί 41) (+)	: Αποθεματικά προς διάθεση	x x x	x x x
	Σύνολο	x x x	x x x
88.08	ΜΕΙΟΝ: 1. Φόρος εισοδήματος	x x x	x x x
88.09	2. Λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι	x x x	x x x
		x x x	x x x
88.99	Κέρδη προς διάθεση	x x x	x x x
	ή		
88.98	Ζημίες εις νέο	(- x x x)	(- x x x)
	<i>Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:</i>		
41.02	1 Τακτικό αποθεματικό	x x x	x x x
53.01	2. Πρώτο μερίσμα	x x x	x x x
53.01	3. Πρόσθετο μερίσμα	x x x	x x x
41.03	4. Αποθεματικά καταστατικού (αναφέρονται οι σχετικές διατάξεις)	x x x	x x x
41.04-05	5. Ειδικά και έκτακτα αποθεματικά (αναφέρεται ο σκοπός)	x x x	x x x
41.08	6. Αφορολόγητα αποθεματικά (αναφέρονται οι σχετικές διατάξεις)	x x x	x x x
53.08	7. Αμοιβές από ποσοστά μελών διοικητικού συμβουλίου	x x x	x x x
42.00	8. Υπόλοιπο κερδών εις νέο	x x x	x x x

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1991

(σε χιλιάδες δραχμές)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	1991	1990	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	1991	1990
Ταμεία, Τράπεζες	344,348,397	304,477,286	Ίδια Κεφάλαια:		
Υποχρεωτικές Καταθέσεις στην Τράπεζα Ελλάδος	520,062,967	467,281,123	Μετοχικό κεφάλαιο	71,474,837	54,980,645
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	617,992,250	1,409,355,950	Αποθεματικά	79,608,235	40,417,657
Χορηγήσεις	1,383,411,704	1,321,881,390		151,083,072	95,398,302
Χρεόγραφα	1,390,867,222	281,413,769	Προβλέψεις:		
Ακίνητα και Εξοπλισμός (μείον αποσβέσεις)	73,880,031	72,016,729	Για επισφαλείς απαιτήσεις (Α.Ν. 396/68)	68,928,959	60,114,604
Διάφοροι χρεωστικοί λογαριασμοί	1,142,783,540	801,146,842	Για διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων (Ν.1947/91)	35,015,716	-
			Λοιπές	7,012,682	2,719,306
				110,957,357	62,833,910
			Ομολογιακό Δάνειο Μετατρέψιμο σε Μετοχές	119,124,720	-
			Καταθέσεις:		
			Όψεως	360,332,659	252,686,934
			Ταμειευτηρίου	2,289,502,174	2,055,402,077
			Προθεσμίας	2,072,829,755	1,854,455,581
				4,722,664,588	4,162,544,592
			Διάφοροι πιστωτικοί λογαριασμοί	369,516,274	336,796,285
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	5,473,346,011	4,657,573,089	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	5,473,346,011	4,657,573,089
Λογαριασμοί Τάξεως	655,860,730	637,041,835	Λογαριασμοί Τάξεως	655,860,730	637,041,835
	8,129,228,741	5,294,614,924		6,129,226,741	5,294,614,924

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	1991	1990	ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ	1991	1990
Μικτά κέρδη από συνθήσεις τραπεζικών εργασιών	140,095,355	84,914,248	Κάλυψη Ζημίας προηγούμενης χρήσεως	12,269,595	-
Έσοδα από χρεόγραφα & ακίνητα της Τράπεζας	6,660,428	7,827,905	Τακτικά αποθεματικά	1,543,411	-
Κέρδη από πωλήσεις χρεογράφων	7,244,803	4,200,312	Αφορολόγητο αποθεματικό από κέρδη εκ πωλήσεως χρεογράφων	15,550,000	-
Κέρδη από εισφορά χρεογράφων και ακινήτων	35,015,716	-	Πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος	1,850,000	-
Μείον: Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	189,016,300	96,942,465	Μέρισμα χρήσεως	11,912,473	-
Γενικά έξοδα, φόροι και εισφορές υφ'εξ. επιχειρήσεων & Ν.129/75	78,988,845	67,804,867	Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου	8,256	-
Αποσβέσεις	29,761,980	27,296,450	Υπόλοιπο κερδών εις νέαν	6,077	-
	3,202,142	3,047,411		43,137,812	-
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	89,056,333	(1,206,263)			
Μείον: Πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις (1% επί χορηγήσεων βάσει Α.Ν. 396/68)	8,070,000	7,000,000			
Πρόβλεψη για διαγραφή συγκεκριμένων επισφαλών απαιτήσεων από προβληματικές και υπερχρεωμένες επιχειρήσεις (Ν. 1947/91)	35,015,716	-			
Πρόβλεψη για φόρους προηγούμενων χρήσεων (1980-89)	2,832,805	34,247			
Μείον: Μεταφορά υπεραξίας από πώληση χρεογράφων & ακινήτων σε αποθεματικά (1990)	-	4,029,085			
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ	43,137,812	(12,269,595)			

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: α) Σύμφωνα με τις ΝΔΤΕ 1980/91 & 1981/91, μέρος των Διαθεσιμών (Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου) επενδύθηκαν κατά τη χρήση 1991 σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου.

β) Για πρώτη φορά στη χρήση 1991 έγινε πρόβλεψη για διαγραφή συγκεκριμένων επισφαλών απαιτήσεων από προβληματικές και υπερχρεωμένες επιχειρήσεις (Ν. 1947/91), που αντιστοιχεί στο 4.3% των μη εγγυημένων από το Δημόσιο χορηγήσεων της Τράπεζας.

γ) Το Μέρισμα χρήσεως 1991 ανήλθε σε Δρχ. 750 ανά μετοχή.

Αθήνα, 29 Απριλίου 1992

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΔΗΜ. ΒΡΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΝΑΓ. ΣΥΡΙΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Έδρα: ΑΘΗΝΑ, Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών 6070/06/Β/86/09

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990 (ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Ταμεία, Τράπεζες
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου
Δάνεια
Χρεόγραφα & συμμετοχές σε επιχειρήσεις
Ακίνητα (μείον αποσβέσεις)
Εγκαταστάσεις (μείον αποσβέσεις)
Λογαριασμοί πολυετούς αποσβέσεως
Διάφοροι χρεωστικοί λογαριασμοί

	1990	1989
90.593.443.206	84.557.482.832	
33.790.951.725	36.863.209.125	
629.763.249.499	559.345.896.402	
1.968.742.015	2.591.913.904	
12.421.803.025	12.515.287.141	
698.860.999	518.995.944	
638.970.980	516.849.102	
321.988.174.618	257.163.006.098	
1.091.864.196.067	954.072.640.548	
477.347.812	477.296.603	
1.092.341.543.879	954.549.937.151	

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Μετοχικό Κεφάλαιο
Αποθεματικό
Επιχορήγηση επενδύσεων, παγίου Ενεργητικού
Προβλέψεις
Καταθέσεις:
Στεγαστικού Ταμρίου
Προθεσμίας
Λοιπές
Τραπεζικά Ομόλογα
Χρηματοδοτήσεις
Ομολογιακά δάνεια εκδόσεως της Τράπεζας
Διάφοροι πιστωτικοί λογαριασμοί

10.570.500.000	10.570.500.000
23.293.899.776	22.849.826.208
310.603.384	310.603.384
14.069.495.580	10.481.259.701
209.612.668.648	
404.492.858.692	
43.801.310.332	
657.906.837.672	551.610.398.478
136.269.002.266	110.903.261.723
208.371.063.078	214.060.144.566
3.978.926.508	3.679.181.512
37.093.867.803	29.607.484.976
1.091.864.196.067	954.072.640.548
477.347.812	477.296.603
1.092.341.543.879	954.549.937.151

Λογαριασμοί Τάξεως

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τόκοι Πιστωτικοί
Μείον: Τόκοι χρεωστικοί & λοιπές επιβαρύνσεις
Μικτό κέρδος από εργασίες
Πρόσοδοι Περιουσίας Τράπεζας & άλλες συναφείς ωφέλειες
Μη χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις, για ενδεχόμενες υποχρεώσεις

101.055.091.216	77.105.694.498
82.216.018.618	56.936.035.311
18.839.072.598	20.167.859.185
685.050.291	1.325.398.658
290.497.524	0
20.014.620.413	21.493.037.843

Μείον: Αμοιβές & Ασφαλιστικά ταμεία προσωπικού
Γενικά έξοδα, Φόροι - Τέλη

6.657.318.690
4.041.904.787

10.699.221.497
9.315.398.958

9.757.778.660
11.735.279.183

Μείον: Αποσβέσεις Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις & έκτακτα έξοδα

617.015.200
4.006.262.645

4.623.297.846
4.692.101.111

3.066.166.326
8.679.112.857

Καθαρά κέρδη χρήσεως προ φόρου

ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ

Καθαρά κέρδη χρήσεως προ φόρου
Υπόλοιπο προηγούμενης χρήσεως

4.692.101.111
848.411
4.692.949.522

8.679.112.857
735.554
8.679.848.411

α) Σε τακτικό αποθεματικό
β) Σε μέρισμα μικτό (όρχ. 260 κατά μετοχή)
γ) Σε ειδικό αποθεματικό προναίας
δ) Κράτηση για φόρο επί κερδών χρήσεως
ε) Σε έκτακτο αποθεματικό
στ) Υπόλοιπο για την επόμενη χρήση

235.000.000
2.106.000.000
235.000.000
2.115.000.000
0
1.949.522
4.692.949.522

435.000.000
5.670.000.000
435.000.000
370.000.000
1.769.000.000
848.411
8.679.848.411

Με ειδική εξουσιοδότηση του
Διοικητικού Συμβουλίου

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Ο ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Καθηγητής
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Σ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Γ. ΚΟΥΤΣΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΡ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ETBA LEASING

Α.Ε. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990
3η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝ. 90 - 31 ΔΕΚ. 90)
Α.Μ.Α.Ε.: 1546901/Β/87378

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

	Ποσό κλειστής χρήσης 1990			Ποσό προηγούμενης χρήσης 1989		
	ΑΣΙΑ ΚΤΙΣΤΕΩΣ	ΑΠΟΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠΟΔΕΥΤΗ ΑΣΙΑ	ΑΣΙΑ ΚΤΙΣΤΕΩΣ	ΑΠΟΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠΟΔΕΥΤΗ ΑΣΙΑ
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						
1. Έσοδα θέρμανσης & ψύξης εγκαταστάσεων	14.373.143	7.181.039	7.182.104	12.119.510	4.757.137	7.362.373
2. Συνταγματικές διαφορές όσον αφορά για κτήσεις παλιών σταθμών	12.338.219	2.467.244	9.898.975	---	---	---
4. Άλλα έσοδα εγκαταστάσεων	68.156.235	6.096.335	62.069.300	---	---	---
	<u>94.875.597</u>	<u>15.745.218</u>	<u>79.130.379</u>	<u>12.119.510</u>	<u>4.757.137</u>	<u>7.362.373</u>
Γ. ΠΑΡΟ Ο ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
1. Εννομησιες συστηματολογίες	4.501.637.154	732.979.112	3.828.658.042	2.527.275.222	188.993.619	2.338.281.403
4. Μηχανήματα τεχν. εγκαταστάσεων & λοιπές μηχανές εξοπλισμού	1.749.795.126	171.335.628	1.578.249.300	355.354.789	28.413.296	339.341.193
5. Μεταφορικά μέσα	2.075.718.126	325.833.246	1.749.884.890	928.265.417	62.784.246	873.205.171
8. Έπιπλα & λοιπές εξοπλισμούς	266.417.421	---	266.417.421	80.975.788	---	80.975.788
7. Ακίνητα στοιχεία υπό ανέγερση & προμήθειες	6.636.567.827	1.230.347.584	7.466.209.843	4.111.688.216	283.191.881	3.831.503.556
Σύνολο πάγιων ενεργητικού	<u>15.230.141.664</u>	<u>2.339.995.570</u>	<u>12.890.401.496</u>	<u>7.063.112.426</u>	<u>372.279.720</u>	<u>6.690.832.706</u>
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
1. Ρευστό	---	---	---	---	---	---
11. Χρεωστικές διαφορές	---	---	199.475.264	---	---	28.488.170
12. Αναρροή των χρεωστικών προκαταβολών & εισπραχθέντων	---	---	764.327.172	---	---	441.443.811
	---	---	<u>401.000</u>	---	---	<u>3.711.418</u>
	---	---	364.203.576	---	---	471.649.497
ΙV. ΔΑΦΝΕΙΑ						
1. Τόκοι	---	---	8.743.895	---	---	489.542
3. Καταβλητέα φόροι & προσαύξησης	---	---	49.526.202	---	---	7.284.723
	---	---	<u>58.270.097</u>	---	---	<u>7.754.265</u>
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔΔ + ΔV)	---	---	<u>1.022.473.693</u>	---	---	<u>481.403.782</u>
Ε. ΜΕΤΑΒΛΗΤΙΚΗ ΑΔΙΑΡΧΙΣΜΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ						
1. Έσοδα εποχικής χρήσης	---	---	1.059.159	---	---	1.063.111
2. Έσοδα χρόνιας εισπραχθέντων	---	---	112.930.828	---	---	48.352.584
	---	---	<u>113.989.987</u>	---	---	<u>49.415.695</u>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ (Β + Γ + Δ + Ε)						
			<u>6.680.802.569</u>			<u>4.369.687.385</u>
ΑΔΙΑΡΧΙΣΜΩΝ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΩΝ						
2. Χρεωστικά λειτουργιών εγγυημένων & εγγυημένων ασφαλών	---	---	4.205.729.717	---	---	2.480.875.881

	Ποσό κλειστής χρήσης 1990		Ποσό προηγούμενης χρήσης 1989	
	ΑΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	ΑΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
1. Κεφάλαιο μετόχων (1.500.000 μετοχές των 1.000 δρα.)	1.500.000.000	1.000.000.000	1.500.000.000	1.000.000.000
1. Κατοδόλγητο	750.000.000	---	---	---
Β. Διαφορές από έσοδα μετρητών στην 31η Δεκεμβρίου				
1. Ταμείο αποθεματικό	57.131.873	28.345.073	---	---
2. Έκτακτο αποθεματικό	201.819.820	197.472.827	---	---
4. Απορροήσιμα αποθεματικά εγγυημένων διαφόρων νέμων	242.382	---	---	---
7. Απορροήσιμα αποθεματικά Συμβουλίου	259.187.675	223.417.300	---	---
Γ. Άποσταλέμενα εκ νέου				
1. Άποσταλέμενα εκ νέου	---	1.488.769	---	---
Σύνολο νέων κεφαλαίων (Γ + Δ + Ε + Ζ)	<u>1.012.281.750</u>	<u>1.224.883.669</u>	<u>1.500.000.000</u>	<u>1.000.000.000</u>
Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΗΤΩΣΤΑ & ΕΣΟΔΑ				
1. Προβλέψεις για απομείωση προσαύξησης λόγω κέρδων από την υποτίμηση	1.420.116	1.278.249	---	---
2. Λοιπές προβλέψεις (Αρ. 6 π. 9. Ν. 1665/96)	100.000.000	50.000.000	---	---
	<u>101.420.116</u>	<u>51.276.249</u>	---	---
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
1. Μεσοπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.257.569.925	1.845.654.527	---	---
2. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις				
1. Προμηθευτές	140.841.596	245.138.527	---	---
2. Προμηθευτές πλεονεκτήματα	---	4.378.046	---	---
3. Τραπεζικές λογ. διατηρητέοι στην υποχρέωση	1.873.208.190	588.618.471	---	---
4. Προκαταβολές πελατών	29.569.226	6.250.446	---	---
5. Υποχρεώσεις από φόρους - τόκους	1.263.773.720	16.294.328	---	---
6. Απορροήσιμα οφειλόμενα	1.322.826	653.008	---	---
7. Μεσοπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην κλείση χρήσης	1.700.000.000	---	---	---
10. Μικροεπένδυση	525.000.000	279.000.000	---	---
11. Παθητικές διαφορές	158.821.687	4.154.257	---	---
	<u>4.556.327.330</u>	<u>1.135.893.155</u>	---	---
Σύνολο υποχρεώσεων (Γ + Γ0)	<u>5.815.896.258</u>	<u>2.981.537.682</u>	---	---
Δ. ΜΕΤΑΒΛΗΤΙΚΗ ΑΔΙΑΡΧΙΣΜΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΩΝ				
1. Έσοδα εποχικών χρήσεων	243.548.708	111.851.289	---	---
2. Έσοδα χρόνιας δεδουλευμένων	10.719.612	138.498	---	---
	<u>254.268.320</u>	<u>111.989.777</u>	---	---
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΩΝ (Α + Β + Γ + Δ)				
	<u>6.680.802.569</u>	<u>4.369.687.385</u>	---	---
ΑΔΙΑΡΧΙΣΜΩΝ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ				
2. Πιστωτικά λειτουργιών εγγυημένων & εγγυημένων ασφαλών	4.205.729.717	2.480.875.881	---	---

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
 (1) Τα αποτελέσματα αναγνωρίζονται από το σύνολο 4, 5 και 6 ετών χρήσης 1990 8.427.140.898 που δηλ. 20.370.099 ευρώ ή 24,96% του κέρδους προ φόρων.
 (2) Τα αποτελέσματα κέρδη της προηγούμενης χρήσης αναφέρονται σε 1.500.000 μετοχές των 1.000 δρα. έκαστη ενώ της προηγούμενης χρήσης αναφέρονται σε 50.000 μετοχές των 20.000 δρα. έκαστη (Αύγουστο του Μεταπολεμικού Κρατικού, στις 4.5.1950, από δρα. 1 σε δρα. 1,5 δρα. και διαίρεση - διόρθωση της αναμεταίρεσης της μετοχής).
 (3) Στη παρούσα χρήση πραγματοποιήθηκε πρόβλεψη εκ φόρων των αποτελεσμάτων χρήσης ποσού δηλ. 50.000.000 σύμφωνα με το άρθρ. 6 π. 9. Ν. 1665/96. Ο υπολογισμός έγινε με το ίδιο περίπου ποσοστό της προηγούμενης χρήσης.
 (4) Το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου "Χρεωστικές διαφορές" εκ. δηλ. 764.327.172 αφορά οφειλόμενα κατά τον Ελληνικό Δημοτικό από: α) έναν Προκαταβλητό Α.Ε. (Ε.Π.Α.Α.) δηλ. 628.895.428 β) έναν Προκαταβλητό Φόρου Ενσώματων, της επίσημης χρήσης 1981 δηλ. 137.332.504 γ) 137.109.240.
 (5) Τα αποτελέσματα κέρδη της επίσημης χρήσης 1989 δηλ. 137.332.504 γ) 137.109.240.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΔΙΑΡΧΙΣΜΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ης Δεκεμβρίου 1990 (1 Ιανουαρίου 1990 - 31 Δεκεμβρίου 1990)

	Ποσό κλειστής χρήσης 1990	Ποσό προηγούμενης χρήσης 1989
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚ ΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ		
Κέρδος εργασιών (μειωθέντα)	2.668.924.089	850.536.696
ΜΕΙΩΣΗ: Κόστος εργασιών	<u>968.563.370</u>	<u>291.104.863</u>
Μετό αποτέλεσμα (κέρδη) εμπεδαλισμένα	1.700.360.719	559.431.833
ΠΛΕΟΝ: Άλλα έσοδα επί πωλήσεων	5.115.000	4.648.063
ΣΥΝΟΛΟ	<u>1.705.475.719</u>	<u>564.079.896</u>
ΜΕΙΩΣΗ:		
1. Έσοδα διοικητικής λειτουργίας	62.056.246	38.638.130
3. Έσοδα λειτουργιών διατήρησης (προβόλες)	23.003.028	85.059.269
Μετό αποτέλεσμα (κέρδη) εμπεδαλισμένα	1.620.416.450	510.269.413
ΠΛΕΟΝ:		
2. Έσοδα χρηματιστηρίου	---	16.927.925
4. Παθητικό τόκοι & συναφή έσοδα	36.049.424	13.782.134
Μετό:	36.049.424	30.691.059
2. Έσοδα χρηματιστηρίου	---	30.000
3. Χρεωστικά τόκοι και συναφή έσοδα	910.036.137	473.985.713
Μετό αποτέλεσμα (κέρδη) εμπεδαλισμένα	<u>746.430.727</u>	<u>338.799.330</u>
ΠΛΕΟΝ, ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
1. Έκτακτο & ανόργανο έσοδα	242.382	---
Μετό:		
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	22.389.891	1.293.607
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	9.835.939	---
4. Προβλέψεις που εισπράχθηκαν	50.000.000	---
Μετό:	84.225.820	---
Οριστικά & έκτακτο αποτέλεσμα (κέρδη)	<u>84.225.820</u>	<u>308.505.723</u>
ΜΕΙΩΣΗ:		
Σύνολο αποσβέσεων παγιών στοιχείων	961.286.610	279.972.128
Μετό: Οριστικά εντός εννομησιών στα λειτουργικά κόστος	920.816.000	273.143.480
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (κέρδη) ΧΡΗΣΕΩΣ προ φόρων	<u>623.877.479</u>	<u>301.677.675</u>

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΦΕΡΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	Ποσό κλειστής χρήσης 1990	Ποσό προηγούμενης χρήσης 1989
Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη) χρήσης	823.977.479	301.677.675
ΠΛΕΟΝ: Υπόλοιπα αποτελεσμάτων (κέρδη) προηγούμενων χρήσεων	<u>1.468.769</u>	<u>---</u>
	<u>625.443.748</u>	<u>---</u>
ΜΕΙΩΣΗ: 1. Φόρος εισοδήματος	34.138.887	13.696.612
2. Αποτίμηση εννομησιών στο λειτουργικό κόστος φόροι	8.520.398	62.566.273
Κέρδη προς διόθεση	<u>562.777.975</u>	<u>14.200.452</u>
Η Διάθεση των κερδών γίνεται εκ νέου:		
1. Ταμείο αποθεματικό	31.188.800	15.083.854
2. Μέρησια	325.000.000	270.000.000
5. Έκτακτο αποθεματικό	4.340.758	---
8. Απορροήσιμα αποθεματικά εγγυημένων διαφόρων νέμων	242.292	---
7. Αποβίβες μελών Διοικητικού Συμβουλίου	2.008.000	927.000
8. Υπόλοιπα κερδών εκ νέου	---	1.488.769
	<u>562.777.975</u>	<u>287.478.623</u>

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΥΤΟΠΕΡΑΧΗΣ
 ΑΘΗΝΑ 28 Φεβρουαρίου 1991
 Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Χ. ΦΡΕΝΤΖΟΣ
 Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Χ. ΚΟΥΤΣΟΧΑΝΟΣ
 Ο ΠΙΣΤΟΛΟΓΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΤΗΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ: ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ.Α. ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ ETBA LEASING
 ΑΘΗΝΑ 14 Μαρτίου 1991
 ΟΙ ΟΡΚΩΤΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ. ΚΟΥΤΣΟΧΑΝΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
 Ελέγχος της οριστικής Οικονομικής Κατάστασης κέρδη και το σχετικό Προσάρτημα της Ανωνύμης Εταιρείας Χρηματοδοτικών Μισθώσεων ETBA LEASING της 31ης Δεκεμβρίου 1990. Ο έλεγχος μας έγινε σύμφωνα με την διατίτλο του άρθρου 37 του καθ. Ν. 2190/1990 (Π.ρ. Αναμόρφωσις Εταιρειών) και τις ελεγκτικές διαδικασίες που έχουμε καταλάβει βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το Ίδιον Ορκωτόν Λογιστών. Έχουμε στην διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που ήρθαν ή σταλείσαν για τον έλεγχο πληρωστέων και επιβληθέντων που (ήθησαν) δεν δικαιούνται ή μεθόδους απομείωσης σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Ενημερωθήκαμε την οικονομική του περιεχομένου της Ετήσιας Διακρίσεως των Διοικητικών Συμβουλίων προς την Γενική Γραμματεία των μετόχων με τις σχετικά οικονομικές καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παρ. 2 του άρθρου 43 α του καθ. Ν. 2190/1990. Οι οριστικές Οικονομικές Κατάστασεις προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρείας και μαζί με το Προσάρτημα, απεικονίζουν βάσει των σχετικών διατάξεων των κερδών και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραβλεπτικές και δεν θεωρούνται από εμάς ως προσαύξηση στην προηγούμενη χρήση, την ελεγκτική διάθεση και την χρηματοοικονομική θέση (οικονομική κατάσταση) της εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου 1990, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσης που είναι αυτή την προηγούμενη.

ΑΛΦΑ ΛΗΣΙΝΓΚ

ΕΔΡΑ ΑΘΗΝΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΕΩΣ (LEASING)

ΑΦΜ 4008069/86003

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990 ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ

9η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (Περίοδος 1.1.90-31.12.90)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

	Ποσό κλεισμένης χρήσεως 1989			Ποσό προηγούμενης χρήσεως 1988		
	Αξία επίσημα	Αποσβέσεις	Αναπόθετοι αξία	Αξία επίσημα	Αποσβέσεις	Αναπόθετοι αξία
ΞΕΘΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						
Ξεθδα παλιμύτης αποσβέσεως.....	100,833,445	69,064,429	31,769,018	67,148,879	21,950,726	45,199,953
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Ενοίκιος ανοητοποίησης						
Μηχανήματα-Τεχνικά εγκαταστάσεις						
- Μεταφορικά μέσα και Μηχανολογικός εξοπλισμός (αποσβέσιμα)	14,745,397,526	3,546,335,852	11,199,061,674	9,140,821,229	1,744,757,096	7,395,864,133
Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός (Διευρημένα)	18,235,038	5,421,139	12,613,899	10,960,237	2,565,336	8,394,901
Ακίνητοι ακίνητοι υπό εκτέλεση και προκαταβολές.....	347,255,172	—	347,255,172	938,869,843	—	938,869,843
Σύνολο παγίου ενεργητικού.....	15,110,887,736	3,551,756,991	11,559,130,745	10,090,451,309	1,747,322,432	8,343,128,877
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Αποθέματα						
Παύλας			922,731,378			360,494,482
Χρεώτες διάφοροι				153,055,172		756,087,902
α) Ελληνικό Δημόσιο	442,870,336			603,032,730		1,116,582,384
- Προκαταβλητός φόρος εισοδήματος	526,206,340					
- Επιταγιοφόροι Φ.Π.Α.			1,891,810,054			
Διαθέσιμα						
Ταμείο				12,094,871		30,566,200
Καταβασές όψεως και προθεσμίας				18,162,087		53,390,114
						83,956,314
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού.....			1,922,357,012			1,200,538,698
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
Ξεθδα χρήσεως εισπρακτός.....			159,235,560			87,786,453
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			13,672,492,333			9,676,662,981
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΤΙΚΟΥ						
Χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυημένων και εμπρησμάτων ασφαλείων.....			745,681,705			386,002,290

Σημειώσεις:

- Ορισμένα κονδύλια της προηγούμενης χρήσεως αναπροβλεφθηκαν για να είναι συγκρίσιμα προς τα αντίστοιχα της παρούσης χρήσεως.
- Κατά την παρούσα χρήση, πραγματοποιήθηκε πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων ποσού Δρ. 80.000.000 για κάλυψη ενδεχόμενων επισφαλών απαιτήσεων επί των ασφαλειών.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990)

	1990	1989
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ		
Κύκλος εργασιών (ξεθδα από εκτέλεση ενοικιασίων κλπ.)	5,194,797,053	2,810,512,231
Μείον : Κόστος οσών (αποσβέσεις κλπ.).....	1,997,608,245	1,191,807,276
Μικτά αποτελέσματα (κέρδη) συμμεταλλεύσεως.....	3,197,188,808	1,618,704,955
Πλέον : Άλλα έσοδα συμμεταλλεύσεως.....	—	1,298,336
Σύνολο.....	3,197,188,808	1,620,003,291
Μείον : Ξεθδα διοσημίας λειτουργίας.....	93,160,934	40,818,036
Μερικά αποτελέσματα (κέρδη) συμμεταλλεύσεως.....	3,104,027,874	1,579,185,255
Πλέον : Πιστωτικοί τόκοι και ονοση έσοδα.....	9,780,021	43,215,255
Μείον : Χρεωστικοί τόκοι και ονοση έξοδα.....	3,113,807,895	1,622,400,510
Οφέλιμα αποτελέσματα (κέρδη) συμμεταλλεύσεως.....	635,886,443	699,502,123
Οφέλιμα αποτελέσματα (κέρδη) συμμεταλλεύσεως.....	2,477,921,452	922,898,387
ΠΑΕΟΝ : Έκτακτα αποτελέσματα		
Έκτακτα και ανόρηνο έσοδα.....	13,567,896	1,055,115
Μείον :		
Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους.....	2,491,489,348	923,963,502
ΜΕΙΟΝ :		
Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων.....	2,008,187,024	1,206,963,335
Μείον : Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος.....	1,958,217,518	49,963,506
		1,191,807,276
		15,156,059
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (κέρδη) ΧΡΗΣΕΩΣ προ φόρων.....	2,361,519,842	858,797,443

Αθήνα, 13 Φεβρουαρίου 1991

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Σ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΜΑΝΤΖΟΥΝΗΣ

Ο ΠΡΟΪΤΑΜΕΝΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

ΑΧΙΛΛΕΑΣ Θ. ΜΑΡΗΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΟΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρίας Χρηματοδοτικής Μίσθωσης "ΑΛΦΑ ΛΗΣΙΝΓΚ Α.Ε."

Ελέγξαμε τις συνολικές Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Πρόσθετο της Ανώνυμης Εταιρίας Χρηματοδοτικής Μίσθωσης "ΑΛΦΑ ΛΗΣΙΝΓΚ" της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 1990. Ο έλεγχός μας έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του κ.δ. Ν. 2190/1920 "Παρά Ανωνύμων Εταιριών" και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρατάει κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το Σύστημα Ορκωτών Λογιστών. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που πήραμε η εταιρία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Δεν προποσέστημε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την πραγματοποιημένη χρήση. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του παρεχόμενου της Ελέσεως Διαγραφής του Διοικητικού Συμβουλίου προς την παρούσα Γενική Συνέλευση των μετόχων με τις σχετικά Οικονομικές Καταστάσεις. Το Πρόσθετο περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παρ. 1 του άρθρου 43α του κ.δ. Ν. 2190/1920

Οι συνολικές Οικονομικές Καταστάσεις προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρίας και μαζί με το Πρόσθετο, απεικονίζουν, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδοτικές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρία εφάρμοξε στην πραγματοποιημένη χρήση, την περιουσιακή διάρθρωση και τη χρηματοοικονομική θέση (οικονομική κατάσταση) της εταιρίας κατά την 31η Δεκεμβρίου 1990 καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτή την ημερομηνία.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 1991

Ο Ορκωτός Λογιστής

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Α. ΧΡΥΣΙΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Α.Ε.Ε. 1000000

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	1990	1989
Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη) χρήσεως.....	2,361,519,842	858,797,443
Υπόλοιπο κερδών προηγούμενης χρήσεως.....	2,095,827	—
Σύνολο.....	2,363,615,669	858,797,443
ΜΕΙΟΝ :		
Φόρος εισοδήματος.....	242,451,872	40,766,501
Λοιπά μη ενσωματωμένα στο λειτουργικό κόστος φόροι.....	83,452,253	325,904,125
Κέρδη προς διάθεση.....	2,037,711,544	818,030,942
Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής :		
Τακτικό αποθεματικό.....	112,000,000	45,800,000
Απορολόγητο αποθεματικό εκδών διατίξεων νέων.....	13,567,896	1,055,115
Μείζονα.....	1,800,000,000	768,000,000
Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου.....	1,080,000	1,080,000
Υπόλοιπο κερδών ως νέων.....	111,063,648	2,095,827
	2,037,711,544	818,030,942

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ Α.Ε.

(Γραφείο Νομισματικής Επιτροπής: 50/13/6.10.72)
ΑΜΕΡΙΚΗΣ 5, ΑΘΗΝΑ ΤΗΛΕΦ. 323 0335
ΙΔΡΥΤΗΣ: ΕΤΒΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Α.Ε.
Α.Μ. 6101/06/8/86/54

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1990 18η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΓΕΝΑΡΗ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1990)

(Ποσό σε δραχμές)

ΕΠΕΡΓΗΤΙΚΟ	1990		1989		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
	1990	1989	1990	1989	1990	1989
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ						
1. Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης		668.844	668.844			
4. Λοιπά έξοδα εγκατάστασης		196.747.912	89.873.448			
		197.416.756	90.542.292			
Μείων: Αναρτήσεις		91.216.761	53.459.300			
		106.200.000	36.882.333			
Γ. ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΕΠΕΡΓΗΤΙΚΟ						
11. Στοιχεία απαιτημάτων						
6. Έξοδα και λοιπά εξοφληθέντα		17.181.243	16.749.703			
Μείων: Αναρτήσεις		11.036.315	8.776.738			
		6.144.928	7.972.965			
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΕΡΓΗΤΙΚΟ						
11. Χρεωστές διάφοροι		419.318.769	90.721.778			
12. Επενδύσεις σε χρεώστερα	Επιπλέον	Επιπλέον	Επιπλέον	Επιπλέον		
1. Μεταβιβάσιμα στο Χρηματοπιστό	10.156.112.366	643.613.828	10.807.726.194	6.970.726.719		
2. Μεταβιβάσιμα στο Χρηματοπιστό	60.579.075	60.579.075	60.579.375	153.800.115		
3. Ομόλογα	214.436.205	532.468.269	718.964.554	878.531.264		
4. Μετόχων Αμερικανών Κρατικών	45.583.909	—	45.583.909	45.583.909		
5. Τραπεζικά Ομόλογα	5.336.835.707	—	5.336.835.707	1.540.122.800		
6. Έξοδα Γραμμάτιο Διανομής	864.841.093	—	864.841.093	493.495		
7. Ομόλογα Διανομής με ρήτρα ECU	2.357.591.178	—	2.357.591.178	1.169.263.024		
	19.040.038.913	1.182.082.097	20.222.122.010	8.456.328.348		
IV. Δαπάνες	Σε Δραχ.	Σε Δραχ.	Σε Δραχ.	Σε Δραχ.		
1. Ταμείο	15.832.787	—	15.832.787	12.242.546		
2. Αμφοτερόπλευρα απαιτήματα	—	42.938	42.938	38.096		
3. Καταθέσεις ομόλογα και προθεσμίας	3.723.672.568	318.726.319	4.040.399.077	1.737.917.283		
	3.739.505.345	318.769.257	4.056.271.202	1.750.198.822		
Σύνολο Κυκλοφορούντων Επενδύσεων			24.697.715.561	10.297.248.751		
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΠΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
1. Έξοδα επίδοσης τόκων	90.000	—	90.000	—		
2. Έσοδα χρήσης ταμειακών	124.931.523	1.697.321	130.628.844	71.275.554		
	125.081.523	1.697.321	130.718.844	71.275.554		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			24.940.339.788	10.413.379.569		
ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ						
1. Αλλάγια προκειμένου σπουδών						
Τραπεζικά ομόλογα μετόχων ΕΤΒΑ με δόσεις			27.895.600.833	38.817.048.477		
Τραπεζικά ομόλογα & μετόχων κυριότητας τρίτων για φόρους			12.078.422.350	16.060.632.530		
4. Λοιπά λειτουργικά τόξα			3.339.288	3.339.270		
			39.977.362.471	54.876.963.277		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ			24.940.339.788	10.413.379.569		
ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ						
1. Διαφορικά αλλοδαπών περιουσιών σπουδών						
Διαφορικά προκειμένου εμολόγων για δόσεις			87.895.822.833	38.817.048.477		
Διαφορικά προκειμένου εμολόγων ΕΤΒΑ			12.078.422.350	16.060.632.530		
4. Λοιπά λειτουργικά τόξα			3.339.288	3.339.270		
			39.977.362.471	54.876.963.277		

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:
 α) Με την έγκρισή της 31.12.1990, η εταιρεία δεν επενδύει σε χρεώστερα, εκτός των ετήσιων τραπεζικών Ομολόγων και των ετήσιων γραμμάτιων του Διανόμενου, είναι της τάξης των Δραχ. 5.233 εκατ. έναντι Δραχ. 3.588 εκατ. της 31.12.1989.
 β) Σύμφωνα με την εγγύτητα που δόθηκε στην κοινή απόφαση των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Ε 2669/ΦΑ/1988 με το έγγραφο του υπουργείου Οικονομικών Ε 5370/18/27.12.1988, η συνολική αξία πηγών των μετόχων του χαρτοφυλακίου μας, δεν προσεγγίζει με την ονομαστική αξία Δραχ. 522,2 εκατ. των μετόχων που αποκτήθηκαν χωρίς από κεφαλαιοποίηση υπεραξίας ανταποδοτικής στήριξης, που έγιναν με βάση την παρτίδα των επιχειρησιακών ετήσιων επενδύσεων.
 γ) Κάτω πόση ακολουθούνται τακτικά, έχουν λογισθεί και περιλαμβάνονται στα έσοδα της χρήσης οι διδουλευμένοι τόκοι.

ταίρια των ετήσιων τραπεζικών Ομολόγων, μετά τη μείωση τους κατά τους τόκους που καταβλήθηκαν για ένα Ομόλογο ανταποδοτικής με πρόβλεψη για την αντιστάθμιση της έκδοσής τους. Οι τόκοι αυτοί, που είναι απαραίτητα στην επένδυση, χρεώνονται σε Δραχ. 94 εκατ. έναντι αντίστοιχου ποσού Δραχ. 81,5 εκατ. της προηγούμενης χρήσης.
 δ) Η επένδυση σε Ομόλογα ΕΤΒΑ Δραχ. 5.330 εκατ., υπερβόησε κατά Δραχ. 3.875 εκατ. το 1/10 των ετών κεφαλαίων. Από το παραπάνω ποσό, Δραχ. 3.232 εκατ. σφαιρών Ομόλογα επίδοσης δόσεων, τα οποία θεωρούμε ότι αποτελούν μέρη αποτελεσματικών επενδύσεων προθεσμίας.
 ε) Είναι αναμενόμενη ορισμένη συνεισφορά στην εκμετάλλευσή και στο Αποτελέσματα της προηγούμενης χρήσης, για τα καταπονημένα ομόλογα και ομόλογα με τα ανώτατα κενδύματα της κλειόμενης χρήσης.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΤΗΣ 31 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1990 (1 ΓΕΝΑΡΗ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1990)

	1990	1989
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ		
Αποδόματα έσοδα διαχείρισης χαρτοφυλακίου	1.621.858.348	1.280.289.011
- Πρόσοδα χαρτοφυλακίου	3.989.285.850	1.810.028.223
- Κέρδη από επενδυτικές δραστηριότητες	5.491.844.203	2.490.322.344
Σύνολο	60.125.114	39.897.369
Μείων: Δραστηριότητες χαρτοφυλακίου	5.531.719.089	2.858.434.375
Μείων: Δραστηριότητες χαρτοφυλακίου	451.872.936	478.328.414
Μείων: Δραστηριότητες χαρτοφυλακίου	3.989.285.850	3.267.761.289
Μείων: Άλλα έσοδα εμφυτεύσεων	188.710.112	118.042.390
- Έσοδα από παροχή υπηρεσιών	5.016.981.915	3.171.718.983
Μείων: Έξοδα διασποράς λειτουργιών		
Αποτελέσματα (κέρδη) μεταλλεύσεων	39.163.140	7.715.688
ΠΛΕΟΝ: ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
- Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	15.840.310	23.340.830
Μείων: - Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	5.840.328.845	16.880.677
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (κέρδη)		
Μείων: - Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	40.515.005	18.848.084
Μείων: Οι αναρτηθέντες στο λειτουργικό κόστος	39.818.502	18.150.081
	697.403	697.403
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Κέρδη) ΧΡΗΣΗΣ	5.639.627.242	3.181.858.605

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	1990	1989
Καθαρά κέρδη χρήσης	5.639.627.242	3.181.858.605
Η έκθεση των κερδών γίνεται ως εξής:		
2. Μείωση (1990) μετόχων 6.000.000 Δραχ. 850 μετόχων	5.700.000.000	3.000.000.000
1.989 μετόχων 5.000.000 Δραχ. 600 μετόχων	7.500.000	—
Διανομή κερδών στο προσαύξηση	129.946.242	159.245.605
8. Λοιπά Αποδοτήματα Ν.Δ. 608/70	3.181.000	2.811.000
7. Αμοιβές Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	5.639.627.242	3.181.858.605

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Ε. — ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΙΑΚΩΒΟΣ Γ. ΓΕΡΓΑΝΑΞ

Αθήνα, 27-3-1991
 Ο ΑΝΑΠΛΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ — ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ Π. ΠΑΤΡΗΣ
 Η ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΛΟΥΚΙΑ Α. ΚΟΙΜΗΔΟΥ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ
 Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ"
 Αθήνα, 2 Μαΐου 1991
 ΟΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΚΟΥΛΑΡΚΙΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Α. ΠΕΤΡΩΝΙ

Ελέγχμα της ανωτέρω Οικονομικής Κατάστασης εσόδων και της σχετικής Προσφοράς της Ανώνυμης Εταιρείας "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ" της εταιρείας δηλωσής που έλαβε την 31η Δεκεμβρίου 1990. Ο έλεγχος έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Ν.δ. 1.210/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών, με διατάξεις του Ν.δ. 608/1970 περί Εταιρειών Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου και Αμοιβών Κρατικών, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με το άρθρο 43 του Ν. 1914/90 και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κείμενες κατάλληλα, όπως των ετήσιων ελεγκτικών ετών και με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται από τον ελεγκτή πλεονεκτήσει και επιβεβαιώθηκαν με τη βοήθεια της μεθόδου αποτίμησης σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Επιβεβαιώσαμε τη ομορφιά του παρατηρηθέντος Ελεγκτικού Διαγράμματος προς την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων με τη σχετική Οικονομική Κατάσταση. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προέκυψαν από τον έλεγχό.

ΗΛΙΑΣ ΛΑΛΑΟΥΝΗΣ ΑΕΒΕ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31/12/1990 - ΕΤΟΣ ΙΒ' (1/1/90 - 31/12/90) (ΑΡ. ΜΑΕ 3170/01/Β/86/3169)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Ποσό σε Δρχ. κλειστής χρήσεως 1990 Ποσό σε Δρχ. προηγούμενης χρήσεως 1989
 Αξία κτήσεως Αποσβέσεις Αναπόσβ. αξία Αξία κτήσεως Αποσβέσεις Αναπόσβ. αξία

Β. ΕΣΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	46.694.487	35.154.157	11.540.330	46.694.487	25.815.260	20.879.227
	<u>46.694.487</u>	<u>35.154.157</u>	<u>11.540.330</u>	<u>46.694.487</u>	<u>25.815.260</u>	<u>20.879.227</u>

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1. Ενσώματες ακινητοποιήσεις						
1. Γήπεδα - σικάπεδα	7.429.000	—	7.429.000	7.429.000	—	7.429.000
3. Κτίρια & τεχνικά έργα	55.034.469	25.709.949	29.324.521	55.034.469	21.301.060	33.733.409
4. Μηχ/τα-τεχνικές εν/σεις						
8. Λοιπά μηχανολογικά εξοπλ.	10.895.729	2.940.025	7.955.703	9.983.659	2.902.115	7.081.544
5. Μεταφορικά μέσα	2.240.885	1.584.459	656.426	2.240.885	1.419.078	821.807
Επιπλα - εξοπλισμός	17.879.312	10.322.923	7.556.389	18.599.962	8.641.182	9.958.780
Σύνολο ακινητοποιήσεων	<u>93.479.394</u>	<u>40.557.355</u>	<u>52.922.039</u>	<u>93.287.975</u>	<u>34.263.435</u>	<u>59.024.540</u>

Π. Συμμετοχές και άλλες μακρο-πρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις:

1. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			5.000.000			5.000.000
			<u>5.000.000</u>			<u>5.000.000</u>

Σύνολο πάγιου ενεργητικού (Γ+Π+ΠΙ)

			<u>57.922.039</u>			<u>64.024.540</u>
--	--	--	-------------------	--	--	-------------------

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

I. Αποθέματα						
1. Εμπορεύματα κεντρικού			176.703.506			155.174.038
1α. Εμπορεύματα υποκ/των			136.802.498			113.050.611
2. Υποπροϊόντα & υπολείμματα			3.678.627			—
4. Είδη σπουδαίας			235.825			1.257.249
			<u>316.412.458</u>			<u>269.481.898</u>

II. Απαιτήσεις

1. Πελάτες			24.237.379			23.873.819
5. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων			11.071.948			23.711.644
11. Χρεώστες διάφοροι			2.938.940			1.641.006
11α. Απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημοσίου			9.632.656			8.024.614
			<u>48.080.923</u>			<u>57.251.082</u>

IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

1. Ταμείο			27.113.900			4.714.895
2. Καταθέσεις όψεως & επί προθεσμίας			2.689.843			30.141.694
			<u>30.003.743</u>			<u>34.856.589</u>

Σύνολο κυλόφου ενεργητικού

(Δ+Δβ+Δγ)			<u>394.497.122</u>			<u>361.589.569</u>
-----------	--	--	--------------------	--	--	--------------------

Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ Λ/ΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

3. Λοιποί λογαριασμοί			8.412.580			—
			<u>8.412.580</u>			<u>—</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΔΡΧ. (Β+Γ+Δ+Ε)

			<u>472.372.051</u>			<u>446.493.336</u>
--	--	--	--------------------	--	--	--------------------

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥ

1. Αλλάτρια περιουσιακά στοιχεία			1.262.053			733.010
2. Χρεωστικοί λ/σμοί εγγυήσεων & εμπρ. ασφαλειών			—			420.000
3. Λοιποί λογ/σμοί τάξεως			576			—
			<u>1.262.629</u>			<u>1.153.010</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Δραχμές Δραχμές
 Κλειστής Προηγούμενης
 Χρήσεως 1990 Χρήσεως 1989

Α. ΪΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I. Μετοχικό κεφάλαιο (Μετοχές 18.000 x 5.000)	90.000.000	90.000.000
---	------------	------------

II. Διαφορές αναπροσαρμογής

2. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσι. στοιχείων	—	—
--	---	---

IV. Αποθεματικό κεφάλαιο

1. Τακτικό αποθεματικό	22.350.864	20.289.864
3. Ειδικά αποθεματικά	51.255.910	51.255.910
4. Εκτακτα αποθεματικά	—	—
5. Αφορολόγητα αποθεματικά εσόδων διατάξεων νόμων	9.340.814	2.923.000
	<u>82.947.588</u>	<u>74.468.774</u>

V. Αποτελέσματα εις νέον

Υπόλοιπο κερδών χρήσεως εις νέα	18.680.900	13.308.863
---------------------------------	------------	------------

ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

(AI+AII+AIV+AV)	<u>191.628.488</u>	<u>177.777.637</u>
-----------------	--------------------	--------------------

Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ

1. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	46.694.487	46.694.487
2. Λοιπά προβλέψεις	19.616.550	6.017.420
	<u>66.311.037</u>	<u>52.711.917</u>

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

II. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
1. Προμηθευτές	5.626.758	518.954
3. Τράπεζες λ/σμοί βραχυπρ. Υποχρ.	35.279.462	34.072.091
5. Υποχρεώσεις από φόρους & Τέλη	27.336.890	16.546.974
6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	5.271.630	4.255.428
8. Κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων	126.643.234	142.440.572
10. Μερίσματα πληρωτέα	5.400.000	14.400.000
11. Πιστωτές διάφοροι	8.365.763	3.418.094
	<u>213.923.737</u>	<u>215.653.116</u>

ΣΥΝ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

	<u>213.923.737</u>	<u>215.653.116</u>
--	--------------------	--------------------

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ Λ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

2. Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	—	350.670
3. Λοιποί μεταβατικοί λογαριασμοί	508.789	—
	<u>508.789</u>	<u>350.670</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΔΡΧ. (Α+Β+Γ+Δ)

	<u>472.372.051</u>	<u>446.493.336</u>
--	--------------------	--------------------

ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ

1. Δικαιούχοι άλλοτρ. περσιουσι. στοιχ.	1.262.053	733.010
2. Πιστωτ. λογ/σμοί εγγ. & εμπραγμ. ασφαλ.	—	420.000
3. Λοιποί λογα/σμοί τάξεως	576	—
	<u>1.262.629</u>	<u>1.153.010</u>

ΣΑΛΑΧΟΥΡΗΣ ΑΕΒΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990 15Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1.1. - 31.12.90) Α.Μ.Α.Ε. 12119/80/Β/86/82

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	1990		1989		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	1990 1989
Π. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣΕΙΣ					1. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (καταβεβλημένο)	
1. Γήπεδα - Οικόπεδα	80.768.798	80.768.798	80.768.798	80.768.798	(Μεταξύ των όρων)	106.290.000 106.290.000
2. Χείρα - εγκαταστάσεις κτιρίων	80.749.065	80.443.022	306.033	80.711.970		
3. Μηχ/τα - τεχνικές εγκαταστάσεις	28.549.538	18.509.439	12.040.089	19.157.714	III. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	
4. Μεταφορικά μέσα	12.516.313	3.249.041	9.267.272	6.748.150	1. Διαφορές από αναπλήρ. αξίας παγίων	6.681 6.681
5. Επίπλα & εξοπλισμός	7.705.179	4.687.344	2.817.835	8.170.112	IV. ΑΠΟΒΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
6. Ακινήσεις υπό εκτέλεση	45.484.335	-	45.484.335	30.245.646	1. Τακτικά αποθεματικά	8.635.155 8.584.655
Σύνολο Ακινήτοποιήσεων ΠΙ	255.773.216	105.088.646	150.684.372	223.802.340	2. Ειδικά αποθεματικά	37.606.558 34.331.176
					3. Εκτάκτα αποθεματικά	32.494.765 32.494.765
					Σύνολο	78.736.478 75.410.586
Β. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΙΩΠΕΣ ΜΑΚΡΟΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ					V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	
1. Δοσμένες εγγυήσεις		6.896		6.896	1. Υπόλοιπο κερδών χρήσεως ως νέο	33.915 7.494.767
Σύνολο Παγίου Ενεργητικού ΠΙ + ΠΙΙ		150.691.268		121.917.625	Σύνολο κέρων Χρηστών	
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					ΑΙ + ΑΙΙ + ΑΙΥ + ΑΙΥ	185.067.072 189.202.044
Ι. ΑΠΟΒΕΜΑΤΑ					Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑ ΚΙΝΗΤΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ	
1. Εμπορεύα - πρώτες & βοηθ. ύλες		69.453.708		41.125.117	1. Προβλέψεις αποζημιώσεων προσωπικού	
ΙΙ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ					Άλλα έσοδα από την υπηρεσία	3.500.000 3.500.000
1. Πελάτες		36.264.111		41.679.216	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
2. Γραμμάτια εισπρακτέα		19.744.020		24.572.075	Ι. ΜΑΚΡΟΠΡΟΒΕΣΙΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
3. Χρεώστες διάφοροι		33.617.138			1. Δάνεια τραπεζών	44.199.730 36.892.100
		91.625.269			ΙΙ. ΒΡΑΧΥΠΡΟΒΕΣΙΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
ΙΙΙ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ					1. Προμηθευτές	11.139.001 4.033.535
1. Ομολογίες		10.500		10.500	2. Υποχρεώσεις από φόρους & τέλη	10.662.857 10.422.113
ΙV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ					3. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	3.846.416 3.538.497
1. Ταμείο		7.381.092		4.427.532	4. Μερίσματα πληρωτέα	2.657.250
2. Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας		1.067.381		829.021	5. Πασιβικές διαφορές	3.000.000 3.019.650
		8.448.473		5.256.553	6. Προκαταβολές πελατών	31.680.859 17.595.956
Σύνολο Κυκλόντων Ενεργητικού		169.537.950			7. Τράπεζες, λοιποί βραχυπρ. υποχρεώσεων	23.631.200
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ					Σύνολο Υποχρεώσεων Π + ΠΙ	86.617.583 38.608.751
1. Έσοδα εποχικών χρήσεων		113.598		1.081.168	Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ					1. Έσοδα εποχικών χρήσεων	614.445 579.742
(Γ + Δ + Ε)		320.342.817		268.782.637	2. Λοιπά μεταβατικοί λογ/σμοί	343.987
					ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
					(Α + Β + Γ + Δ)	320.342.817 268.782.637

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990 (1Η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990)

	1990	1989
Ι. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ		
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	217.700.061	243.145.193
Μείον: Κόστος πωλήσεων	157.065.271	186.231.909
Μετά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως	60.634.790	56.913.284
Πλέον: Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως	70.000	-
ΣΥΝΟΛΟ	60.704.790	56.913.284
Μείον: Έσοδα διοικητικής λειτουργίας	19.196.977	12.941.321
Έσοδα λειτουργίας διαθεσίμων	14.127.987	9.113.842
Οικία αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως	27.380.246	34.858.321
ΙΙ. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Πλέον: Εκτάκτα & ανόργανα έσοδα	500.000	-
Πλέον: Εκτάκτα κέρδη	2.179.976	1.822.085
Μείον: Εκτάκτα & ανόργανα έσοδα	2.568.231	10.369
Μείον: Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	12.806	-
Μείον: Εκτάκτες ζημιές	17.474.761	1.747
Οργανικά & έκτακτα αποτελέσματα	10.004.424	36.668.290
Μείον: Σύνολο αποθεμάτων παγίων	4.993.103	7.165.242
Μείον: -Οι από αυτές αναμειγμένες στο λειτουργικό κόστος	4.993.103	7.165.242
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (κέρδη) γ		
προ φόρων	10.004.424	36.668.290

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη) χρήσεως	10.004.424	36.668.290
Υπόλοιπο αποτελ. προηγούμενης χρήσεως	7.494.767	1.920.032
ΣΥΝΟΛΟ	17.499.191	38.588.322
Μείον: Φόρος εισοδήματος	8.682.146	9.671.788
Κέρδη προς διάθεση	9.017.045	28.916.534
Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:		
1. Τακτικά αποθεματικά	50.500	1.742.916
2. Εκτάκτα αποθεματικά (φορολ/θέν)	33.915	9.000.000
3. Πρώτο μέρισμα	2.667.250	-
4. Απώροτα από/λό νέων επενδύσεων	-	7.478.651
5. Απώροτο/λητο από/λό Ν. 1262/82	3.275.380	200.000
6. Αμοιβές Διοικητικού Συμβουλίου	3.000.000	3.000.000
7. Υπόλοιπο κερδών ως νέο	-	7.494.767
	9.017.045	28.916.534

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ Θ.ΘΕΟ. ΣΑΛΑΧΟΥΡΗ
 Ο Δ/ΜΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΣΑΛΑΧΟΥΡΗΣ
 Ο ΠΡΟΪΤ. ΤΟΥ ΛΟΓ/ΡΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΓΚΡΗΚ ΓΚΟΛΑΝΤ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΑΘΗΝΑ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 1243/01/Β/86/1243
 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31/12/1990 - 21η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1/1/1990 - 31/12/1990)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσό σε δραχ. κλεισθ. χρήσεως 1990		Ποσό σε δραχ. προηγ. χρήσεως 1989		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
	Αξία κτήσεως	Αποβέσεις	Αξία κτήσεως	Αποβέσεις	Ποσό κλεισθ. χρέη 1990	Ποσό προηγ. χρέη 1989
Α. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						
1. Ασπίς έξοδα εγκαταστάσεως	25.904.007	15.927.790	9.976.217	25.904.007	10.746.989	15.157.018
	<u>25.904.007</u>	<u>15.927.790</u>	<u>9.976.217</u>	<u>25.904.007</u>	<u>10.746.989</u>	<u>15.157.018</u>
Β. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
1. Ενομήσιμες ακινήσιμες						
Γήπεδα - Οικόπεδα	145.000.000	—	145.000.000	43.000.000	—	43.000.000
Κτίρια και τεχνικά έργα	15.833.609	12.841.100	2.992.509	15.441.933	11.344.853	4.087.080
2. Μηχανήματα, τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπές μηχανολογικές εξοπλισμούς	24.912.817	11.066.877	13.845.940	20.972.989	8.569.796	12.403.193
3. Μεταφορικά μέσα	5.220.941	1.106.859	4.114.082	1.802.939	865.962	736.967
4. Επιπλα - Εξοπλισμός	40.296.521	30.230.733	10.065.788	36.228.384	25.735.553	10.432.831
5. Ακινήσιμες υπό εκτέλεση - Προβλές παγίων	7.083.700	—	7.083.700	—	—	—
Σύνολο ακινήσιμων	<u>236.833.568</u>	<u>55.245.569</u>	<u>183.092.019</u>	<u>117.246.245</u>	<u>48.516.154</u>	<u>70.730.991</u>
6. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις			66.410.000			69.620.000
7. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			265.284			85.264
8. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις			66.695.284			69.705.284
Σύνολο Παγίου Ενεργητικού (ΠΙ+ΓΙΙ)		<u>249.787.303</u>		<u>140.435.375</u>		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
1. Αποθέματα			9.589.241		9.900.225	
2. Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή υποπροϊόντα και υπολείμματα			219.248.180		256.185.084	
3. Πρώτες και βοηθητικές ύλες, αναλώσιμα υλικά, ανταλλακτικά και είδη συσκευασίας			102.378.520		87.256.304	
4. Προκαταβολές αγορών			11.704		43.399	
Σύνολο Κυκλοφορ. Ενεργητ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΥ)		<u>331.227.645</u>		<u>353.323.992</u>		
Ε. ΔΑΦΕΙΟ						
1. Ταμείο			6.576.896		28.362.761	
2. Καταθέσεις άφρακ και επί προθεσμία			32.214.714		18.619.270	
Σύνολο Δαφείου Ενεργητ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΥ)		<u>38.791.610</u>		<u>46.982.031</u>		
ΣΤ. ΚΥΚΛΟΦΟΡ. ΕΝΕΡΓΗΤ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΥ)		<u>791.278.367</u>		<u>829.012.342</u>		
Ζ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
2. Έξοδα χρήσεως εισπρακτέα			269.000			
Σύνολο Ενεργητικού (Β+Γ+Δ+Ε)		<u>1.051.300.907</u>		<u>984.604.740</u>		
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΙΣΤΙΚΟΥ						
1. Αλλάτρια περιουσιακά στοιχεία			17.860		24.484	
2. Χρεώστ. Μηνοί εγγυήσεων και εμπραγμάτων ασφαλειών			26.024.600		48.024.600	
3. Λοιποί λογαριασμοί τήξεως			50.332.384		27.876.242	
Σύνολο Λογαριασμών Τάξεως Χρευστικού		<u>76.374.844</u>		<u>75.925.326</u>		
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ						
1. Κεφάλαιο μετοχικό (Μετοχές 36.254 x 1.000)					36.254.000	36.254.000
Β. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ - ΕΠΙΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ						
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων					4.500.000	4.500.000
2. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων					—	—
Σύνολο Β					<u>4.500.000</u>	<u>4.500.000</u>
Γ. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ						
1. Τακτικό αποθεματικό					23.387.764	23.387.764
2. Ειδικά αποθεματικά					19.950.000	19.950.000
3. Εκτακτά αποθεματικά					142.698.265	142.698.265
4. Αφορολόγ. αποθεμ. ειδικών διατάξεων νόμων					114.294.612	135.911.972
Σύνολο Γ					<u>300.330.641</u>	<u>321.948.001</u>
Δ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ						
Υπόλοιπο κερδών χρήσεως εις νέο					284.970.589	195.861.526
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΥ+ΑΥ)					<u>626.055.230</u>	<u>568.563.527</u>
Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ						
1. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία					68.691.140	53.362.904
2. Λοιπές προβλέψεις					8.507.312	1.916.386
Σύνολο Β					<u>77.198.452</u>	<u>55.279.290</u>
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ						
1. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					245.000	—
2. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					—	—
Σύνολο Γ					<u>245.000</u>	<u>—</u>
Σύνολο Υποχρεώσεων					<u>342.818.690</u>	<u>364.553.266</u>
Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ						
2. Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα					5.228.535	8.200.657
Σύνολο Παθητικού (Α+Β+Γ+Δ)					<u>1.051.300.907</u>	<u>984.604.740</u>
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ						
1. Δικαιώματα αλλάτρια περιουσιακά στοιχεία					17.860	24.484
2. Πιστωτικοί Μηνοί εγγυήσεων και εμπραγμάτων ασφαλειών					26.024.600	48.024.600
3. Λοιποί λογαριασμοί τήξεως					50.332.384	27.876.242
Σύνολο Λογαριασμών Τάξεως Πιστωτικού					<u>76.374.844</u>	<u>75.925.326</u>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ε. ΣΑΚΚΕΛΗΣ: Ο ισολογισμός των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. (1990)
2. Γ. ΚΑΦΟΥΣΗΣ: Η Λογιστική των Εμπορικών Εταιριών (1989)
3. Ν.Χ. ΤΟΤΣΗΣ: Η Φορολογία των Ανωνύμων Εταιρειών και των Συνεταιρισμών, (1980)
4. Ε. ΣΑΚΚΕΛΗΣ: Ελληνική Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (1992)
5. Ε. ΣΑΚΚΕΛΗΣ: Λογιστική Πληθωρισμού (1991)
6. ΕΛΚΕΠΑ: Ε.Γ.Λ.Σ. (1987)
7. Θ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ: Ανάλυση και Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Σχεδίου (1989)
8. Χ. ΤΟΤΣΗΣ: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (1992)
9. Ι. ΧΡΥΣΟΚΕΡΗΣ: Αρχαί Γενικής Λογιστικής (1966)
10. Ι. ΧΡΥΣΟΚΕΡΗΣ: Λογιστική Εταιριών (1965)
11. ΑΘ. ΤΣΙΜΠΟΥΚΗΣ: Οι νέοι θεσμοί χρηματοδότησης (1988)
12. Ε. ΣΑΚΚΕΛΗΣ: Αποθεματικά των Α.Ε. (1980)
13. Μ. ΤΣΙΜΑΡΑΣ: Αρχές Γενικής Λογιστικής (1956)

Σημειώσεις Τ.Ε.Ι. Πάτρας

14. Θ. ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ: Λογιστική Εταιρειών (1986)
15. Ν. ΠΕΤΡΙΔΗΣ: Λογιστική ΙΙ (1986)
16. Π. ΧΡΥΣΑΦΗΣ: Ε.Γ.Λ.Σ. Ι και ΙΙ (1990)
17. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ: Λογιστής
18. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ: Αγορά
19. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ: Το Βήμα της Κυριακής
20. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΩΝ: Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ν. 2190/1920, 3323/1955, 1262/1982 κ.ά.).

